národní
úložiště
šedé
literatury

Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Středočeského kraje - 2011

Český statistický úřad
2012

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-375187

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 20.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

VÍCETÉMATICKÉ INFORMACE

Ročník 2012

Souhrnná data – Regiony, města, obce

Praha, srpen 2012

Kód publikace a-201364-12

Č. j.: 1300/2012 - 7201

Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Středočeského kraje v roce 2011

Zpracoval: Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj, oddělení informačních služeb
Vedoucí oddělení: Jana Slavníková
Informační služby: tel.: +420 274 054 175, e-mail: infoservisstc@czso.cz
Kontaktní zaměstnanec: Bc. Ondřej Junášek, e-mail: ondrej.junasek@czso.cz

Český statistický úřad, Praha
2012

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **www.czso.cz**

Údaje o Středočeském kraji naleznete také na Internetu: **www.stredocesky.czso.cz**

ISBN 978-80-250-2211-5

© Český statistický úřad, Praha, 2012

ÚVOD

Předkládaný materiál je analytickým souhrnem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Středočeského kraje v roce 2011, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2006). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili postihnout i některé dopady ekonomické recese v našem kraji a v samostatné kapitole posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2011. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2010.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.stredocesky.czso.cz ve formě tabulek, krátkých tematických analýz a datových či analytických publikací. Komplexní pohled na vývoj v kraji v předchozím roce poskytuje Statistická ročenka Středočeského kraje pravidelně vydávaná koncem měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin, který vychází již 95. den po skončení příslušného čtvrtletí a přináší tak souhrn dat nejaktuálnějších.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, jednotně bylo připraveno mezikrajské srovnání, které zachycuje postavení Středočeského kraje v rámci České republiky a vývoj v roce 2011. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Tabulková příloha obsahuje ukazatele demografického, sociálního a ekonomického vývoje a údaje životního prostředí podle krajů za rok 2011, za kraj v časové řadě let 2006 až 2011 (případně 2010) a podle okresů Středočeského kraje.

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Středočeského kraje v roce 2011“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.
Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.
Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.
Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.
Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 7. 2012. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

OBSAH

ÚVOD 3
OBSAH 5
SOUHRN HLAVNÍCH POZNATKŮ 7

1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ 8
2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ 13
3. EKONOMICKÝ VÝVOJ 22
4. VÝVOJ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ 35
5. MEZIKRAJSKÉ SROVNÁNÍ 39

TABULKOVÁ PŘÍLOHA 47
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj 47
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj 48
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj 49
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí 50
Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – demografický vývoj 51
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – sociální vývoj 52
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – ekonomický vývoj 55
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – vývoj životního prostředí 57
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Středočeského kraje 58

SEZNAM GRAFŮ:
Graf 1 Přirozený, migrační a celkový přírůstek obyvatel Středočeského kraje v letech 1991 až 2011 8
Graf 2 Sňatečnost, rozvodovost, porodnost a úmrtnost ve Středočeském kraji v letech 1991 až 2011 10
Graf 3 Počet živě narozených dětí a podíl narozených mimo manželství ve Středočeském kraji v letech 1991 až 2011 10
Graf 4 Počet potratů podle druhů ve Středočeském kraji v letech 1991 až 2011 11
Graf 5 Naděje dožití při narození ve Středočeském kraji v dlouhodobém vývoji v letech 1991 až 2011 11
Graf 6 Obyvatelstvo Středočeského kraje v předproduktivním a poproduktivním věku a vývoj průměrného věku v letech 1991 až 2011 (k 31. 12.) 12
Graf 7 Věkové složení obyvatel Středočeského kraje k 31. prosinci 2011 12
Graf 8 Ekonomická aktivita a zaměstnanost podle sektorů ve Středoč. kraji v letech 1993 až 2011 13
Graf 9 Pracovní síla podle věku dle VŠPS ve Středočeském kraji v letech 1993 až 2011 14
Graf 10 Obecná míra nezaměstnanosti ve Středočeském kraji (VŠPS) v letech 2002 až 2011 14
Graf 11 Ukazatele registrované nezaměstnanosti ve Středočeském kraji v letech 2006 až 2011 15
Graf 12 Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ve Středočeském kraji v letech 2001 až 2011 16
Graf 13 Počet příjemců a výše důchodu ve Středočeském kraji v letech 2001 až 2011 17
Graf 14 Intenzita lékařské péče a hospitalizací ve Středočeském kraji v letech 2001 až 2011 18
Graf 15 Počty žáků a studentů ve Středočeském kraji podle typu škol ve školních ročnících 2006/2007 až 2011/2012 19
Graf 16 Trestná činnost ve Středočeském kraji v letech 1991 až 2011 20
Graf 17 Podíl domácností jednotlivých krajů podle kvintilového rozdělení domácností ČR na základě čistého peněžního příjmu v roce 2010 21
Graf 18 Makroekonomické ukazatele ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995 až 2010 23
Graf 19 Ekonomické subjekty ve Středočeském kraji v letech 1995 až 2011 24
Graf 20 Ekonomické subjekty v okresech Středočeského kraje v letech 1996, 2001, 2006 a 2011 24
Graf 21 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti (CZ-NACE) k 31. 12. 2011 25
Graf 22 Sklizně vybraných plodin ve Středočeském kraji v letech 2006 až 2011 26

Graf 23 Stav hospodářských zvířat ve Středočeském kraji (s Hl. m. Prahou) v letech 2006 až 2011 27
Graf 24 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin ve Středočeském kraji v roce 2011 28
Graf 25 Tržby (bez DPH) za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (běžné ceny) 28
Graf 26 Zahájená a dokončená bytová výstavba ve Středočeském kraji v letech 2001 až 2011 30
Graf 27 Zahájené byty podle typu domu ve Středočeském kraji v letech 2006 až 2011 30
Graf 28 Domácnosti vybavené osobním počítačem a internetem v krajích v letech 2007 až 2011 32
Graf 29 Počet ubytovaných v HUZ ve Středočeském kraji v letech 2006 až 2011 33
Graf 30 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních ve Středočeském kraji v letech 2000 až 2011 33
Graf 31 Hosté v HUZ Středočeského kraje podle nejčastějších zemí příjezdu v letech 2006 až 2011 34
Graf 32 Ekologické zemědělství v okresech Středočeského kraje v letech 2006 a 2011 35
Graf 33 Měrné emise znečišťujících látek (REZZO 1-3) v okresech Středočeského kraje v roce 2010 36
Graf 34 Měrné emise (REZZO 1-4) ve Středočeském kraji v letech 2000 až 2010 37
Graf 35 Přírůstek (úbytek) obyvatel v krajích v letech 2006 až 2011 (roční průměr) 39
Graf 36 Zaměstnaní podle kraje jejich bydliště a podle sektorů v roce 2011 40
Graf 37 Podíl neumístěných uchazečů o zaměstnání v krajích k 31. prosinci 2011 41
Graf 38 Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí v letech 2006 až 2010 (podle kraje sídla subjektu, roční průměr) 44

SEZNAM KARTOGRAMŮ:

Kartogram 1 Pohyb obyvatel v okresech Středočeského kraje v letech 2006 až 2011 9
Kartogram 2 Míra registrované nezaměstnanosti v okresech Středočeského kraje v letech 2006 až 2011 (stav ke konci jednotlivých měsíců) 15
Kartogram 3 Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2006 až 2010 22
Kartogram 4 Intenzita podnikání v obcích Středočeského kraje k 31. 12. 2011 25
Kartogram 5 Stavební práce v okresech Středočeského kraje v letech 2006 až 2011 29
Kartogram 6 Bytová výstavba v obcích Středočeského kraje v letech 2006 až 2011 31
Kartogram 7 Obyvatelstvo využívající veřejný vodovod a kanalizaci v krajích v roce 2011 36
Kartogram 8 Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2006 až 2010 38
Kartogram 9 Bytová výstavba v krajích v letech 2006 až 2011 43
Kartogram 10 Přírůstek obyvatel v obcích v letech 2006 až 2011 45
Kartogram 11 Míra nezaměstnanosti v obcích k 31. 12. 2011 45
Kartogram 12 Tržby z prodeje výrobků průmyslové povahy v krajích v roce 2011 45
Kartogram 13 Sklizeň obilovin v krajích v letech 2006 až 2011 46
Kartogram 14 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2006 až 2011 46
Kartogram 15 Komunální odpad v krajích v letech 2006 až 2010 46

SOUHRN HLAVNÍCH POZNATKŮ - Středočeský kraj 2011

- Kraj zaznamenal opět **nejvyšší počet obyvatel** mezi kraji a **potvrdil nejvyšší dynamiku růstu**.
- Obyvatel již patnáctým rokem přibývá, **přírůstek se ovšem snižuje**. Nadále je příznivé, že kromě migračního přírůstku byl kladný i ten přirozený:
  - šestým rokem po sobě se narodilo více dětí, než kolik osob zemřelo, i když se počet narozených proti předchozímu roku snížil. Úhrnná plodnost byla nejvyšší v ČR
  - postupně se snižuje přírůstek stěhováním. Kladná hodnota přírůstku je díky přistěhovalým z ČR, především z Hl. m. Prahy.
- **Více než polovina přírůstku obyvatel** v kraji připadala na **okresy Praha-východ a Praha-západ**, které byly zároveň **věkově nejmladšími okresy v celé ČR stejně jako kraj celkem**.
- Pokračuje trend **odkládání porodů do vyššího věku**, nadále **stoupá podíl dětí narozených mimo manželství,** mírně vzrostl počet potratů, nejčastěji je podstupují ženy ve věku 30-34 let.
- Pokračuje proces stárnutí (nárůst počtu obyvatel starších 65 let), ale zároveň **pokračuje** i **příznivý trend klesající úmrtnosti** a také **roste naděje dožití**.
- **Počet sňatků** třetím rokem **klesá**, **klesl i počet rozvodů**.
- **Cizinců** v kraji opět mírně **ubylo**, na trhu práce klesá počet zaměstnaných cizinců.
- **Nezaměstnanost začala po třech letech klesat**, ale zhoršilo se postavení kraje v rámci ČR.
- Ubyli nezaměstnaní do 3 měsíců, nadále se zvyšuje počet dlouhodobě nezaměstnaných.
- **Meziroční růst mezd byl vyšší** než v předchozích dvou letech, mzdy jsou nadále 2. nejvyšší v ČR.
- Čisté příjmy domácností vzrostly už více než v předchozím roce. Příjmy domácností v kraji jsou vyšší než v ostatních krajích, vyjma Hl. m. Prahy, kde dosahovaly hodnot ještě vyšších.
- **Zvýšil se počet předčasných odchodů do důchodu,** za pět let jich přibylo o více než čtvrtinu.
- **Stále přibývají předškoláci,** v roce 2011 dokonce nejvíce od počátku 90. let**; začal přibývat i počet dětí na základních školách** (zatím spíše nižší ročníky); **ubývají středoškoláci**.
- Zjištěn **nejnižší počet spáchaných trestních činů v přepočtu na obyvatele** za posledních 20 let.
- Hrubý domácí produkt (HDP) po propadu z roku 2009 meziročně v r. 2010 vzrostl, nejvíce mezi kraji.
- Nadále **pokračuje nárůst počtu ekonomických subjektů** v kraji.
- **Průmysl** opět doznal **oživení, tržby se zvedly** již druhým rokem.
- **Nadále pokračuje propad ve stavebnictví**, poklesla výroba, stavební práce i zaměstnanost.
- **Opět došlo k poklesu** zahájené **bytové výstavby**, počet dokončených bytů klesl poprvé výrazněji.
- **Přes snížení osevních ploch** byly zaznamenány převážně **nárůsty sklizně** u zemědělských plodin **(nejvyšší hektarový výnos a druhá nejvyšší sklizeň obilovin za posledních dvacet let).**
- **Mírně narůstá chov skotu**, což se pozitivně promítlo také na produkci mléka.
- **Chov prasat klesá** pomaleji než v předchozích letech, **značně se snižuje chov drůbeže.**
- Počítačová gramotnost se nadále zvyšuje, **internet si pořídila již více než polovina domácností.**
- **Zastavil se pokles návštěvnosti kraje** a po šesti letech došlo k meziročnímu nárůstu počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních. Kromě tuzemských začalo opět přibývat i hostů ze zahraničí.
- Ještě i v roce 2011 se ve Středočeském kraji projevovaly v hodnotách některých ukazatelů dopady zhoršené hospodářské situace související s finanční krizí ve světě. Nejvíce se sice projevily v předchozích letech 2009 a 2010, ale i nadále se například snižoval přírůstek obyvatel především díky nižšímu stěhování ze zahraničí, opět ubylo cizinců, pokračoval propad ve stavebnictví a zčásti lze uvést i to, že se stále zvyšoval počet předčasných odchodů do důchodu. Na druhé straně bylo možné pozorovat i pozitivní vývoj. Po propadu v roce 2009 se již v roce 2010 (poslední dostupný údaj) k růstu vrátil hrubý domácí produkt (HDP). Po téměř třech letech začala v roce 2011 klesat nezaměstnanost a udržovala obvyklý sezónní průběh, mzdy vzrostly více než v předchozích dvou letech, zvýšil se disponibilní důchod domácností, opět vzrostly tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy a v oblasti cestovního ruchu začalo opět přibývat hostů ze zahraničí.

1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Díky dlouhodobě nejvyšším přírůstkům obyvatel byl kraj opět nejlidnatějším v ČR

Podle údajů Českého statistického úřadu žilo ve Středočeském kraji k 31. prosinci 2011 celkem 1 279 345 obyvatel. Střední Čechy se tak počtem obyvatel zařadily na první místo v rámci všech čtrnácti krajů České republiky a s 1 241 664 obyvateli následovalo Hl. m. Praha. Obdobný počet obyvatel (1 274 tis. obyvatel) jako v roce 2011 byl zaznamenán ve Středočeském kraji naposledy koncem roku 1967, což bylo v době, kdy ještě zahrnoval Středočeský kraj také část dnešního území hlavního města Prahy. Během roku 2011 se počet obyvatel ve Středočeském kraji zvýšil celkem o 14 359 osob, čímž kraj pokračoval již patnáctým rokem v řadě v nárůstu počtu obyvatel. Na celkovém populačním přírůstku České republiky se Středočeský kraj podílel 76,7 % a byl tak i v roce 2011 krajem s nejvyšším nárůstem počtu obyvatel v České republice. Oproti předchozímu roku se však snížil celkový nárůst počtu obyvatel o 17,7 %, v porovnání s rokem 2008, kdy byl nárůst počtu obyvatel rekordní, byl nižší dokonce o 50,3 %. Převážnou část nových obyvatel získal Středočeský kraj cestou migrace (celkem 12 449 osob) a obdobně jako v předcházejících pěti letech přibylo obyvatel i cestou přirozeného přírůstku. Počet živě narozených dětí převýšil počet zemřelých o 1 910 osob, což však byla nejnižší hodnota od roku 2007.

Obyvatel přibývá již 15 let, ale přírůstek se snižuje; oproti roku 2008 o polovinu

Graf 1 Přirozený, migrační a celkový přírůstek obyvatel Středočeského kraje v letech 1991 až 2011

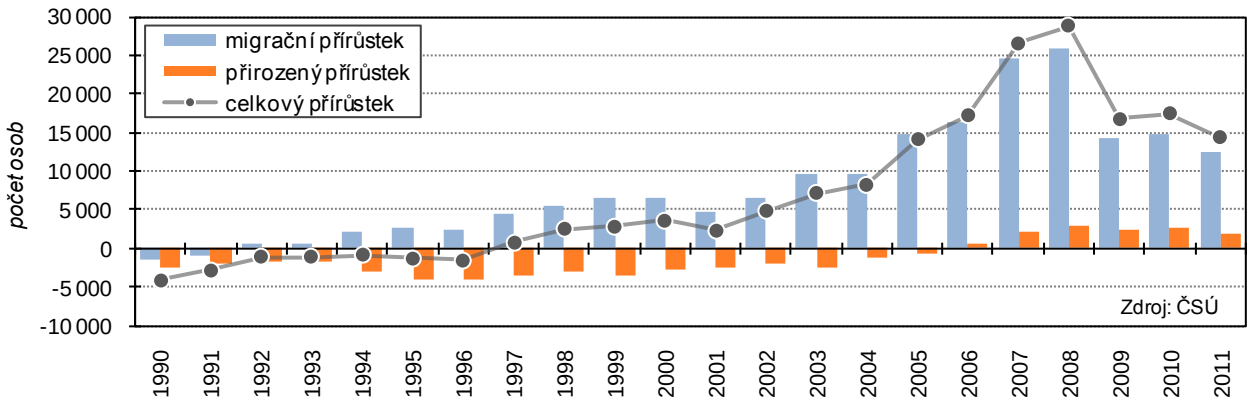

Počet cizinců se opět mírně snížil

Nárůst počtu obyvatel je možné přisoudit jak stěhování v rámci České republiky, odkud získal Středočeský kraj během roku 2011 celkem 10 314 obyvatel, tak i zahraničnímu stěhování, kde saldo stěhování dosáhlo 2 135 osob. Pokračoval pokles počtu cizinců započatý v předchozím roce. Podle údajů Cizinecké a pohraniční policie Ministerstva vnitra žilo k 31. prosinci 2011 v kraji celkem 57 522, což bylo o 235 méně než koncem roku 2010. Cizinci se tak k 31. 12. 2011 podíleli na celkovém obyvatelstvu ze 4,5 %.

Více než polovina přírůstku obyvatel kraje připadala na okresy Praha-východ a Praha-západ

Nejlidnatějším okresem byl koncem roku 2011 okres Kladno, ve kterém žilo 159 133 obyvatel. Za ním následovaly okresy Praha-východ s 151 451 obyvateli a Praha-západ s 124 799 obyvateli. Více než 100 tisíc obyvatel žilo ještě v okresech Mladá Boleslav, Příbram a Mělník. Kromě okresů Praha-východ a Praha-západ, v nichž přibylo v roce 2011 celkem 8 367 obyvatel, což bylo 58,3 % celkového krajského přírůstku, vzrostl meziročně o více než tisíc osob počet obyvatel v okrese Beroun, o více než 900 v okresech Mladá Boleslav, Kladno a Nymburk a o více než 500 osob se zvýšil počet obyvatel v okresech Kolín a Benešov. V okrese Rakovník se počet obyvatel zvýšil pouze o jednotky osob. V okresech Příbram, Kutná Hora, Rakovník a Benešov převyšoval počet zemřelých osob nad živě narozenými dětmi, naopak největší převahu nově narozených nad zemřelými vykazovaly okresy Praha-východ (o 838) a Praha-západ (o 739).

Migrační vlna opadla, přesto blízkost Prahy nadále láká mladé lidi

Do Středočeského kraje se v roce 2011 přistěhovalo celkem 25 746 osob a zároveň se vystěhovalo 13 297 obyvatel. Celkový objem stěhování přes hranice kraje byl oproti předchozímu roku o 14,2 % nižší, cestou migrace získal

Téměř 60 % obyvatel se přistěhovalo z Prahy

Středočeský kraj celkem 12 449 nových obyvatel, což bylo o 15,2 % (v absolutním vyjádření o 2 224 osob) méně než v roce 2010 a dokonce o 13 424 méně než v rekordním roce 2008. Středočeský kraj však i nadále těžil z pozice v blízkosti hlavního města, neboť 54,5 % z celkového migračního přírůstku kraje připadalo na okresy těsně sousedící s Prahou, tj. okresy Praha-východ a Praha-západ. Rozdílem přistěhovalých a vystěhovalých s hlavním městem získal Středočeský kraj během roku 2011 celkem 7 996 nových obyvatel. Téměř 60 % nových obyvatel se přistěhovalo z Hl. m. Prahy. Atraktivní byl Středočeský kraj především pro mladší věkové skupiny, neboť věková skupina 20 až 39letých se na celkovém krajském migračním přírůstku podílela 40,7 %.

Kartogram 1 Pohyb obyvatel v okresech Středočeského kraje v letech 2006 až 2011

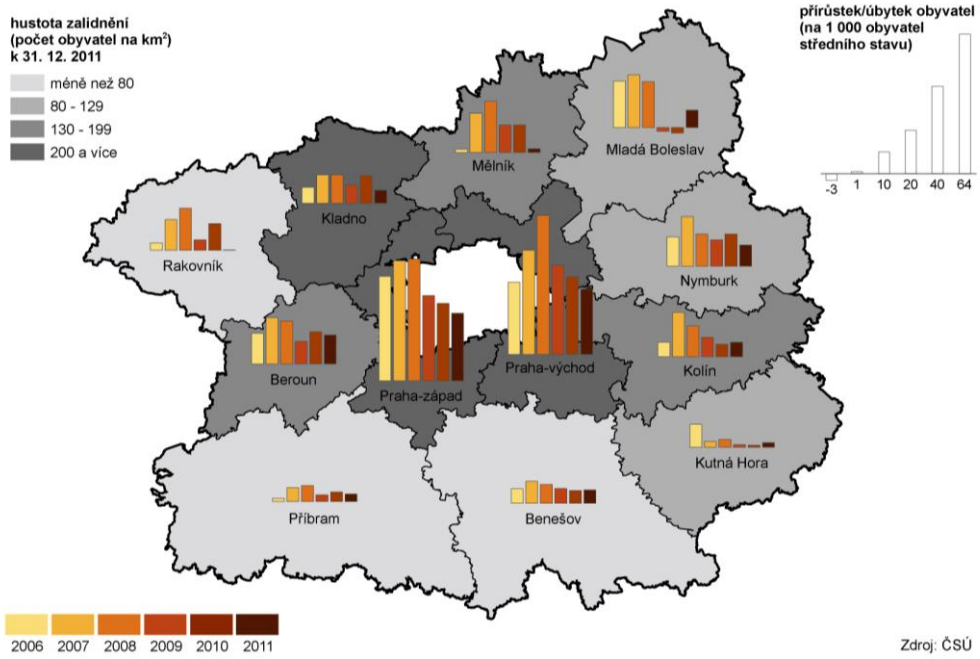

▪ SŇATEČNOST, ROZVODOVOST

Počet sňatků potřetí za sebou meziročně poklesl

V roce 2011 došlo oproti předcházejícímu roku k poklesu počtu sňatků o 3,3 % na celkových 5 540, oproti roku 2007 byl pokles více než 17 %. Důvodem bylo zejména v roce 2007 „magické“ letní datum sňatku 7. 7. 2007, kdy bylo ve Středočeském kraji uzavřeno nadprůměrných 410 sňatků. V roce 2011 byla nejčastějším sňatkovým dnem sobota 11. června 2011, kdy uzavřelo manželství celkem 187 manželských párů.

Věk svatebčanů se zvyšuje, v současnosti má už jen každá druhá nevěsta věk pod 30 let

Průměrný věk při prvním sňatku dosáhl výše 31,5 let u mužů a 28,6 let u žen, což bylo u mužů o 3,8 roků a u žen o 3,9 let později než v roce 2001. Zatímco ještě v roce 2001 se na celkovém počtu nově uzavíraných manželství podílely ženy mladší 30 let ze 76 %, o deset let později to bylo už jen 48,9 %. V případě mužů byl tento pokles také zřetelný – z 62 % v roce 2001 na 30,8 % v roce 2011. V převážné většině případů byl při uzavírání sňatku starší muž (v 69,9 % případů), naopak ženy převyšující svým věkem manžela se vyskytovaly jen u 21,3 % uzavřených sňatků.

Počet rozvodů se snížil, za posledních 5 let byl druhý nejnižší

Oproti předchozímu roku bylo za rok 2011 v kraji zaznamenáno o 515 rozvodů méně (celkem 3 615), což představovalo pokles o 12,5 %. V předchozím roce však dosáhl celkový počet rozvodů hodnoty 4 130 a byl tak nejvyšším zaznamenaným stavem od roku 1960. Za období let 2001 až 2011 vzrostl také průměrný věk při ukončení manželství z 38,1 na 42 let u mužů a z 35,3 na 39,1 roků u žen. Z 57,6 % se na všech rozvodech roku 2011 podílela manželství s nezletilými dětmi. Nejvíce se rozváděli muži i ženy ve věkové skupině 35 až 39 let. V důsledku platné legislativy připadla většina příčin rozvratu manželství do kategorie rozdílu povah, názorů a zájmů.

Graf 2 Sňatečnost, rozvodovost, porodnost a úmrtnost ve Středočeském kraji v letech 1991 až 2011

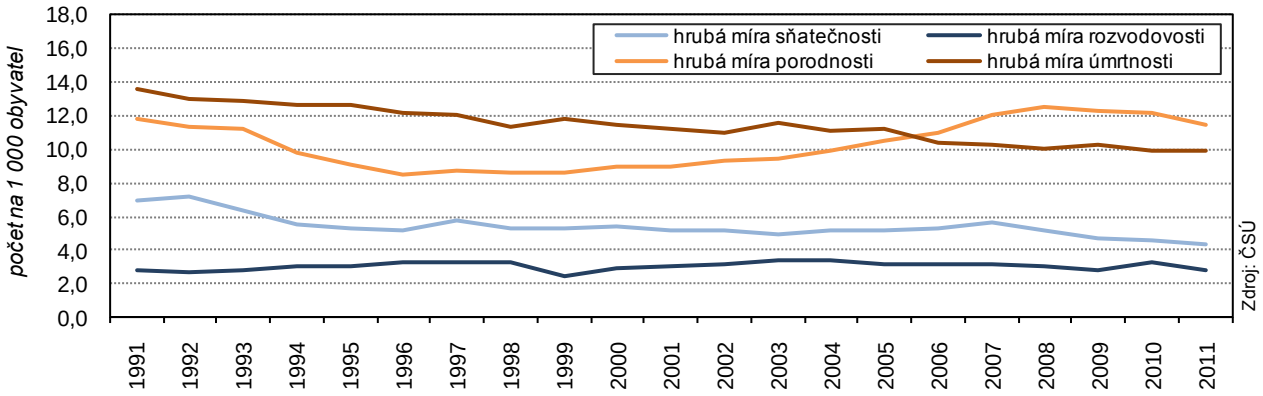

▪ PORODNOST, POTRATOVOST

Počet narozených dětí se v roce 2011 snížil, přesto zůstává čtvrtým nejvyšším za posledních 28 let

Během roku 2011 se ve Středočeském kraji živě narodilo 14 531 dětí, což bylo o 681 méně než v předcházejícím roce; ještě mezi roky 2008 až 2010 přicházelo každoročně na svět ve Středočeském kraji okolo 15,2 tisíce dětí. Počet živě narozených dětí v roce 2011 představoval čtvrtý nejvyšší počet za posledních 28 let. Úhrnná plodnost[1] dosáhla ve Středočeském kraji výše 1,53 a překonala tak o 7 % celostátní hodnotu. Středočeský kraj se tak zařadil na první místo mezi kraji České republiky. Hodnota zjištěná ve Středočeském kraji však byla nejnižší od roku 2008. Ještě v roce 2001 dosahovala úhrnná plodnost ve Středočeském kraji hodnoty 1,16.

Graf 3 Počet živě narozených dětí a podíl narozených mimo manželství ve Středočeském kraji v letech 1991 až 2011

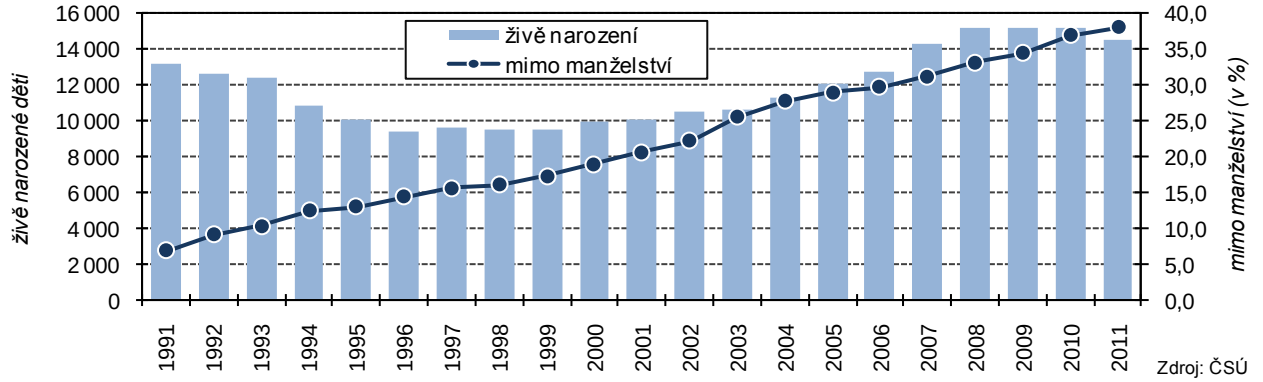

Věk žen při porodu se zvyšuje, průměrný věk prvorodiček je 28,6 let

Patrné bylo i v roce 2011 další odkládání porodů do vyššího věku matky, a to zejména při prvním porodu. V roce 2011 porodily ženy v průměru své první dítě ve věku 28,6 let, přičemž ještě v roce 2001 to bylo 25,3 roků. Při všech pořadích porodu bylo matce v roce 2011 v průměru 30,6 roků, v roce 2001 to bylo 27,2 let.

Mimo manželství se narodilo 38 dětí ze 100

Mimo manželství se narodilo v kraji celkem 38 % dětí, což byla o více než 3,8 procentních bodů nižší hodnota než kolik činil celostátní průměr.

Dlouhodobě se mírně zvyšuje počet samovolných potratů

V roce 2011 bylo provedeno celkem 4 957 potratů, z nichž připadalo 65,2 % na umělá přerušení těhotenství. Oproti předcházejícímu roku došlo k mírnému nárůstu počtu potratů o 1,6 % (přibylo samovolných potratů i umělých přerušení těhotenství), v porovnání s rokem 2001 se celkový počet potratů zvýšil o 3,9 %, v případě umělých přerušení těhotenství však došlo k poklesu o 10,7 %. Ukazatel úhrnné potratovosti, který v souhrnné podobě vyjadřuje počet potratů za reprodukční období ženy při úrovni potratovosti daného roku, dosáhl v roce 2011 hodnoty 0,54, přičemž ještě v roce 2001 to bylo 0,59. Nejčastěji byly prováděny potraty ženám ve věku 30 až 34 let, ženy mladší 20 let se na celkovém počtu přerušení těhotenství podílely jen 6 %. K nárůstu došlo mezi roky 2001 a 2011

Nejvíce potratů prodělávají ženy ve věku 30 až 34 let

[1] *vyjadřuje počet dětí, které by se narodily jedné ženě za její reprodukční období při zachování plodnosti daného roku*

v případě počtu samovolných potratů, a to z 1 016 na 1 590. Za příčinu lze považovat především odklad těhotenství do vyššího věku ženy a s tím spojenými častějšími komplikacemi během těhotenství.

Graf 4 Počet potratů podle druhů ve Středočeském kraji v letech 1991 až 2011

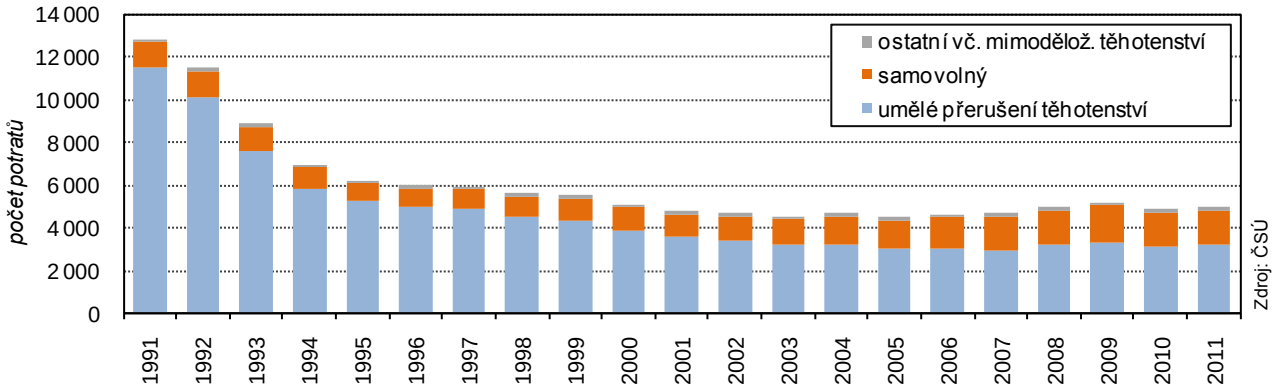

▪ ÚMRTNOST, NADĚJE DOŽITÍ

Mírný meziroční nárůst počtu úmrtí neovlivnil dlouhodobý pokles úmrtnosti

K mírnému nárůstu došlo u počtu zemřelých osob. V roce 2011 zemřelo ve Středočeském kraji celkem 12 621 osob, což bylo o 181 více než v předchozím roce. Z dlouhodobého pohledu se však jednalo o pokles úmrtnosti, neboť ještě v první polovině 90. let, kdy měl kraj o více než 160 tisíc obyvatel méně, umíralo okolo 14 tisíc lidí. Nejčastější příčinou úmrtí byly v roce 2011 nemoci oběhové soustavy, které se na celkovém počtu zemřelých podílely 49,3 %. Za nimi následovaly novotvary (26,3 %). U žen převažovala v porovnání s muži úmrtnost na nemoci oběhové soustavy, u mužů naopak na novotvary. Celkově bylo ve Středočeském kraji zaznamenáno 201 sebevražd, z nichž připadalo 83,1 % na muže.

Naděje dožití při narození roste, u dívek přesahuje 80 let

V souhrnné podobě lze příznivý pokles úmrtnosti nejlépe vystihnout ukazatelem naděje dožití při narození[2]. Zatímco ještě v letech 2000-2001 dosahovala hodnota tohoto ukazatele u mužů 71,6 a u žen 77,9 let, úmrtnostní tabulky z let 2010-2011 udávaly již 74,6 let pro muže a 80,6 roků pro ženy.

Graf 5 Naděje dožití při narození ve Středočeském kraji v dlouhodobém vývoji v letech 1991 až 2011

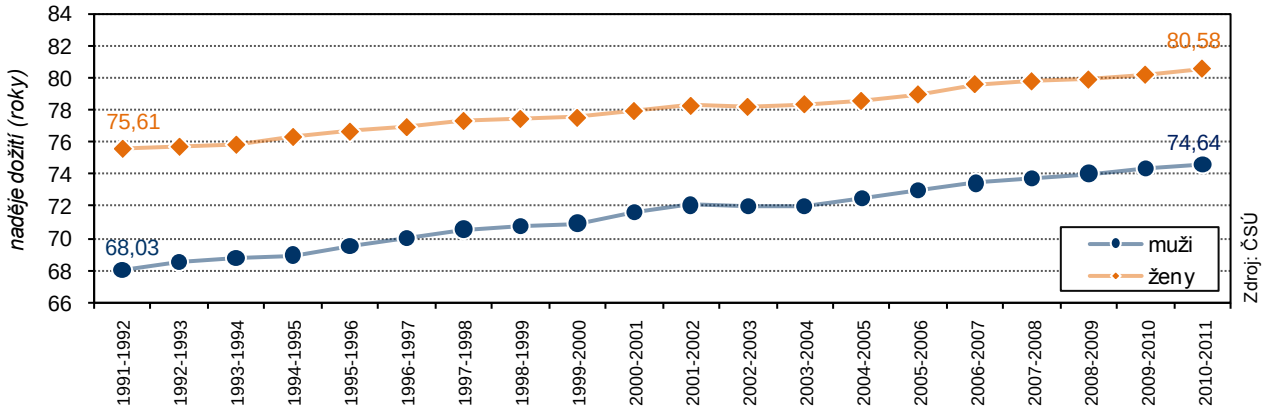

▪ VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA

Kraj s nejmladším obyvatelstvem v ČR

Obyvatelům Středočeského kraje bylo koncem roku 2011 v průměru 40,3 let, čímž se stal tento region krajem České republiky s nejmladším obyvatelstvem. Mužům bylo v průměru 39 roků a ženám 41,5 let. V roce 2001 to bylo v průměru 39,3 let (mužům 37,7 a ženám 40,8 let).

[2] *vyjadřuje průměrný počet let, kterých má novorozenec naději se dožít při zachování aktuální úrovně úmrtnosti (věkově příslušné pravděpodobnosti úmrtí) během jeho života.*

Pokračuje proces stárnutí obyvatel, během 11 let přibylo 34 tis. osob starších 65 let, z toho 17 tis. osob starších 80 let

Na celkovém obyvatelstvu se v roce 2011 děti mladší 15 let podílely z 15,9 %, což bylo nejvyšší zastoupení mezi všemi kraji republiky. Pokračující proces stárnutí obyvatelstva měl i v roce 2011 za následek vzestup podílu osob starších 65 let na 15,3 %, což v absolutním vyjádření představovalo 195 120 osob, přičemž ještě koncem roku 2001 to bylo o více než 35 tisíc osob méně. Ještě citelnější nárůst byl patrný v případě osob starších 80 let – zatímco v roce 2001 jich žilo ve Středočeském kraji celkem 28,4 tisíce, koncem roku 2011 to bylo již téměř 44,5 tisíc obyvatel. Nejvíce zastoupenou věkovou skupinou byli 35 až 39letí, tedy osoby narozené v období vysoké porodnosti z poloviny 70. let, kterých žilo ve Středočeském kraji koncem roku 2011 celkem 119,7 tis., a na celkovém počtu obyvatel se podílely 9,4 %.

Graf 6 Obyvatelstvo Středočeského kraje v předproduktivním a poproduktivním věku a vývoj průměrného věku v letech 1991 až 2011 (k 31. 12.)

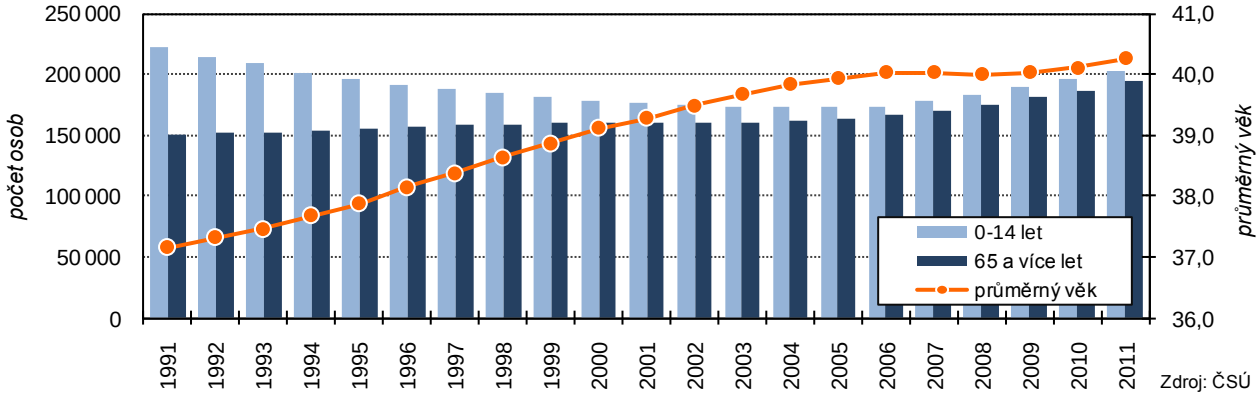

Věkově nejmladší populaci mají okresy Praha-východ a Praha-západ, nejstarší okres Kutná Hora

Věkově nejmladší obyvatelstvo žilo v okrese Praha-západ, který byl zároveň i věkově nejmladším okresem České republiky (průměrný věk 38,2 let) a v okrese Praha-východ (38,3 let). Naopak nejvyšší průměrný věk obyvatelstva měly okresy Kutná Hora (41,8 let), Příbram a Rakovník (oba 41,2 roků). Relativně nejvíce dětí (v přepočtu na tisíc obyvatel) se v roce 2011 narodilo v okresech Praha-západ (14,2 ‰), Praha-východ (14 ‰) a Nymburk (11,4 ‰), nejméně naopak na Rakovnicku (9,6 ‰), Příbramsku (9,7 ‰) a Kutnohorsku (10,2 ‰). V případě zemřelých osob vykazoval nejvyšší relativní hodnoty okres Kutná Hora (11 ‰), nejpříznivějších hodnot bylo naopak dosaženo v důsledku relativně příznivé věkově struktury obyvatelstva v okrese Praha-západ (8,2 ‰).

Graf 7 Věkové složení obyvatel Středočeského kraje k 31. prosinci 2011

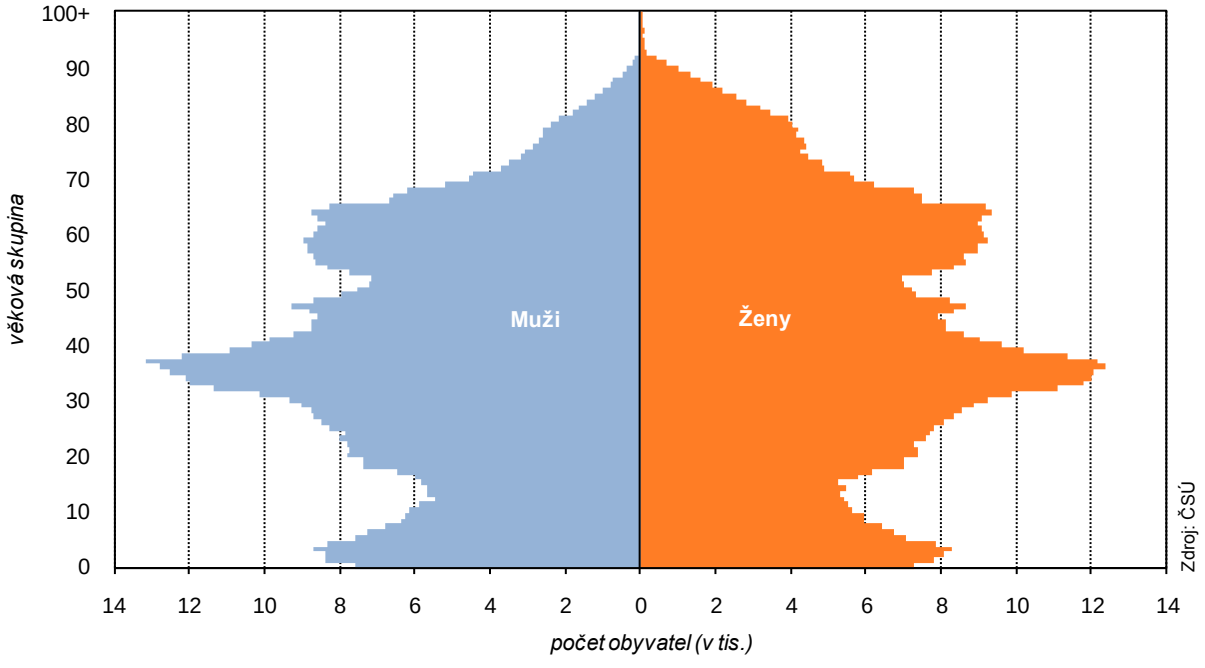

2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ

▪ EKONOMICKÁ AKTIVITA, ZAMĚSTNANOST, OBECNÁ NEZAMĚSTNANOST podle šetření VŠPS

Po dvou meziročních sníženích začala míra zaměstnanosti v kraji opět růst

Podle výsledků výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) dosahoval ve 4. čtvrtletí 2011 počet osob zaměstnaných ve Středočeském kraji celkem 611,1 tisíc osob a míra zaměstnanosti[3] činila 56,9 %. Po dvou předchozích meziročních poklesech (v roce 2009 o 1,1 procentního bodu a v roce 2010 o 0,4 procentního bodu) se míra zaměstnanosti v roce 2011 zvýšila o 0,3 procentního bodu. Proti roku 2008 byla však nadále o 1,1 procentního bodu nižší.

Ekonomická aktivita těsně pod 60% hranicí

Míra ekonomické aktivity[4] se na rozdíl od míry zaměstnanosti zvýšila již podruhé a v roce 2011 dosahovala výše 59,9 %. Pod 60% hranici klesla v roce 2004 a od té doby ji ještě nepřekonala.

Graf 8 Ekonomická aktivita a zaměstnanost podle sektorů ve Středočeském kraji v letech 1993 až 2011

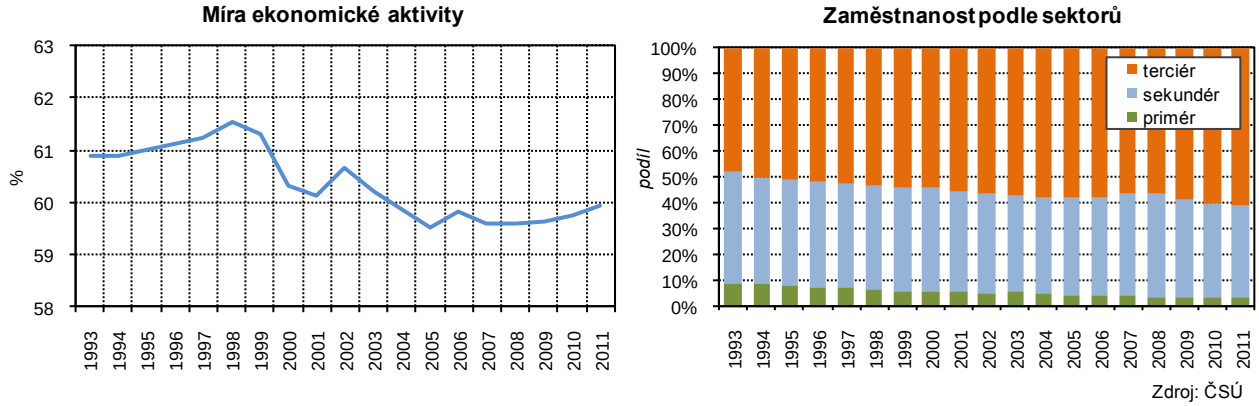

Zdroj: ČSÚ

Snižuje se zaměstnanost primárního sektoru. Zvyšuje se zaměstnanost v teriéru, ve kterém pracuje 6 z 10 zaměstnaných

V závislosti na hospodářských tendencích ubývá již od počátku 90. let zaměstnaných v primárním sektoru především na úkor terciálního sektoru. V roce 1993 pracovalo v priméru (zemědělství, lesnictví, rybářství) 8,8 % zaměstnaných v kraji, v roce 2001 to bylo 5,5 % a v roce 2011 už pouze 2,8 %. V 90. letech a do poloviny 1. dekády nového tisíciletí klesala také zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví). V letech 2007 až 2008 začala posilovat a po 7 letech se dokonce opět vrátila nad 40% hranici celkové zaměstnanosti. Hospodářské problémy v roce 2009 a 2010 se však nejvíce dotkly právě oblasti průmyslu a stavebnictví, což se projevilo také na podílu zaměstnanosti, který opět začal oslabovat až na 35,8 % za rok 2011. V oblasti služeb (terciér) pracovalo 61,4 % zaměstnaných, což bylo nejvíce v historii.

Snižuje se podíl obyvatel bez maturity

Roste podíl vysokoškoláků a je třetí nejvyšší mezi kraji

Nejčastěji ukončeným vzděláním ekonomicky aktivního obyvatelstva Středočeského kraje bylo do roku 2010 středoškolské bez maturity. V roce 2011 se díky dlouhodobé stagnaci až mírnému poklesu podíl obyvatel s tímto typem vzdělání snížil na 38,5 % a byl lehce předstižen podílem aktivního obyvatelstva se středoškolským vzděláním s maturitou (38,9 %). Nejrychleji však rostl podíl vysokoškolsky vzdělaného ekonomicky aktivního obyvatelstva, od roku 2006 z 11 % na 17,5 %. I přesto, že podíl vysokoškoláků dosahoval o 1,7 procentního bodu méně než celorepublikový průměr, byl třetím nejvyšším v ČR (po Hl. m. Praze a Jihomoravském kraji).

Dlouhodobě se zvyšuje podíl zaměstnaných ve věku 30 až 44 let a také nad 60 let

Nejpočetnější věkovou skupinou zaměstnaného obyvatelstva byla v kraji v roce 2011 skupina občanů ve věku 30 až 44 let (43,7 %). Podíl této věkové skupiny na celkové zaměstnanosti se dlouhodobě zvyšoval především na úkor mladšího obyvatelstva ve věku 15 až 29 let (25,9% podíl v roce 2001 a 17,1% podíl v roce 2011). V posledních letech významně přibylo také zaměstnaných nad 60 let věku.

[3] *podíl počtu zaměstnaných ve věku 15-64 let na celkovém obyvatelstvu stejné věkové skupiny*
[4] *podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob starších 15 let*

Graf 9 Pracovní síla podle věku dle VŠPS ve Středočeském kraji v letech 1993 až 2011

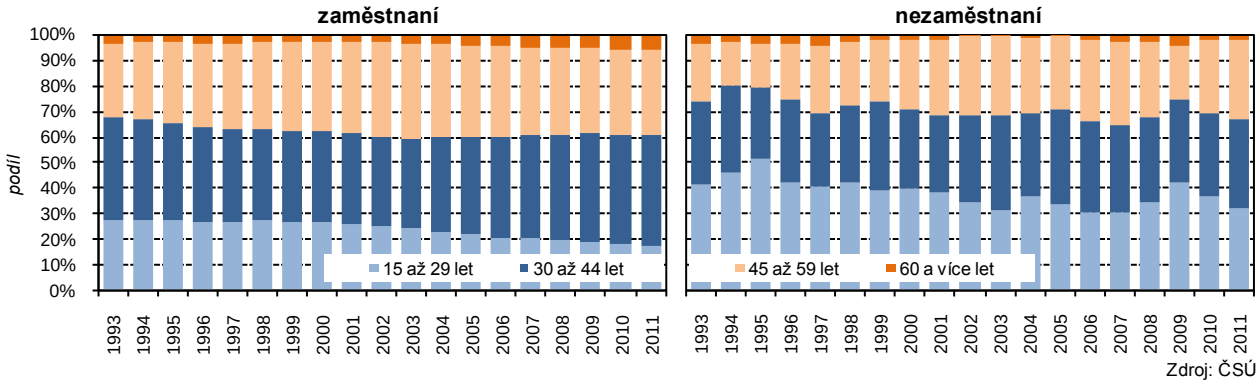

Zdroj: ČSÚ

Míra obecné nezaměstnanosti klesala ve všech čtvrtletí roku 2011

Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla ve Středočeském kraji za 4. čtvrtletí 2011 hodnoty 4,3 %, což byl téměř shodný výsledek se stejným obdobím roku 2006. Mezi rokem 2006 až 2011 nejprve do konce roku 2008 klesala, v průběhu celého roku 2009 a počátkem roku 2010 prudce rostla. Od roku 2010 se průběh ustálil, čtvrtletní vývoj v roce 2011 byl ve znamení snižování. Mezi 4. čtvrtletím 2011 a 2012 byl zaznamenán pokles obecné míry nezaměstnanosti o 1,2 procentního bodu. U mužů poklesla nezaměstnanost o trochu více (o 1,3 p. b) než u žen (o 1,1 p. b.).

Graf 10 Obecná míra nezaměstnanosti ve Středočeském kraji (VŠPS*)) v letech 2002 až 2011

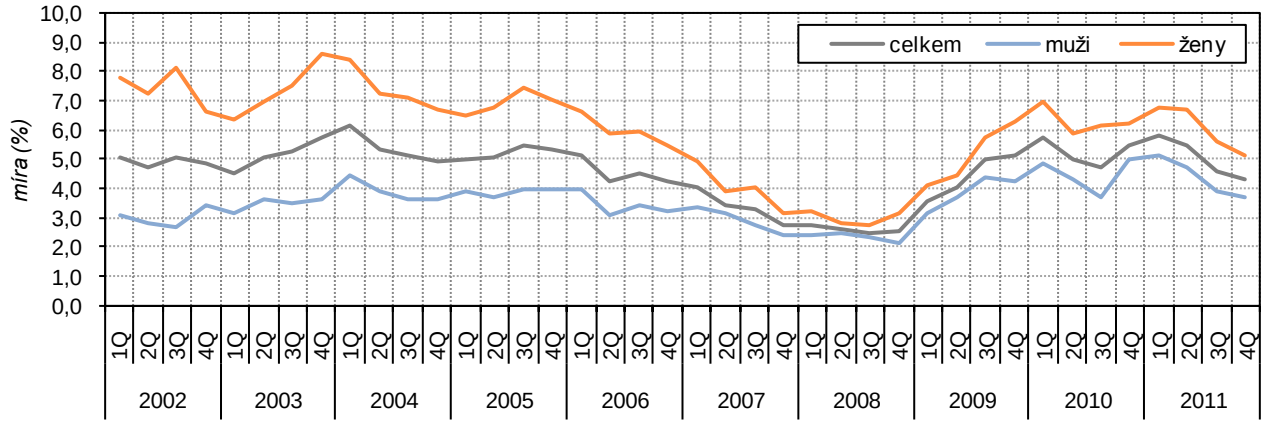

*) Výběrové šetření pracovních sil

Zdroj: ČSÚ

▪ NEZAMĚSTNANOST REGISTROVANÁ ÚŘADY PRÁCE (MPSV)

Počet registrovaných na úřadech práce po třech meziročních nárůstech klesl

Na konci roku 2011 bylo podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) ve Středočeském kraji registrováno na úřadech práce celkem 50 594 uchazečů o zaměstnání, což bylo o 4,1 tis. uchazečů méně (tj. 7,5 %) než v předchozím roce. Poslední meziroční pokles počtu uchazečů proběhl v roce 2007 (17,5%) a v následujících třech letech docházelo k růstu počtu nezaměstnaných. Ten největší nárůst nastal v roce 2009, kdy úřady práce zaznamenaly v prosinci o téměř 18. tis. uchazečů více než v roce 2008 (tj. o 57,4 %).

Pokles uchazečů o zaměstnání ve všech věkových skupinách

Během posledních pěti let došlo ke zvýšení počtu uchazečů u všech věkových kategorií, nadpoloviční nárůst proběhl u třech z pěti desetiletých věkových skupin (15 až 24 let, 35 až 44 let a 55 a více let). V roce 2010 se zvýšil stav nezaměstnaných u všech věkových skupin, nejvíce u skupiny starších 55 let (o 22,6 %). V roce 2011 se počet uchazečů naopak snížil jak celkem, tak ve všech věkových skupinách, nejvíce u uchazečů starších 55 let (o 18,9 %).

Ubylo uchazečů evidovaných do 3 měsíců, přibylo dlouhodobě nezaměstnaných

Během období let 2008 až 2010 přibylo nejvíce uchazečů, jejichž evidence na úřadech práce nepřesáhla dobu 3 měsíců. V roce 2011, kdy klesl celkový počet nezaměstnaných, snížil se nejvíce počet krátkodobých uchazečů. Opak nastal u uchazečů evidovaných dlouhodobě (jeden rok a déle). Těch od roku 2008 přibylo více než 10 tis. (2,5krát více) a jejich podíl na pracovní síle se zvýšil

z 1,0 % v roce 2008 na 2,4 % v roce 2011. I přes čtvrtý meziroční nárůst v řadě byla dlouhodobá nezaměstnanost Středočeského kraje v porovnání s ostatními kraji nižší, proti celorepublikovému průměru o 0,8 procentního bodu.

Graf 11 Ukazatele registrované nezaměstnanosti ve Středočeském kraji v letech 2006 až 2011

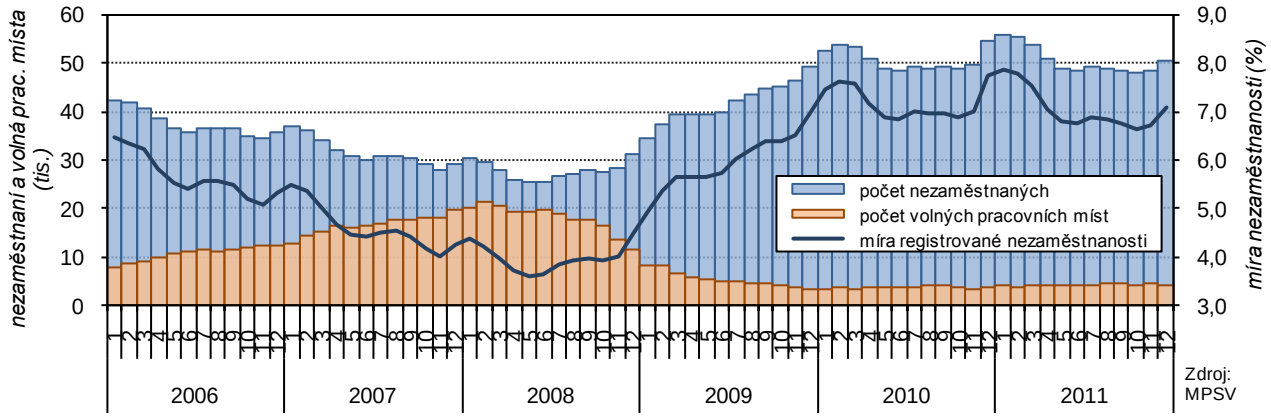

Počet volných pracovních míst rostl, byl však oproti roku 2007 čtvrtinový

Počet volných pracovních míst se po velkém pádu v roce 2009 začal opět pomalu navyšovat, oproti prosinci roku 2010 o 12,6 % a v porovnání s rokem 2009 o 23 %. Přesto i nadále byl počet volných pracovních pozic téměř o trojnásobek nižší než v prosinci 2008 a téměř o čtyřnásobek nižší proti stavu z roku 2007. Počet uchazečů na jedno pracovní místo se meziročně snížil z hodnoty 15,2 v roce 2010 na průměrný počet 12,5 uchazečů na jedno pracovní místo za rok 2011. V roce 2006 připadalo na jeden pracovní post přibližně o 10 uchazečů méně.

Míra registrované nezaměstnanosti meziročně klesla

Míra registrované nezaměstnanosti na konci roku 2011 činila 7,1 % a v porovnání s rokem 2010 došlo ke snížení o 0,6 procentního bodu. I přes meziroční snížení nezaměstnanosti, došlo paradoxně ke zhoršení postavení kraje v rámci tohoto ukazatele mezi ostatními kraji. Dlouhou dobu byla míra nezaměstnanosti po Hl. m. Praze kraje druhou nejnižší v ČR, na konci roku 2011 byla až třetí za Plzeňským krajem (7,0 %). V porovnání s celorepublikovým průměrem byla míra registrované nezaměstnanosti v kraji o 1,5 procentního bodu nižší.

Kartogram 2 Míra registrované nezaměstnanosti v okresech Středočeského kraje v letech 2006 až 2011 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

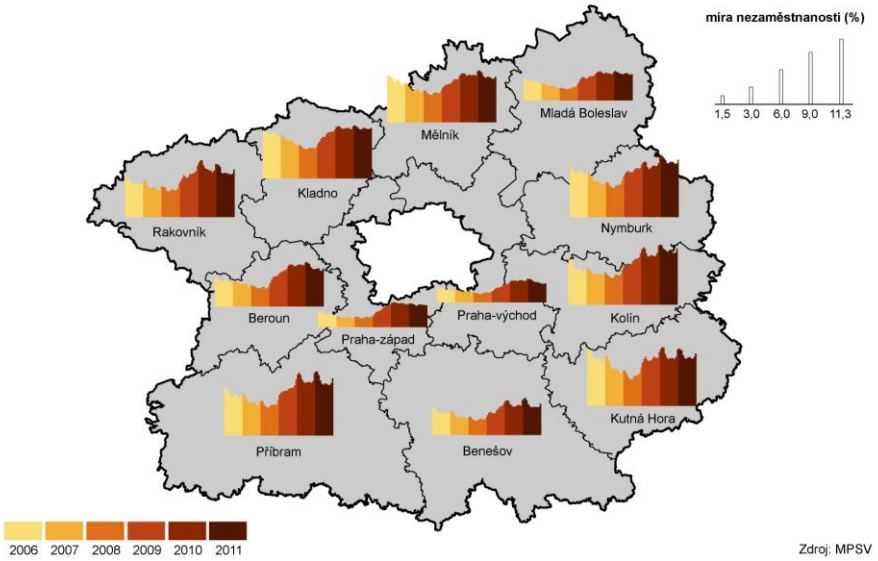

Nejnižší nezaměstnanost zaznamenaly okresy Praha-východ a Praha-západ

Pro vývoj nezaměstnanosti ve Středočeském kraji je určující především dostupnost pracovního trhu hlavního města. Nejnižší míru registrované nezaměstnanosti zaznamenal okres Praha-východ (3,3 %) a dále následoval okres Praha-západ (3,9 %). Z nich vyšší nárůst nezaměstnanosti proběhl za

posledních pět let u okresu Praha-západ (oba okresy měly na konci roku 2006 2,1 %). Třetí nejnižší míru nezaměstnanosti v kraji vykazoval na konci roku 2011 okres Mladá Boleslav (4,6 %). Naopak nejvyšší nezaměstnanost dosahovaly okresy Příbram, Nymburk (oba po 10,1 %) a Kolín (9,9 %).

Během pěti let vzrostla nezaměstnanost ve všech okresech

V porovnání se stavem v roce 2006 došlo k nárůstu nezaměstnanosti ve všech okresech Středočeského kraje. Nejmarkantnější rozdíl byl patrný v okrese Kolín (o 3,8 procentních bodů), naopak v sousedním okrese Kutná Hora vzrostla míra nezaměstnanosti ze všech okresů nejméně (o 0,8 procentního bodu). To pomohlo okresu Kutná Hora vylepšit postavení mezi ostatními okresy kraje (z posledního místa s nejvyšší dosaženou mírou registrované nezaměstnanosti v roce 2006 na jen čtvrtou nejvyšší v roce 2011).

- **ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ**

Zaměstnanost cizinců třetím rokem po sobě klesla, byť v roce 2011 velmi mírně

V návaznosti na snižující se počet cizinců v kraji klesala třetím rokem po sobě také zaměstnanost cizinců, byť v roce 2011 se jednalo již o pokles velmi malý. Ke konci roku 2011 bylo evidováno 42,5 tis. zaměstnaných cizinců, což bylo o 0,9 % méně než na konci předchozího roku. Zároveň došlo k mírnému snížení podílu zaměstnaných cizinců na pracovní síle, a to o 0,1 procentního bodu na 6,1 %, což řadilo kraj na třetí nejvyšší zaměstnanost cizinců v ČR (po Hl. m. Praze a Plzeňském kraji). Historicky nejvyšší počet zaměstnaných cizinců v kraji byl v roce 2008, kdy bylo zaměstnáno o pětinu více cizinců a jejich podíl na pracovní síle byl o 2,0 procentní body vyšší než na konci roku 2011.

Ubylo cizinců evidovaných úřady práce, přibylo cizinců - živnostníků

Z celkového počtu zaměstnaných cizinců byly tři čtvrtiny evidovány úřady práce, další čtvrtina podnikala na základě živnostenského oprávnění. Do roku 2008 se navyšoval počet cizinců evidovaných úřady práce, po roce 2008 naopak jejich počet klesal (mezi rokem 2008 a 2011 o 31 %) a v návaznosti na ekonomickou situaci si více cizinců začalo zřizovat živnostenská oprávnění (oproti roku 2008 nárůst o 28 %). Mezi pracujícími cizinci se začaly více objevovat ženy, tři z deseti zaměstnaných cizinců byly na konci roku 2011 ženy (30,9 %).

Po roce 2008 ubylo zaměstnaných cizinců pocházející mimo EU

Větší podíl cizinců zaměstnaných ve Středočeském kraji připadal na osoby pocházející ze zemí Evropské unie (62,4 %). Jednalo se o nejvyšší podíl během posledních pěti let. Jediným rokem, kdy převyšoval počet cizinců mimo EU nad počtem cizinců z EU, byl rok 2008.

- **MZDY**

Během 5 let vzrostla průměrná hrubá mzda o čtvrtinu

Český statistický úřad začal od 1. čtvrtletí 2011 publikovat čtvrtletní údaje v oblasti statistiky trhu práce tzv. metodou pracovištní, tj. podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců (v přepočtu na plně zaměstnané) s místem pracoviště ve Středočeském kraji za 1. až 4. čtvrtletí 2011 činila 23 971 Kč. V porovnání s dopočtenými údaji za předchozí období doznala mzda meziročního 3,3% nárůstu, to představovalo částku 769 Kč. Od roku 2006 se hodnota průměrné mzdy zvýšila o více než čtvrtinu (25,4 %) a za posledních deset let o 71,7 %.

Graf 12 Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ve Středočeském kraji v letech 2001 až 2011*)

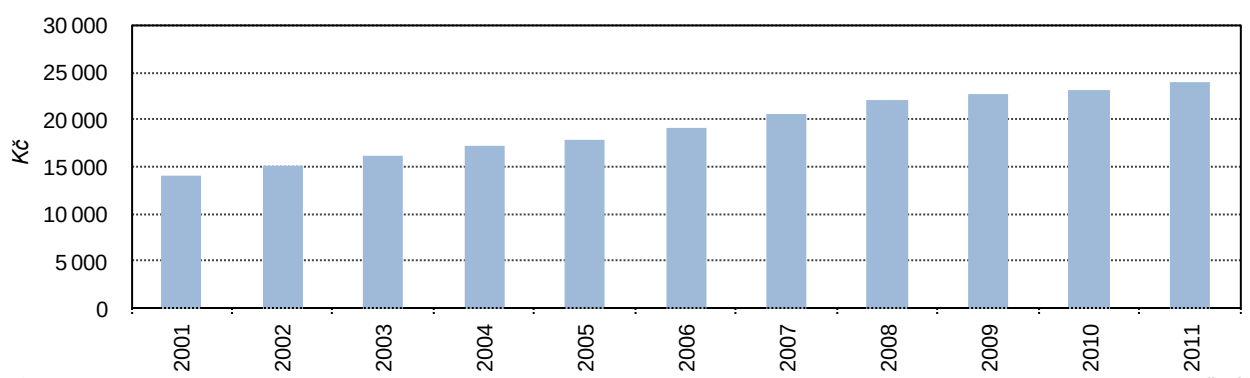

*) podle pracovištní metody (tj. skutečného místa pracoviště) v přepočtu na plně zaměstnané, průměr za 1. až 4. čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ

Po Hl. m. Praze druhá nejvyšší mzda v ČR

Průměrná hrubá mzda zaměstnance ve Středočeském kraji byla mezi kraji ČR druhou nejvyšší, přestože byla o 348 Kč pod celorepublikovým průměrem. Ten byl však zkreslován vysokou průměrnou mzdou za Hl. m. Prahu (31 109 Kč).

Mzdový medián žen byl nižší než u mužů

Ve statistikách mezd se dále objevují výsledky Strukturálního šetření mezd[5], které vychází ze zjištěných údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí. Vzhledem k odlišné metodice nelze výsledky srovnávat s výše uvedenými. Navíc údaje za rok 2011 nebyly srovnatelné s předchozími roky, a proto se nebudeme hodnocení v časové řadě věnovat. Předností tohoto šetření je však možnost zhodnotit vnitřní strukturu mezd např. podle pohlaví a také stanovit střední hodnotu mezd, tzv. medián. Ten činil v roce 2011 v kraji 22 570 Kč. U mužů dosahoval částky 24 480 Kč, u žen pak 19 993 Kč (tj. o 4 487 Kč méně).

▪ DŮCHODOVÉ ZABEZPEČENÍ

Roste počet příjemců důchodu, u starobního o více než čtvrtinu

Ke konci roku 2011 pobírala ve Středočeském kraji plný či částečný důchod více než čtvrtina obyvatel (329, 4 tis. osob). Na deset příjemců důchodu celkem připadalo šest žen a čtyři muži. Počet příjemců důchodu rostl již sedmým rokem, proti roku 2006 to bylo o téměř desetinu více (9,6 %). Rychlejší růst zaznamenal počet starobních důchodců, který se oproti roku 2006 zvýšil o více než čtvrtinu (26,3 %). Dlouhodobě došlo i ke zvyšování podílu starobních na celkovém počtu důchodců. Na konci roku 2011 pobíralo starobní penzi 59,6 % z celkového počtu důchodců, což bylo o 7,9 procentních bodů více než v roce 2006. Nejvyšší pětiletý nárůst příjemců starobního důchodu v meziokresním srovnání vykazoval okres Praha-východ (o 46,5 %), nejnižší okres Nymburk (o 10,8 %).

Výše důchodu se meziročně zvýšila výrazněji než loni

Průměrná výše důchodu celkem představovala v kraji v roce 2011 částku 10 360 Kč a poprvé u ní došlo k přehoupnutí hodnoty přes deseti tisícovou hranici. Ačkoli rostla pravidelně, došlo v roce 2011 v porovnání s předchozím rokem k výraznějšímu oživení. Průměrný důchod se zvýšil o 4,2 %, což bylo o 3,3 procentní body více než mezi rokem 2009 a 2010. Během posledních pěti let se zvýšil o 29,1 %, což v peněžním vyjádření znamenalo 2 334 Kč.
Průměrná výše starobního důchodu deseti tisícovou hranici přesáhla již v roce 2009, v roce 2011 činila částku 10 629 Kč s meziročním zvýšením o 4,4 %. Za posledních let vzrostla o 29,7 %, což představovalo částku 2 434 Kč.

Graf 13 Počet příjemců a výše důchodu ve Středočeském kraji v letech 2001 až 2011

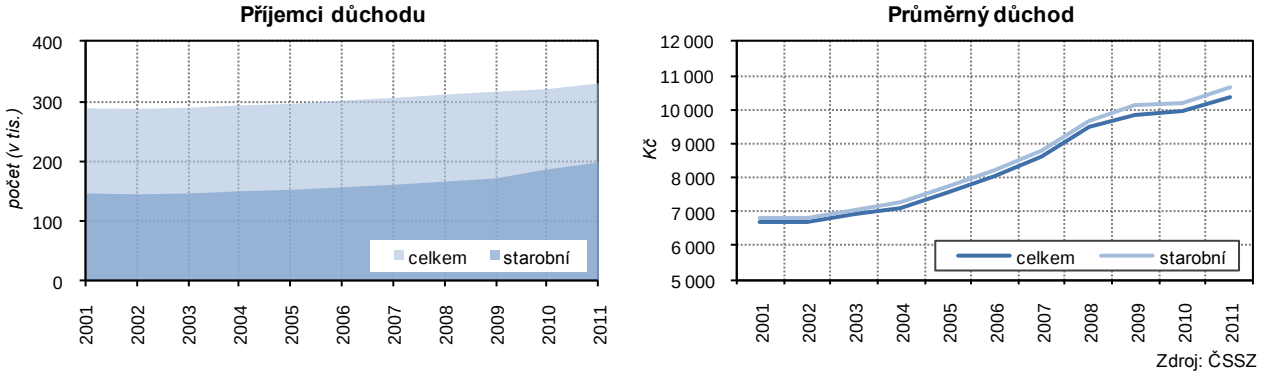

Zdroj: ČSSZ

V roce 2011 odešlo do předčasného důchodu o pětinu více lidí

Rok 2011 byl ve znamení velkého nárůstu odchodů do předčasného důchodu. Ve srovnání s předchozím rokem přibylo 7 726 příjemců pobírající předčasný starobní důchod, což představovalo nárůst o více než jednu pětinu (20,8 %). Pravidelný růst probíhal i v předchozích pěti letech, přírůstek však činil přibližně 2 až 3 tis. příjemců. Výrazný meziroční nárůst v posledním roce měl za následek i zvýšení podílu předčasných důchodců na celkovém počtu příjemců starobního důchodu, a to z 12,9 % v roce 2010 na 14,2 % za rok 2011.

[5] Údaje o mzdách z tohoto strukturálního šetření jsou vypočítávány odlišnou metodikou a nelze je srovnávat s výsledky běžného zjišťování. Vztahují se ke vzorku zaměstnanců, kteří pracují na plný úvazek, pracovali ve zpravodajské jednotce většinu roku a nebyli např. dlouhodobě nemocní. Mimo to neobsahují údaje za podniky s méně než 10 zaměstnanci (ty jsou až od roku 2011).

Nejčastěji do předčasného důchodu odcházejí lidé na Benešovsku

Nejvyšší podíl starobních důchodců odcházejících do předčasného důchodu vykazoval v roce 2011 okres Benešov (29,5 %), u kterého byl dosažen i nejvyšší nárůst proti roku 2006 (o 9,1 procentních bodů). Nejnižší podíl předčasně odcházejících do důchodu dosahoval okres Praha-západ (18,6 %), kde v porovnání s rokem 2006 narostl podíl jen o 3,9 procentních bodů.

▪ ZDRAVOTNICTVÍ, PRACOVNÍ NESCHOPNOST

Během pěti let se počet lékařů zvýšil o více než jednu šestinu

V roce 2011 bylo ve Středočeském kraji celkem evidováno 3 985 lékařů (přepočtený počet), z toho 3 917 lékařů v nestátních zařízeních. Meziroční nárůst lékařů byl zanedbatelný (0,6 %), v porovnání se stavem z roku 2006 se počet lékařů zvýšil již o 16,4 %. V přepočtu na populaci připadalo na 1 lékaře přibližně 319 obyvatel, což bylo oproti předchozímu roku o 2 obyvatele více, a to i přes mírný nárůst počtu lékařů. Ve srovnání s rokem 2006 se ovšem intenzita zdravotní péče zvýšila, na jednoho lékaře připadalo o 21 obyvatel méně. Nejvyšší intenzitu zdravotní péče v okresním srovnání kraje dosahoval okres Kladno (207 obyvatel na lékaře), naopak nejnižší intenzitu lékařské péče zaznamenal okres Praha-západ, kde na jednoho lékaře připadalo 688 obyvatel.

Graf 14 Intenzita lékařské péče a hospitalizací ve Středočeském kraji v letech 2001 až 2011

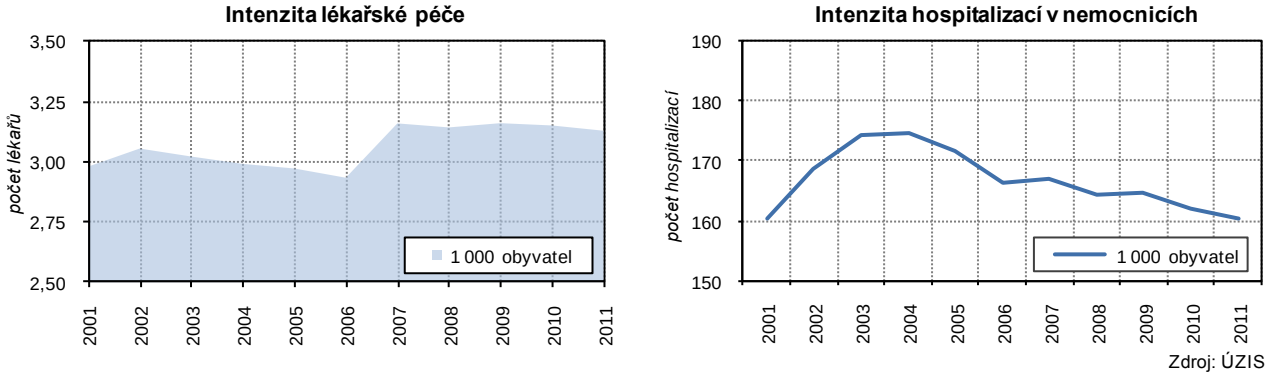

Zdroj: ÚZIS

Zvyšuje se počet nemocničních lůžek i pacientů

Ve Středočeském kraji bylo v roce 2011 v provozu celkem 25 nemocnic. Počet lůžek v nemocnicích včetně ambulantních vzrostl proti předchozímu roku o 1,8 %, proti roku 2006 o 2,7 %. Počet hospitalizovaných pacientů ve středočeských nemocnicích každoročně narůstá, v roce 2011 bylo léčeno o 10 tis. pacientů více než v roce 2006 (o 5 % více). Vzhledem k dlouhodobému přírůstku obyvatel v kraji byl nárůst pochopitelný. Naopak se počet hospitalizovaných v přepočtu na 1 000 obyvatel snížil ze 166 v roce 2006 na 160 v roce 2011.

Za pět let klesl počet hlášených případů pracovní neschopnosti o téměř polovinu

Již šestým rokem po sobě v kraji klesá počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti, v porovnání s předchozím rokem o 5,3 %, proti roku 2006 dokonce o 47,4 %. Nejvyšší pokles nově hlášených případů zaznamenal od roku 2006 v kraji okres Praha-východ (61,1 %), nejnižší pokles proběhl v okresech Kutná Hora (36,3 %) a Kolín (37,3 %).

▪ ŠKOLSTVÍ

Ve školním roce 2011/12 byl zaznamenán nejvyšší počet i meziroční nárůst předškoláků

Předškolní výchova ve Středočeském kraji zažila za posledních pět let značný rozkvět, v posledním školním roce (2011/2012) navštěvovalo mateřskou školu nejvíce dětí od 90. let (42,3 tis.). Poslední školní rok navíc zaznamenal i nejvyšší meziroční přírůstek dětí a to jak v absolutním počtu (o 2 897), tak i v relativním vyjádření (o 7,3 %). Příčinou byl především vyšší nárůst dětí ve věku 3 až 4 let. Naopak počet dětí ve věku 0 až 2 let mírně klesl. Z toho lze předpokládat, že předškoláků v dalších letech nebude již přibývat tolik. Změnit to může přírůstek dětí migrací, kterou nelze předvídat. Od roku 2006 vzrostl počet předškoláků Středočeského kraje téměř o 10 tisíc (o 29,5 %) a v kraji přibylo celkem 55 nových či znova otevřených mateřských školek. Ve školním roce 2011/2012 připadalo na 1 mateřskou školku v průměru téměř 62 dětí, přičemž ještě ve školním roce 2006/2007 to bylo o 10 dětí na školku méně a v ročníku 2001/2002 dokonce o 19 dětí méně. Růst kapacity předškolních zařízení

Přibývá školek i učitelů

si zároveň vyžádal navýšení v oblasti personálu. V posledním školním roce vyučovalo o 760 (30,5 %) více učitelů než ve školním roce 2006/2007. Do posledních dvou školních ročníků přibylo vždy přes dvě stě nových učitelů mateřských školek za rok.

Dětí na základní škole přibylo díky vysokému přírůstku dětí ve věku 6 až 7 let

Naplněnost tříd na základních školách v kraji byla odlišná a odvíjela se od demografického vývoje od druhé poloviny 90. let do poloviny první dekády 21. století. Celkově v posledním školním roce (2011/2012) dětí na základních školách přibylo, a to o 2 381 (o 2,5 %). Může za to především přírůstek dětí ve věku 6 až 7 let. Vzhledem k silnému zastoupení dětí ve věku 3 až 5 let lze předpokládat do dalších tří let další naplňování prvních ročníků základních škol. Vysoká diferenciace v počtu žáků mezi silným prvním a slabým druhým stupněm základních škol se začíná snižovat díky tomu, že silné populační ročníky dětí z počátku tisíciletí, se začínají přesouvat na druhý stupeň.

Graf 15 Počty žáků a studentů ve Středočeském kraji podle typu škol ve školních ročnících 2006/2007 až 2011/2012

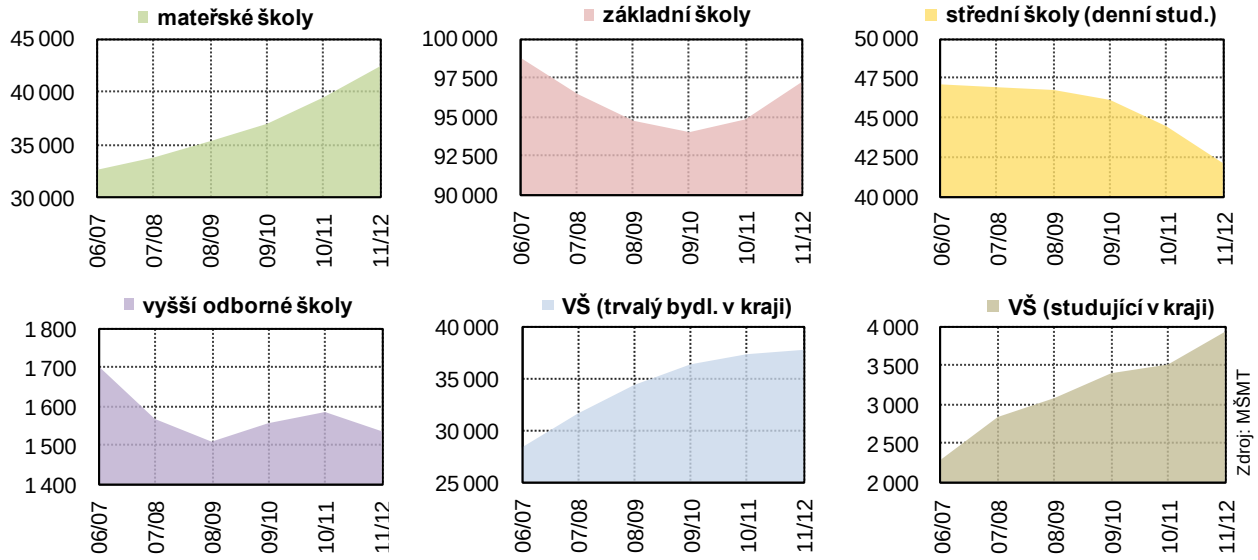

Pozn.: grafy hodnotí vývoj ukazatelů v čase a vzhledem k různým stupnicím neslouží k přímému porovnání hodnot

Slabé ročníky z pol. 90. let snižují stav středoškoláků

Středoškolské vzdělání zaznamenal již pátým rokem pozvolný úbytek žáků. Na střední školy přicházely populačně slabší ročníky z 90. let. V porovnání s ročníkem 2006/2007 ubyla desetina žáků.

Počet vysokoškoláků s místem výuky v kraji roste, vysokoškoláků s trvalým bydlištěm v kraji také, ale jejich nárůst se snižuje

Na území Středočeského kraje nemá v současné době sídlo žádná státní vysoká škola, pouze tři soukromé (v Kladně, v Mladé Boleslavi a v Kolíně). V nich ke konci roku 2011 studovalo celkem 3 925 studentů, z toho 3,9 % cizinců. Počet studujících vysokoškoláků v kraji každoročně rostl, v porovnání s předchozím ročníkem o 12,0 %, v porovnání s rokem 2006 dokonce o 71,8 %. Nadále přibývá studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm ve Středočeském kraji. Poslední dva meziroční nárůsty (2,7 % v roce 2010 a 1,1 % v roce 2011) však nebyly již tak výrazné jako v předchozích letech (v porovnání s rokem 2001 nárůst o 138 %).

▪ DOPRAVA, DOPRAVNÍ NEHODY

Stupeň automobilizace roste, v kraji je čtvrtý nejvyšší v ČR

Automobilismus v ČR dlouhodobě rostl, ušetřen nebyl ani Středočeský kraj. Na konci roku 2011 bylo na území kraje přihlášeno celkem 979 tis. vozidel celkem, z toho 571 tis. (60 %) bylo osobních automobilů. Před deseti lety byl počet vozidel pouze 700 tis. (tj. o 39 % méně), osobních automobilů bylo 424 tis. (o 39 % méně). Automobilový park se rozrůsal rychleji než populace, a tak dlouhodobě rostla i stupeň automobilizace (tj. počet osobních automobilů na 1 000 obyvatel). V roce 2001 připadalo na 1 000 obyvatel Středočeského kraje přibližně 378 osobních automobilů, v roce 2006 už to bylo 437 a v roce 2011 to činilo v průměru 462 aut. To byl čtvrtý nejvyšší výsledek v ČR a ve srovnání s celorepublikovým průměrem to bylo o 26 vozů více. Nejvyššího stupně

automobilizace v ČR dosahovali obyvatelé Hl. m. Prahy (541), v rámci Středočeského kraje pak obyvatelé okresu Mladá Boleslav (493). Nejnižší stupeň automobilizace zaznamenal okres Nymburk (423).

Nejvyšší dopravní nehodovost v okresech Praha-východ a Praha-západ

Na území Středočeského kraje došlo během roku 2011 celkem k 9 889 dopravním nehodám, tedy obdobně jako v předchozím roce. Metodicky srovnávat lze od roku 2009, kdy se stalo o 1 294 dopravních nehod více. Při dopravních nehodách v roce 2011 bylo celkem zraněno 3 546 osob, z toho 97 osob bylo usmrceno. Počet nehod způsobených pod vlivem alkoholu činil v roce 2011 celkem 662, což bylo o 11 nehod více než v předchozím roce. Z celkového počtu vzniklých dopravních nehod v kraji tvořily nehody pod vlivem alkoholu 6,7 %, což byl třetí nejnižší výsledek v ČR (po Hl. m. Praze a Ústeckém kraji). Intenzita dopravních nehod (tj. počet nehod na 1 000 obyvatel) činila 7,8 a byla stejně jako stupeň automobilizace čtvrtá nejvyšší v ČR. Nejvyšší nehodovost byla v okresech Praha-východ (10,5) a Praha-západ (8,6). Nejvyšší počet nehod v absolutním i relativním vyjádřením byl zde dán především umístěním území, přes které vede většina důležitých silničních komunikací. Nejnižší nehodovost zaznamenaly oblasti kraje s nižší hustotou jak silniční sítě, tak i obyvatelstva. Byly to Kutnohorsko (5,6) a Rakovnicko (5,9).

▪ KRIMINALITA

Počet zjištěných trestných činů již po čtvrté za sebou klesl

Nejnižší intenzita trestné činnosti za posledních 20 let

Počet zjištěných trestných činů na území Středočeského kraje již čtvrtým rokem klesl. Celkem v roce 2011 bylo zjištěno 37 654 trestných činů, což bylo o 1,5 % méně než v předchozím roce, ovšem o 1,2 % více než v roce 2006. Intenzita zjištěné trestné činnosti (počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel) také meziročně klesla, dokonce i ve srovnání s rokem 2006 o 2 procentních body na hodnotu 29,6. Jednalo se o nejnižší intenzitu v kraji za posledních dvacet let. Nejnižší intenzitu kriminality v kraji dosahoval okres Kutná Hora (23,5), naopak nejvyšší sousední okres Kolín (38,3). Během roku 2011 bylo v kraji objasněno celkem 14 293 spáchaných trestných činů. Počet objasněných trestných činů se zvyšuje, v porovnání s rokem 2006 o 22,3 %.

Graf 16 Trestná činnost ve Středočeském kraji v letech 1991 až 2011

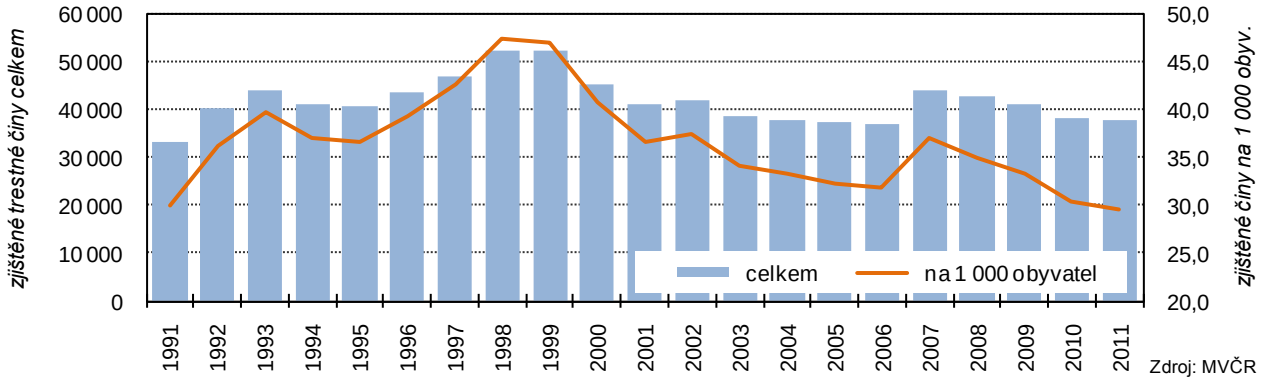

Zdroj: MVČR

▪ ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ

Poslední meziroční růst čistých příjmů domácností nebyl výrazný, přesto vyšší než v předchozím roce

V rámci výběrového šetření Životní podmínky 2011[6] byly kromě jiného zjišťovány i příjmy domácností za rok předcházející šetření, tedy 2010. Hrubý peněžní příjem středočeských domácností dosahoval průměrně 185,1 tis. Kč na osobu, z toho čistý čistý příjem na osobu dosahoval částky 157,5 tis. Kč, což bylo o 3,4 tis. Kč (tj. 2,2 %) více než v předchozím roce. Z dlouhodobějšího pohledu se čistý příjem domácností každoročně zvyšoval, od roku 2006 se zvedl o 35,8 tis. Kč (tj. 29,4 %) na osobu za rok. Nárůst čistého příjmu byl v roce 2010 nízký v porovnání s růsty v letech 2007 (13%) a 2008 (11,3%), nicméně vyšší než v roce 2009 (0,7 %), kdy na domácnosti začala dopadat zhoršující se hospodářská situace.

[6] *jedná se o národní modifikaci celoevropského šetření EU-SILC.*

Nejvyššího příjmu, kterého dosahovalo 20 % domácností v ČR, dosáhlo v kraji 26 % domácností

Situace středočeských domácností z hlediska příjmu patřila v České republice po Hl. m. Praze mezi nejlepší. Podle celorepublikového rozdělení domácností na základě čistého příjmu do kvintilů (pět početně shodných skupin), patřilo do kvintilu s nejnižšími příjmy 13,4 % středočeských domácností, tedy o 6,6 procentních bodu méně než v celé republice. Téměř polovina domácností byla příjmem zahrnuta do čtvrtého a pátého celorepublikového příjmového kvintilu. Největší počet středočeských domácností (26,2 %) spadal přímo do nejvyššího, tedy pátého kvintilu, jehož spodní hranice ročního příjmu na osobu činila 193,5 tis. Kč. Vyšší podíl domácností v pátém kvintilu dosahoval pouze kraj Hl. m. Praha (38,9 %).

Graf 17 Podíl domácností jednotlivých krajů podle kvintilového rozdělení domácností ČR na základě čistého peněžního příjmu v roce 2010*)

Rozdělení domácností v celé ČR	1.kvintil: *20 % dom.s nejnižšími příjmy*	2.kvintil: *druhých 20 % domácností*	3.kvintil: *třetích 20 % domácností*	4.kvintil: *čtvrtých 20 % domácností*	5.kvintil: *20 % dom. s nejvyššími příjmy*
Počet domácností v ČR	836 461	835 947	835 744	836 957	835 512
Horní hranice čistého peněžního příjmu na osobu v ČR (Kč)	101 585	124 404	147 874	193 522	x

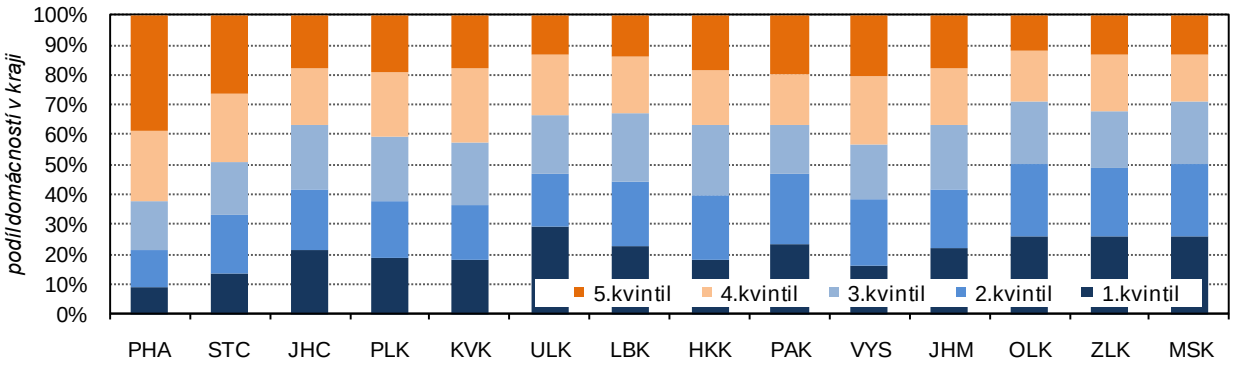

*) výsledky výběrového šetření "Životní podmínky 2011"

Zdroj: ČSÚ

Domácností, které příjmem nedosahovaly na životní minimum, bylo 2,8 %

Hranici měsíčního životního minima na osobu představovala v kraji částka o 6 736 Kč. Pod touto hranicí se pohybovalo přibližně 13 200 domácností, což přestavovalo 2,8 % všech domácností kraje. Podíl byl o 0,9 procentního bodu nižší než celorepublikový průměr.

Po pražských domácnostech jsou ty středočeské ohroženy chudobou nejméně

V rámci šetření byla zjišťována u domácností také tzv. míra ohrožení chudobou. Hranice tohoto ukazatele bývá stanovena různě, nejčastěji používanou (např. Eurostatem) je 60 % mediánu ekvivalizovaného příjmu na osobu. Podle tohoto rozdělení nedosahovala na potřebný životní standard přibližně každá šestnáctá domácnost v kraji, v celé České republice byla chudobou ohrožena téměř každá desátá domácnost.

Náklady za bydlení se zvyšují

Mezi pravidelné výdaje domácností patřily poplatky spojené s bydlením. Středočeské domácnosti vynakládaly v roce 2011 na bydlení v průměru 4 987 Kč za měsíc, což odpovídalo 14,5 % celkového peněžního příjmu. Výdaje na bydlení v porovnání s rokem 2006 vzrostly o 1 310 Kč (35,6 %), ale podíl nákladů na čistém příjmu se mírně snížil (o 0,4 procentního bodu).

Zvyšuje se podíl domácností s bytem v osobním vlastnictví

V posledních pěti letech došlo ke změnám v právní formě užívání bytu a především se zvyšoval podíl osobního vlastnictví. Ve vlastním domě žila více než polovina středočeských domácností (54 %) a další čtvrtina obývala byt v osobním vlastnictví (26 %). Druhým rokem pokračovalo snižování podílu nájemního bydlení.

3. EKONOMICKÝ VÝVOJ

▪ MAKROEKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ

Ekonomická výkonnost v popředí ČR

Ekonomická výkonnost Středočeského kraje patřila v letech 2006 až 2010 v regionálním srovnání ČR k těm předním. A to i přesto, že hodnoty makroekonomických ukazatelů většinou nedokázaly dosáhnout na republikový průměr. Ten velice ovlivňovaly, a do určité míry i zkreslovaly, hodnoty Hl. m. Prahy, jejíž ekonomická výkonnost značně převyšuje všechny kraje.

Třetí nejvyšší HDP na obyvatele

Z hlediska hrubého domácího produktu (dále HDP) posiloval Středočeský kraj v dlouhodobém pohledu svoje postavení v rámci celé republiky zejména v druhé polovině 90. let, poté si jedno z předních míst stále udržoval. V roce 2010, tak hodnota HDP na jednoho obyvatele činila 323 tis. Kč. To řadilo kraj na třetí místo za Hl. m. Prahu a Jihomoravský kraj. V období let 2006 až 2010 byl vývoj HDP v kraji značně kolísavý, přesto dosahoval vývoje obdobného celorepublikovému průměru.

Nejvyšší růst HDP v roce 2010 mezi kraji

V roce 2006 se zvýšila hodnota HDP (ve stálých cenách) oproti stavu 2005 o 14,1 %, což byl mj. i nejvyšší meziroční nárůst v kraji od roku 1995. Před vyvrcholením ekonomické recese v letech 2007 a 2008 dosahoval kraj i nadále růstu, nejprve 7,9% a poté 7,7%. Rok 2009 byl zlomový. Pro celonárodní hrubý domácí produkt znamenal meziroční pokles o 4,7 %, pro středočeské HDP dokonce o 6,8 %. Oživení přišlo již v následujícím roce 2010, kdy byl oproti předchozímu roku zaznamenán nárůst HDP o 5,5 %. Mezi kraji ČR se jednalo o nejvyšší meziroční nárůst, o 2,7 procentních bodů vyšší než u celorepublikového průměru.

Kartogram 3 Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2006 až 2010

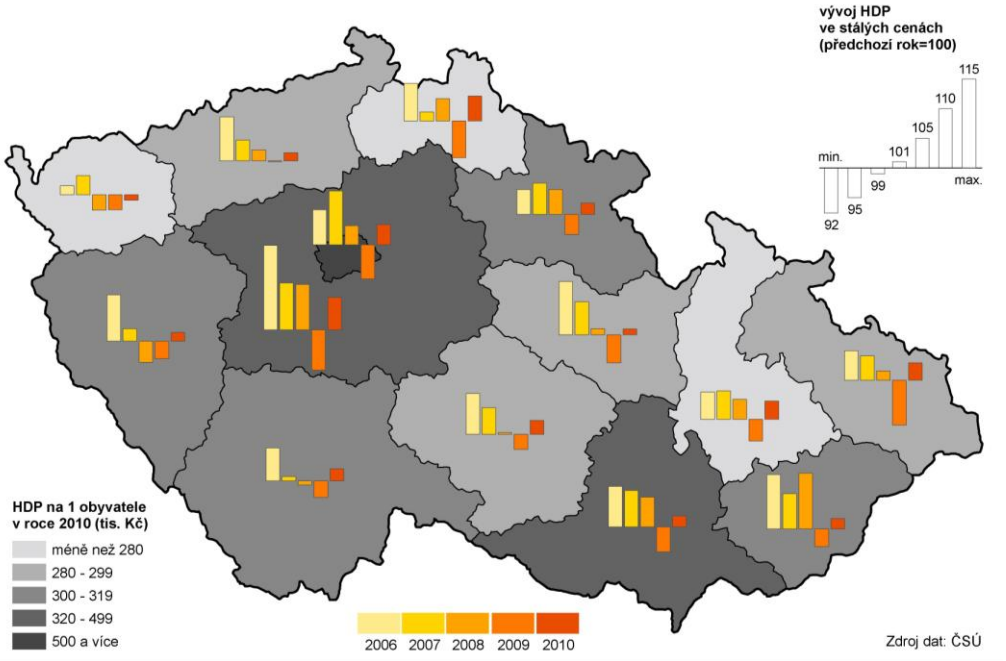

Druhý nejvyšší nárůst hrubé přidané hodnoty mezi kraji

Hrubá přidaná hodnota (HPH) dosáhla v roce 2010 ve Středočeském kraji výše 366 mld. Kč, to bylo o 2,7 % více než v roce 2009. Vyšší nárůst v ČR zaznamenalo už jen Hl. m. Praha (2,9 %). I dlouhodobější růst patřil mezi kraji k těm nejvyšším, v porovnání s rokem 2006 vzrostla hodnota o 13,1 % a v porovnání s rokem 2001 dokonce o více než čtvrtinu (27,5 %). Na celorepublikové HPH za rok 2010 se kraj podílel 10,7 %, což bylo po Hl. m. Praze (25,8 %) nejvíce. Zatímco se podíl HPH v běžných cenách v ostatních krajích v roce 2010 snížil nebo zůstal stejný, nárůst nastal pouze v Hl. m. Praze (o 0,5 p. b.) a Středočeském kraji (o 0,1 p. b.). Stejný nárůst zaznamenal kraj i v porovnání hodnoty s rokem 2006 a opět se jednalo po hlavním městě o druhý nejvyšší nárůst v ČR.

Podíl na HPH v oblasti služeb se zvyšuje na úkor průmyslu a zemědělství

V období let 2006 až 2010 se ve Středočeském kraji měnila struktura HPH. Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství, těžba) na celkové hodnotě kraje dlouhodobě klesal; z 3,10 % v roce 2006 na 2,04 % za rok 2010. Podíl sekundárního sektoru (zpracovatelský průmysl, stavebnictví) měl v počátku a konci sledovaného období odlišný průběh. Nejprve v letech 2004 až 2007 meziročně rostl, v letech 2008 až 2010 naopak zaznamenal meziroční poklesy. V porovnání s rokem 2006 klesl v roce 2010 podíl sekundéru o 1,73 procentního bodu na hodnotu podílu 44 %. Pokles podílu primárního a sekundárního sektoru naopak umocňoval podíl terciálního sektoru (služeb), který si nadpoloviční většinu drží již od roku 1998. Mezi rokem 2006 až 2010 došlo k nárustu o 2,80 procentních bodů na podílovou hodnotu 54 %.

Tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele se meziročně snižuje od roku 2006

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v běžných cenách dosáhla v roce 2010 ve Středočeském kraji výše téměř 85,3 mil. Kč, což bylo o 1,7 % méně než v předchozím roce a dokonce o 9,8 % méně než v roce 2006. Na celorepublikové hodnotě se kraj v roce 2010 podílel 9,1 % a mezi kraji se jednalo až o pátý nejvyšší podíl (po Hl. m. Praze, Jihomoravském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji). V porovnání s rokem 2006 se podíl kraje na celorepublikové hodnotě snížil o 1,7 procentního bodu a v mezikrajském postavení si kraj pohoršil o tři pozice (v roce 2006 byl podíl druhý nejvyšší po Hl. m. Praze). V přepočtu na obyvatele dosahovala hodnota THFK za rok 2010 přibližné výše 66, 7 tis. Kč. Přepočtená hodnota THFK se pravidelným meziročním poklesem snížila od roku 2006 o více než 13 tis. Kč (o 16,3 %), což bylo po Plzeňském kraji nejvíce. Celorepublikový průměr zaznamenal mezi rokem 2006 a 2010 naopak 4,7% nárůst THFK na obyvatele.

Graf 18 Makroekonomické ukazatele*) ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995 až 2010

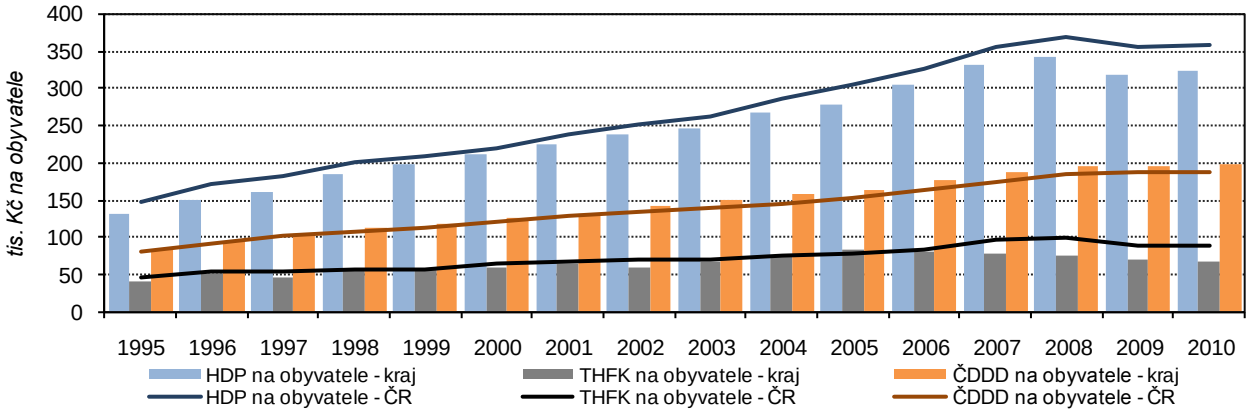

*) HDP - hrubý domácí produkt, THFK - tvorba hrubého fixního kapitálu, ČDDD - čistý disponibilní důchod domácností

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobě druhý nejvyšší čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) v běžných cenách dosáhl v roce 2010 ve Středočeském kraji hodnoty 249,7 mld. Kč, na jednoho obyvatele tak připadalo téměř 199 tis. Kč. V paritě kupní síly to na obyvatele představovalo 10 447 Kč, tedy nejvíce po Hl. m. Praze (12 946 Kč). S výjimkou roku 1997, kdy byl kraj třetí, se Středočeský kraj hodnotou tohoto ukazatele vždy umísťoval na druhé pozici za regionem hlavního města. Přední místo si Středočeský kraj udržoval i celkovým podílem ČDDD na celorepublikové hodnotě tohoto ukazatele. V roce 2010 to bylo 12,6 %, tedy nejvíce po Hl. m. Praze (15,6 %). Tuto pozici si Středočeský kraj držel nepřetržitě od roku 2001, mezi roky 1995 a 2000 byl kromě regionu hlavního města až za Moravskoslezským krajem.

▪ PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ

Kraj s druhým nejvyšším přírůstkem ekonomických subjektů

K poslednímu dni roku 2011 bylo v Registru ekonomických subjektů (RES) evidováno ve Středočeském kraji 317 598 ekonomických subjektů. V průběhu roku 2011 nově vzniklo 13 455 subjektů a naopak 5 456 jich zaniklo. V porovnání s předchozím rokem tak přibylo 3,2 % ekonomických subjektů. Obdobný nárůst proběhl i během předešlého roku (2010). Ekonomických subjektů plynule přibývalo již od počátku 90. let a vývoj nebyl ovlivněn ani v posledním pětiletém období, které zasáhla zhoršená ekonomická situace. Mezi rokem 2006 až 2011 přibylo téměř 42 tis. subjektů (15,2 %). Vyšší nárůst ekonomických subjektů proběhl v ČR už jen v Hl. m. Praze (20,9 %).

Graf 19 Ekonomické subjekty ve Středočeském kraji v letech 1995 až 2011

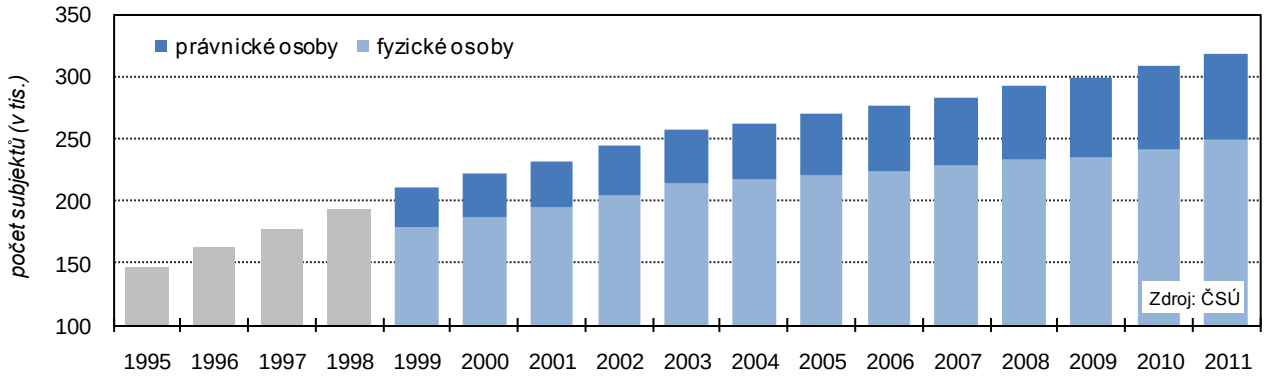

Nejvíce ekonomických subjektů kraje přibývá v okresech Praha-východ Praha-západ

Právě díky zázemí hlavního města, centrální poloze, dopravní dostupnosti a v neposlední řadě pozitivnímu demografickému vývoji kraje se usidluje nejvíce ekonomických subjektů v okresech Praha-východ a Praha-západ. Mezi rokem 2006 až 2011 přibylo v okrese Praha-západ 32,6 % a v okrese Praha-východ 29,7 % subjektů. Tyto dva okresy se na krajském přírůstku tohoto období podílely 45 %. Nárůst počtu ekonomických subjektů proběhl během posledního pětiletého období i ve všech ostatních okresech, po okresech Praha-západ a Praha-východ to bylo nejvíce v okrese Beroun (15,1 %). Nejnižší růst zaznamenal okres Kutná Hora (3,3 %).

Graf 20 Ekonomické subjekty v okresech Středočeského kraje v letech 1996, 2001, 2006 a 2011

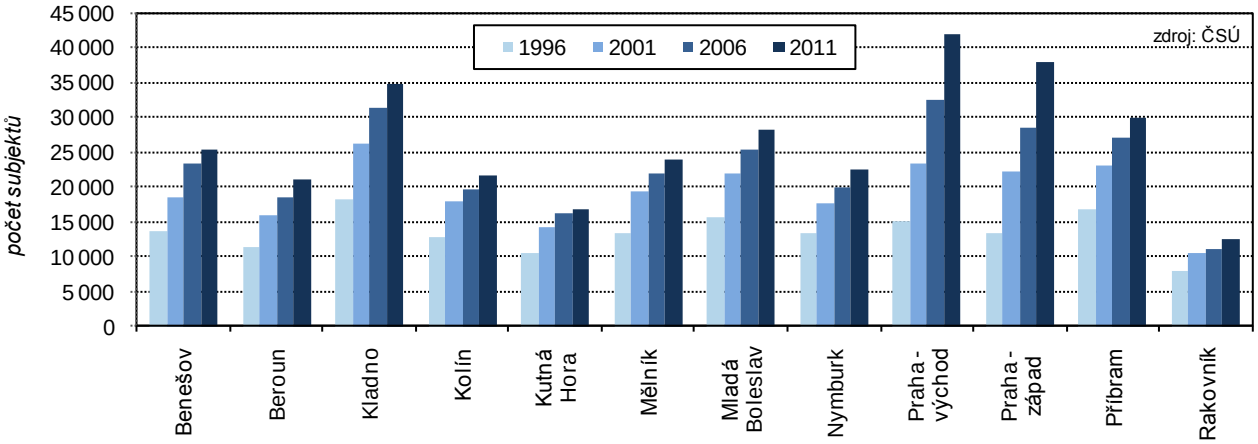

Dynamika růstu počtu právnických osob je dlouhodobě vyšší než u živnostníků

Nejčastější formou podnikání ve Středočeském kraji byly v roce 2011 subjekty typu fyzická osoba, konkrétněji živnostník nezapsaný v obchodním rejstříku (74,2 % z celkového počtu). Během roku 2011 jich přibylo více než 8 tis., tj. nárůst o 3,6 %. Počet živnostníků dlouhodobě narůstal v pravidelné řadě, v porovnání s rokem 2006 jich přibylo 17,1 % a ve srovnání s rokem 2001 jich bylo o 36,9 % více. Vyššího nárůstu během posledních deseti let dosáhly subjekty typu právnická osoba. Od roku 2006 vzrostl jejich počet o 32,3 % a ve srovnání s rokem 2001 dokonce o 83,6 %. Statut právnické osoby připadal přibližně na každý pátý podnikající subjekt se sídlem v kraji.

Nejčastější jsou činnosti spojené s automobilovým průmyslem

Z hlediska převažující ekonomické činnosti působilo v roce 2011 nejvíce subjektů ve Středočeském kraji v oblasti velkoobchodu, maloobchodu a služeb spojených s opravou a údržbou motorových vozidel (24,7 %). Druhým a třetím nejčastějším zaměřením v podnikatelské sféře bylo stavebnictví (13,6 %) a průmysl (12,6 %).

Graf 21 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti (CZ-NACE) k 31. 12. 2011

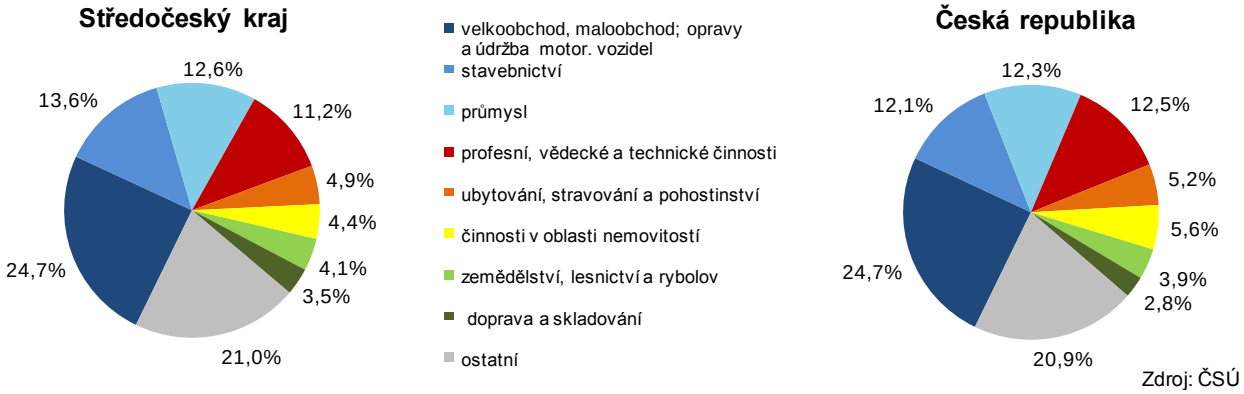

Zdroj: ČSÚ

Dvě desítky podniků se sídlem v kraji má 1 000 a více zaměstnanců

Velikost podle kategorie počtu zaměstnanců byla v RES uvedena pouze u poloviny ekonomických subjektů se sídlem v kraji. Nejvíce z uvedených subjektů bylo ke konci roku 2011 ve Středočeském kraji zařazeno do skupiny bez zaměstnanců (115 tis. subjektů). Podniků s počtem 250 a více zaměstnanců, označovaných jako podniky velké, mělo v kraji sídlo celkem 188. Z celého počtu velkých podniků ČR (2 224) činil podíl kraje 8,5 %. Nejvyššího podílu dosahovalo Hl. m. Praha (28,4 %), nejnižšího pak Karlovarský kraj (1,9 %). Ekonomických subjektů s počtem zaměstnanců 1 000 a více, které měly zapsané sídlo ve Středočeském kraji a vyvíjely aktivitu (statistické podniky), bylo evidováno celkem 20. Ve dvou podnicích pracovalo více než 5 000 zaměstnanců. Největším zaměstnavatelem v kraji byla ŠKODA AUTO a.s.

Kartogram 4 Intenzita podnikání v obcích Středočeského kraje k 31. 12. 2011

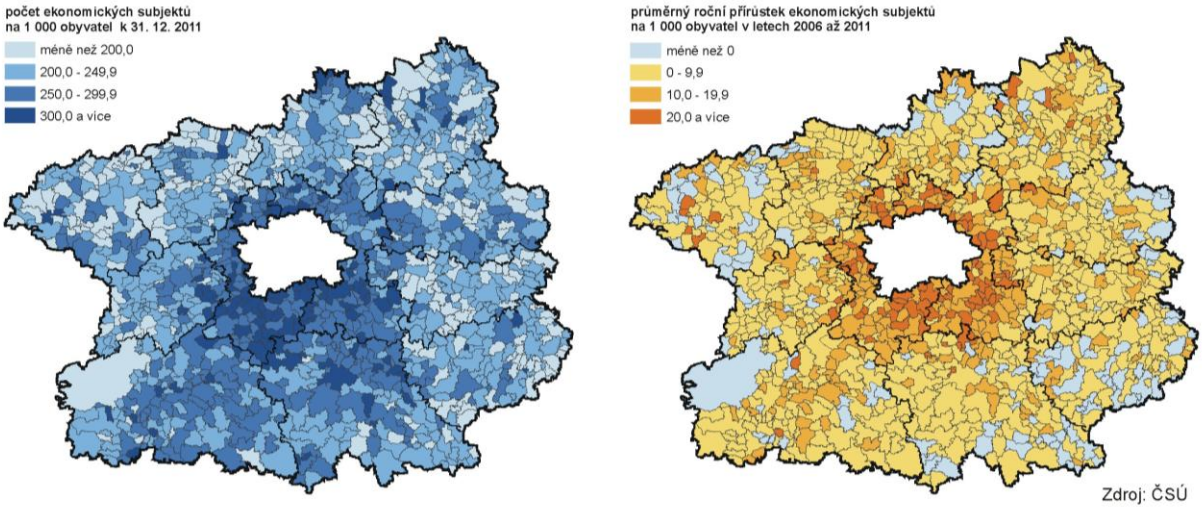

Zdroj: ČSÚ

▪ ZEMĚDĚLSTVÍ

Druhá nejvyšší sklizeň a zároveň nejvyšší hektarový výnos obilovin za posledních 20 let

Nejvýznamnější skupinou plodin Středočeského kraje jsou dlouhodobě obiloviny, jejichž produkce bývá kolísavá. Rok 2011 však byl pro středočeské zemědělce velmi příznivým. Sklizeno bylo téměř 1 640 tis. tun obilovin. To bylo o 18,1 % více než v roce 2010 a navíc šlo o druhou nejvyšší roční sklizeň za posledních dvacet let. Více tun bylo sklizeno už jen v roce 2008 (o 27,5 tis.). Vzhledem k jen malému meziročnímu navýšení osevní plochy (o 0,3 %) došlo v roce 2011 k výraznému navýšení hektarového výnosu obilovin, a to o 0,86 tun na hodnotu 5,70 tun na hektar. Tento výsledek převyšoval i hodnotu z roku 2008 (o 0,14 tun na hektar) a za poslední dvě dekády šlo o nejvyšší hektarový výnos.

Kraj produkuje pětinu obilí v ČR

Vysoký meziroční nárůst sklizně a hektarového výnosu kukuřice na zrno

Středočeský kraj se na celorepublikové slizni obilí podílel téměř jednou pětinou a dlouhodobě byl největším producentem obilí v ČR. Nejčastěji sklizenou obilovinou byla pšenice ozimá (994,7 tis. t), dále následoval ječmen jarní (270,8 tis. t). Nejvyšší meziroční nárůst byl zaznamenán ve sklizni kukuřice na zrno (o 58 %), která zároveň dosahovala mezi obilovinami nejvyššího průměrného hektarového výnosu (9,19 t). Pokles objemu sklizně naopak zaznamenal ječmen ozimý (o 5 %) a také žito (o 2,2 %).

Graf 22 Sklizně vybraných plodin ve Středočeském kraji v letech 2006 až 2011

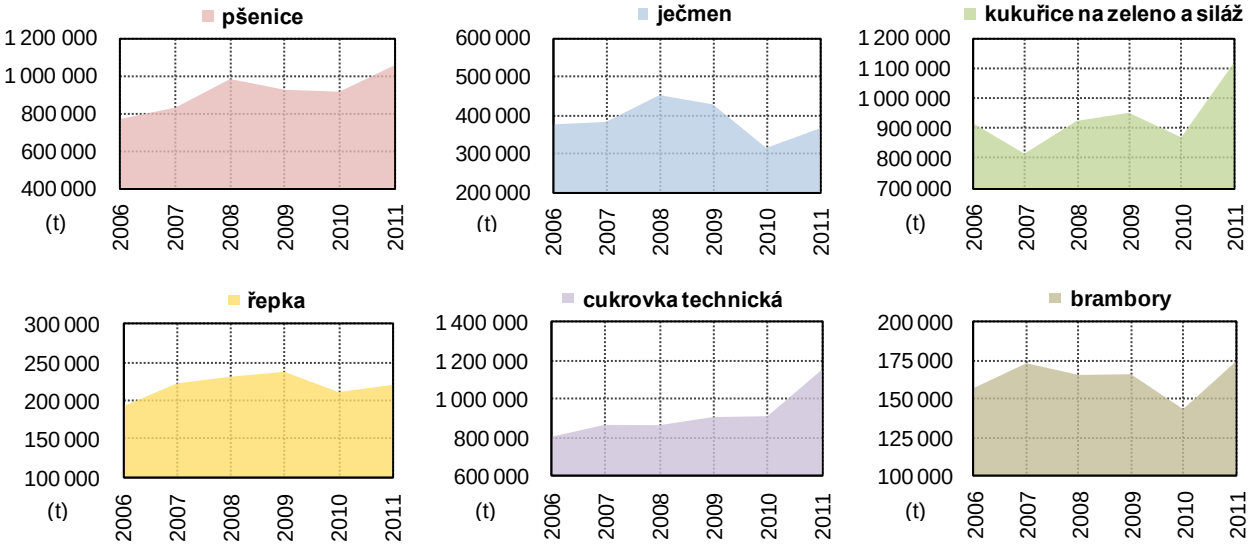

Pozn.: grafy hodnotí vývoj ukazatelů v čase a vzhledem k různým stupnicím neslouží k přímému porovnání hodnot

Zdroj: ČSÚ

I přes poklesy osevních ploch roste třetím rokem sklizeň luskovin

Již třetím rokem za sebou vzrostla sklizeň luskovin, mezi rokem 2010 a 2011 o 14,4 %. A to i přesto, že došlo k meziročnímu poklesu osevních ploch luskovin téměř o čtvrtinu. O více než polovinu se tak zvýšil hektarový výnos luskovin z 1,86 tun na 2,81 tun na hektar.

Čtvrtinový nárůst osevní plochy řepky za posledních 5 let

V pěstování olejnatých plodin dominovala řepka (87,2% podíl na sklizni celkem). Pětina republikové produkce připadala na Středočeský kraj. Proti předchozímu roku došlo k mírnému navýšení osevní plochy řepky o 3,9 % a sklizeno bylo o 9,3 tis. t (tj. 4,4 %) více. Pěstování řepky i přes občasné roční výkyvy vykazovalo dlouhodobě rostoucí tendenci. Oproti roku 2006 došlo k nárůstu sklizně o 14,7 % a osevní plocha se navýšila dokonce o čtvrtinu.

Sklizeno nejvíce tun cukrovky technické za posledních 17 let

Pětinový meziroční nárůst produkce brambor

Mezi okopaninami mělo dominantní postavení pěstování cukrovky technické, u které došlo mezi rokem 2010 a 2011 k více než čtvrtinovému nárůstu sklizeného množství (o 26,9 %). Po devíti letech byla navíc překonána milionová hranice sklizeného objemu (1,152 mil. t) a navíc se jednalo o nejvyšší sklizeň za posledních sedmnáct let. Na celorepublikové produkci cukrovky se Středočeský kraj podílel 29,6 %. Hektarový výnos cukrovky činil 67,83 t a proti roku 2010 byl o 13,08 t vyšší. K pětinovému meziročnímu nárůstu sklizeného objemu došlo také u brambor (o 21,5 %) a to i přesto, že plochy každoročně ubylo (od roku 2006 o 8,5 %).

Chov skotu již třetím rokem po sobě nepatrně roste

Bylo vyprodukováno nejvíce mléka za posledních 6 let

Soupisy hospodářských zvířat jsou prováděny každým rokem k 1. dubnu (naposledy 2012) a k výsledkům za Středočeský kraj bývají zároveň započítány i chovy na území Hl. m. Prahy. Chov skotu se naposledy výrazněji změnil za rok 2008, kdy došlo k 4,1% poklesu. V následujících třech letech pokles ustal a naopak byly zaznamenány velmi mírné meziroční nárůsty, poslední (mezi 1. 4. 2011 a 1. 4. 2012) byl 0,8%. Stagnace či velmi mírný nárůst stavu krav se pozitivně promítly na poslední roční produkci mléka. Přestože v roce 2010 výroba mléka v kraji klesla na nejhorší výsledek za posledních deset let, během roku 2011 už se dokázalo vyprodukovat nejvíce litrů mléka od roku 2005. Dojivost krav se dlouhodobě zvyšovala již od roku 2001, v roce 2011 se proti předchozímu roku zvýšila o 3,2 % na současných 7 529 litrů na jednu dojnici za rok. Krajský výsledek byl třetí nejvyšší v ČR a celorepublikový průměr převyšoval o více než 400 l na jednu dojnici za rok.

Graf 23 Stav hospodářských zvířat ve Středočeském kraji (s Hl. m. Prahou) v letech 2006 až 2011

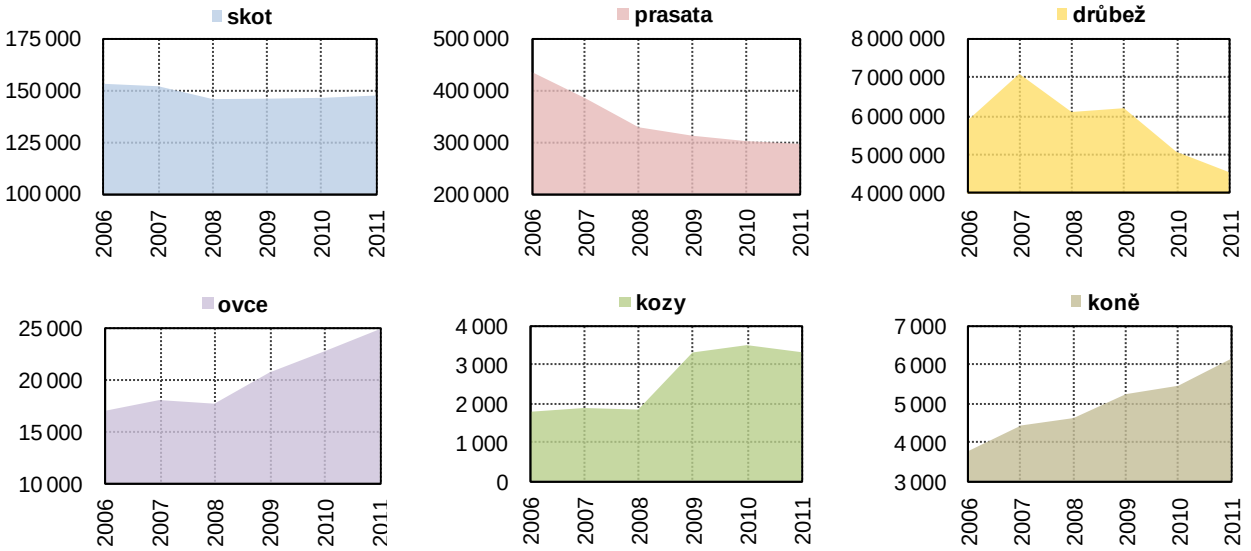

Pozn.: grafy hodnotí vývoj ukazatelů v čase a vzhledem k různým stupnicím neslouží k přímému porovnání hodnot

Zdroj: ČSÚ

Chov prasat klesá pomaleji než dříve, výroba vepřového se dokonce zvýšila

Chov prasat oproti chovu skotu zaznamenal již pátým rokem po sobě pokles, poslední činil 1,8 % (o 5,5 tis. kusů méně). I přesto se míra poklesu snížila a nebyla již tak výrazná jako v letech 2007 a 2008, kdy došlo k celkovému úbytku více než 100 tis. kusů prasat. Výroba vepřového v roce 2011 po čtyřech předchozích meziročních poklesech vzrostla, stále však dosahovala jen 83,6 % produkce z roku 2006.

Chov drůbeže se propadá, produkce vajec se snižuje

Chov drůbeže v kraji prochází nepříznivým obdobím a po roce 2000 i častými meziročními výkyvy. V letech 2007 a 2008 chov drůbeže rostl až na maximální stav 7 mil. kusů (k 1. 4. 2008). Po tomto období dochází ke značným meziročním ztrátám až na současných 4,5 mil. kusů (k 1. 4. 2012). Chov slepic začal výrazněji upadat později, mezi 2010 a 2011 to bylo o 11,3 % a mezi 2011 a 2012 o 7,5 procentních bodů méně. Vývoj produkce konzumních vajec kopíroval vývoj drůbeže, i když s nižším poklesem po roce 2008.

Stav ovcí a koní roste, chov koz začal stagnovat

I nadále si popularitu držel chov ovcí a beranů, kde až na výjimku za rok 2008 došlo k dlouhodobému nárůstu. V období let 2006 až 2011 vzrostl stav ovcí a beranů v kraji téměř o polovinu. Dlouhodobý růst zaznamenal i chov koní, za posledních pět let došlo k návýšení stavu téměř o dvě třetiny. U chovu koz se po velkém růstu v letech 2009 a 2010 objevil mírný meziroční pokles.

▪ LESNICTVÍ

V roce 2011 se vytěžilo nejméně dřeva za posledních 5 let

Obhospodařovaná lesní plocha Středočeského kraje zabírala v roce 2011 z celkové plochy kraje 28,2 %. Nejvíce zalesněným regionem kraje byl okres Příbram (44 %), naopak nejméně zalesněnou oblastí byl okres Kolín (13 %). Během roku proběhla na území kraje celková těžba o objemu 1 630 tis. m^3 dřeva; což bylo nejméně za posledních 5 let. V těžbě převažovaly jehličnaté dřeviny

Zároveň došlo k nejrozsáhlejšímu zalesnění

(87,5 %), z toho nejčastěji smrk (68,9 % z jehličnanů). Z listnatých dřevin byly vytěženy nejvíce porosty dubové (39,9 % z listnatých dřevin). Nahodile bylo v lesích zpracováno přibližně 14 % z celkového objemu těžby. Jednalo se o podstatně nižší podíl než v předchozích letech. Polovinu nahodilé těžby zapříčinily živelné pohromy, jednu čtvrtinu pak škodlivý hmyz. V roce 2011 bylo zalesněno celkem 3 012 hektarů plochy, což bylo o 42 hektarů více než v předchozím roce a zároveň nejvíce za posledních 5 let. Z jednotlivých dřevin se na celkovém zalesnění podílely nejvíce smrky (39,1 %), buky (20,9 %), duby (15,5 %) a borovice (13,6 %).

Graf 24 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin ve Středočeském kraji v roce 2011

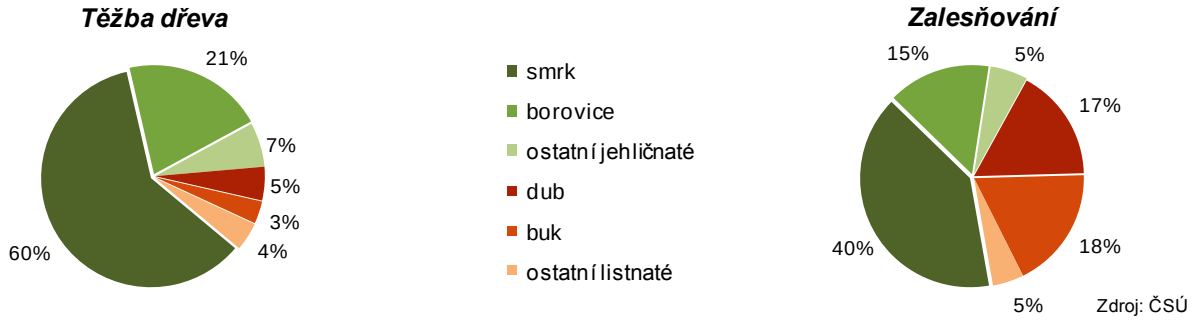

▪ PRŮMYSL

Tržby za prodej průmyslových výrobků a služeb se druhým rokem zvedají, v přepočtu na zaměstnance byly druhé nejvyšší v ČR

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji se po propadech v letech 2008 (o 7,7 %) a 2009 (7,3 %) začaly v roce 2010 opět zvedat (o 11,1 %) a nárůst pokračoval i v roce 2011 (o 2,1 %). Tržby přepočtené na zaměstnance činily 5 697 tis. Kč a meziročně vzrostly o 7,2 %. Ve srovnání s rokem 2006 došlo k pětinovému nárustu (20,3 %). Bylo to téměř o 2 000 tis. Kč více než republikový průměr a po Ústeckém kraji (6 019 tis. Kč) byly tržby na jednoho zaměstnance druhé nejvyšší v ČR. Vyšší hodnota oproti dlouhodobému vývoji byla zapříčiněna snižováním zaměstnanosti v průmyslových podnicích v období ekonomické recese a pozvolným oživením průmyslové výroby. Tržby za přímý vývoz se na celkové hodnotě podílely 55,9 %. Vrcholem v zaměstnanosti v průmyslu byl rok 2008 s průměrným počtem 101,5 tis. zaměstnanců. Průměrná mzda zaměstnanců v průmyslu nehledě na ekonomické problémy dlouhodobě rostla, od roku 2006 se průměrná nominální mzda zaměstnanců v průmyslu zvýšila o více než 7 tisíc Kč.

Mzdy v průmyslu rostou

Graf 25 Tržby (bez DPH) za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (běžné ceny) za podniky se 100 a více zaměstnanci ve Středočeském kraji v letech 2001 až 2011

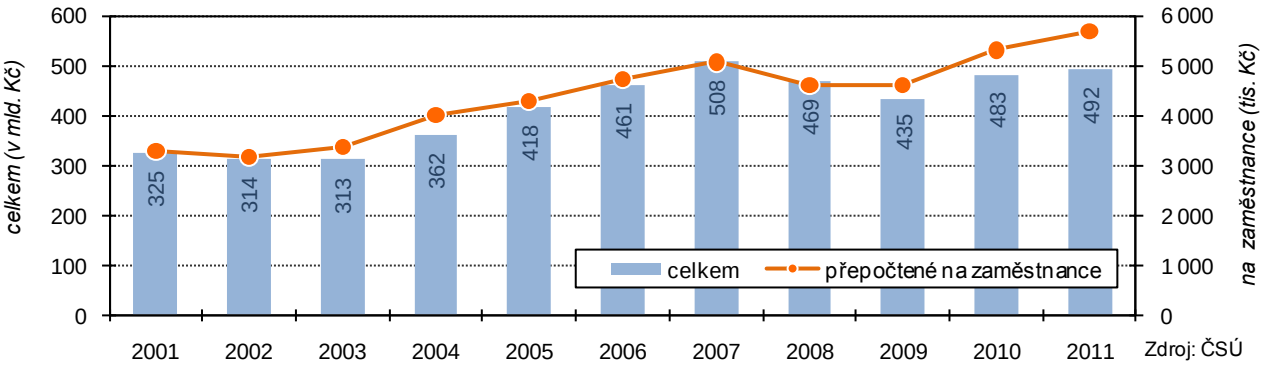

Nejsilnějším průmyslovým odvětvím je výroba motorových vozidel

Zpracovatelský průmysl se na tržbách za kraj v roce 2011 podílel 98,9 %. Nejsilnějším odvětvím Středočeského kraje (dle klasifikace CZ-NACE) byla výroba motorových vozidel, jejíž tržby za rok 2011 tvořily 64,1 % tržeb zpracovatelského průmyslu, tj. o 3,9 procentních bodů vyšší podíl než v předchozím roce. Hodnota tržeb z automobilového průmyslu se po desetinovém propadu v roce 2009 v následujících dvou letech začala zvedat, v roce 2010 narostla o 12,2 % a v roce 2011 o 9,8 % na hodnotu 315,7 mld. Kč

▪ STAVEBNICTVÍ A BYTOVÁ VÝSTAVBA

Propad ve stavebnictví i nadále pokračoval

Stavebnictví[7] stejně jako průmysl zaznamenalo v roce 2009 propad. Na rozdíl od průmyslu však výsledky za stavebnictví vykazovaly i nadále pokles.

Počet stavebních podniků klesá, klesla i zaměstnanost a došlo ke stagnaci mezd

Problémy ve stavebnictví se nejprve projevily na snižování počtu podniků a s tím zároveň poklesla zaměstnanost v odvětví. Počet středně velkých a velkých podniků (s 50 a více zaměstnanci) se sídlem ve Středočeském kraji byl během roku 2011 průměrně 53, což bylo o 5 méně než v roce 2010 a o 11 méně než v roce 2009. Zaměstnanost se meziročně snížila o 13,2 % a v porovnání s rokem 2009 o více než pětinu (20,6 %). Hospodářské problémy se na rozdíl od průmyslu odrazily ve stavebnictví i na výdělcích. Průměrná mzda v kraji po roce 2009 proti předchozímu období spíše stagnovala, v roce 2011 činila průměrná hrubá mzda ve stavebnictví 26 504 Kč, tj. dokonce o 2,8 % méně než v roce 2009.

Výroba ve stavebnictví poklesla, ale ne tak výrazně jako ve 2010

Základní stavební výroba u středně velkých a velkých podniků se sídlem ve Středočeském kraji za celý rok 2011 dosáhla hodnoty téměř 9,2 mld. Kč v běžných cenách, tj. o 1,5 % méně než v roce 2010. Pokles už však nebyl tak výrazný jako v předchozím roce, kdy došlo ke snížení stavební výroby o 16,9 %.

Kartogram 5 Stavební práce v okresech Středočeského kraje v letech 2006 až 2011

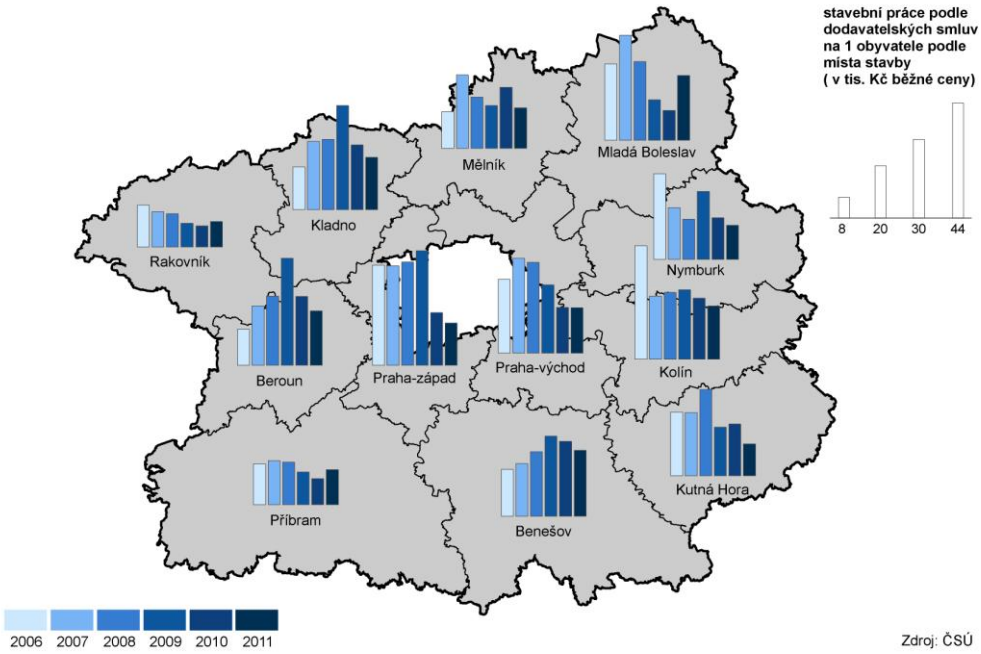

Stavební práce výrazně vzrostly jen v okrese Mladá Boleslav

Hodnota stavebních prácí podle dodavatelských smluv a okresu místa stavby v roce 2011 meziročně klesla o 6,4 %. Oproti roku 2010 byl již pokles o 19,7 procentních bodů nižší. Pokles zaznamenalo celkem 8 okresů, nárůst proběhl v okresech Mladá Boleslav, Příbram, Rakovník a Praha-východ. Hodnota prací v okrese Mladá Boleslav dokonce během roku 2011 dosáhla více než dvojnásobné hodnoty než v předchozím roce. I přes pětinový meziroční pokles zaznamenal i nadále nejvyšší hodnotu stavebních prací na svém území okres Kladno (3 229 mil. Kč v běžných cenách). Druhý nejvyšší roční objem zaznamenal okres Mladá Boleslav (3 090), naopak nejnižší hodnotu okres Rakovník (546). Nejaktivnějšími regiony kraje v objemu stavebních prací přepočtených na obyvatele byly okresy Benešov (25,6 tis. Kč b. c.) a Mladá Boleslav (25,1), nejméně aktivním byl okres Rakovník (9,8).

[7] *podle nové metodiky (od roku 2009) probíhá zjišťování dat za stavební výrobu za podniky se sídlem v kraji s počtem zaměstnanců 50 a více. V předchozích letech se údaje zjišťovaly za podniky s počtem zaměstnanců 20 a více. Údaje podle nové metodiky byly dopočteny zpětně od roku 2006.*

Po dvou letech poklesu přibylo stavebních povolení a ohlášení

Stavební úřady Středočeského kraje vydaly během roku 2011 celkem 20 377 stavebních povolení a ohlášení, což bylo o 896 více než v roce 2010 (tj. o 4,6 %). Po dvou předchozích šesti procentních poklesech, tak přišel mírný nárůst. Nejvíce povolení během roku 2011 zaznamenaly úřady v okrese Nymburk (o 50 % více), nejvýraznější pokles byl naopak v okrese Praha-západ (o 12 %).

Zahájená bytová výstavba klesá již třetím rokem za sebou, počtem se vrátila do doby o 10 let nazpět

Nepříznivý vývoj ve stavebnictví vyplýval mimo jiné ze situace v oblasti výstavby bytů. Od 90. let do roku 2008 trval dlouhodobý a téměř plynulý nárůst nové bytové výstavby. Nejistá finanční situace a částečná přesycenost trhu začala od roku 2009 ovlivňovat i do té doby velmi vyhledávaný středočeský trh s nemovitostmi. Během období let 2009 až 2011 bylo v kraji zahájeno o čtvrtinu méně bytů než v období let 2006 až 2008. V roce 2008 byl zaznamenán zatím poslední meziroční nárůst (16,0%) a zároveň i historické roční maximum kraje. Dále následovaly už jen mezroční poklesy, naposledy 9,3% v roce 2011. Bytová výstavba kraje se se současným počtem zahájených bytů vrátila do období o více než 10 let nazpět, přibližně mezi roky 2001 a 2002.

Graf 26 Zahájená a dokončená bytová výstavba ve Středočeském kraji v letech 2001 až 2011

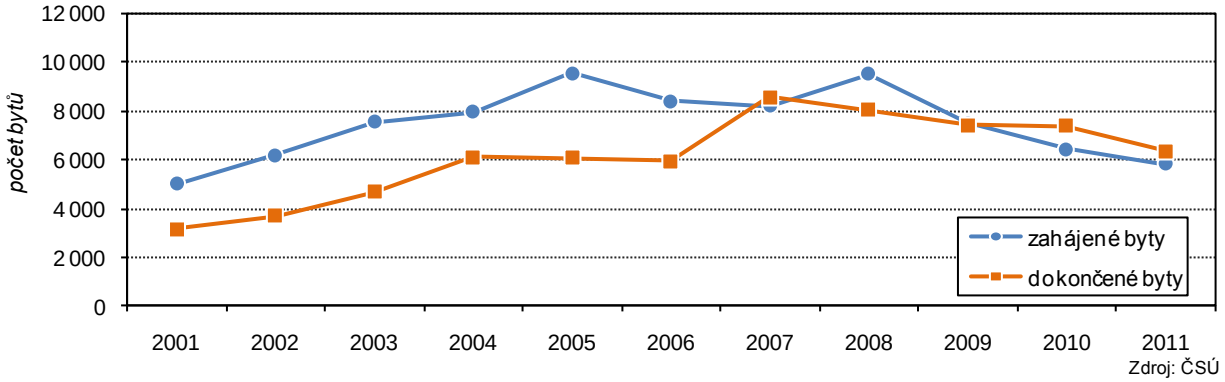

Zdroj: ČSÚ

Zvyšuje se podíl zahájených bytů v rodinných domech

Pro Středočeský kraj je typická výstavba rodinných domů, což dokazuje 73,7% podíl na celkovém počtu zahájených bytů v roce 2011 (79,1% vč. nástaveb, přístaveb a vestaveb). Zároveň se jednalo o nejvyšší podíl od roku 1995. Ten vzrostl na úkor bytů v bytových komplexech, a to i přes výrazný tříletý pokles zástavby rodinných domů. Zahájená výstavba v bytových domech zaznamenala v roce 2011 meziroční pokles v počtu bytů o 40,8 % a proti roku 2009 se snížila dohromady o více než polovinu (o 52,9 %).

Graf 27 Zahájené byty podle typu domu ve Středočeském kraji v letech 2006 až 2011

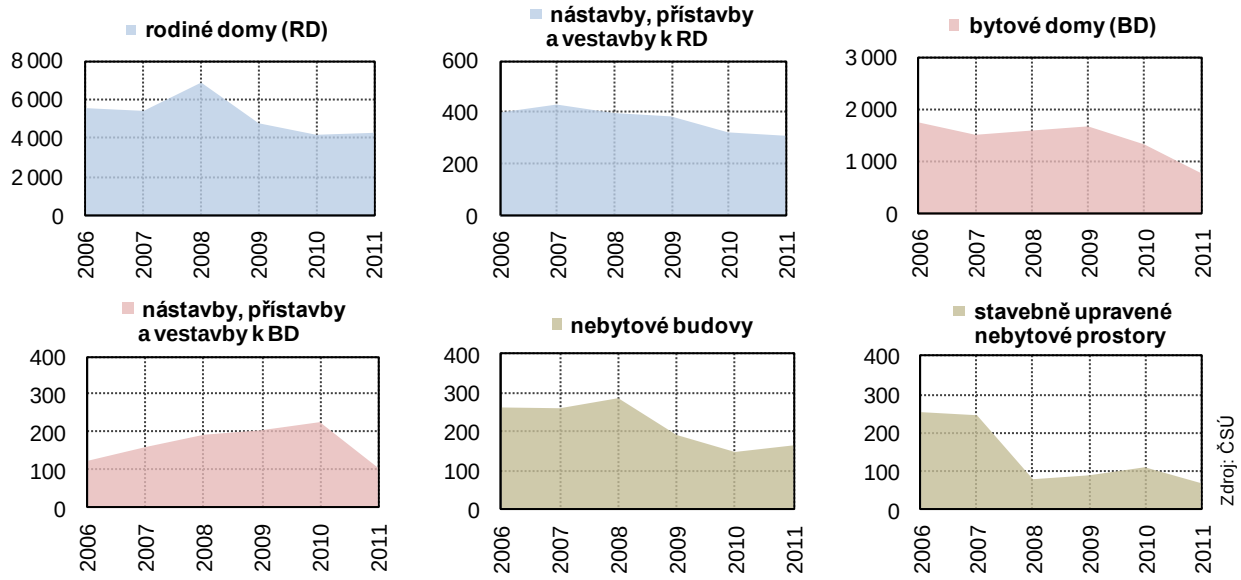

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: grafy hodnotí vývoj ukazatelů v čase a vzhledem k různým stupnicím neslouží k přímému porovnání hodnot

Pokles zahájených bytů ve většině okresů

Téměř polovina bytů se staví v okresech Praha-východ a Praha-západ

Pokles v počtu zahájené bytové výstavby v porovnání posledních dvou tříletých období (2006 až 2008 a 2009 až 2011) vykazovala na území Středočeského kraje i většina okresů. Pokles o více než třetinu zaznamenaly okresy Nymburk (37,9 %) a Praha-východ (36,2 %), o téměř třetinu pak okresy Kolín (32,9 %) a Příbram (32,6 %). Ve třech okresech však došlo mezi obdobími naopak k nárůstu zahájené bytové výstavby. Byly to okresy Rakovník (o 20,6 %), Beroun (6,8 %) a Kladno (0,8 %). Během celého období let 2006 až 2011 bylo nejvíce bytů zahájeno v zázemí hlavního města v okresech Praha-východ (roční průměr 1 769 bytů) a Praha-západ (1 447 bytů ročně). V ostatních okresech kraje se roční průměr pohyboval pod hranici 600 zahájených bytů, nejnižšího průměru dosahoval okres Rakovník (159).

Po třech meziročních poklesech zahájené výstavby začala výrazněji klesat dokončená výstavba

Prudší snižování zahajené výstavby se po roce 2008 již začalo projevovat také na počtu dokončených bytů. V roce 2010 činil meziroční pokles dokončených bytů ještě pouze 0,2 %, v roce 2011 už nastal 13,9% meziroční propad. Pokles dokončené výstavby mezi posledními tříletými obdobími (2006 až 2008 a 2009 až 2011) činil 6,2 % a nebyl tak výrazný jako u zahájených bytů.

Pokles dokončených bytů v polovině okresů

Pokles počtu dokončených bytů mezi oběma tříletými intervaly zaznamenala na území Středočeského kraje polovina okresů, nejvyšší propady se týkaly především okresů Praha-západ (34,5%) a Kolín (29,2%). Naopak o téměř polovinu (47,4 %) bytů více bylo dokončeno ve druhém období v okrese Mělník. Oblastí s nejsilnější bytovou výstavbou v kraji za celé období let 2006 až 2011 byly obce okresů Praha-východ a Praha-západ v zázemí hlavního města.

Kartogram 6 Bytová výstavba v obcích Středočeského kraje v letech 2006 až 2011

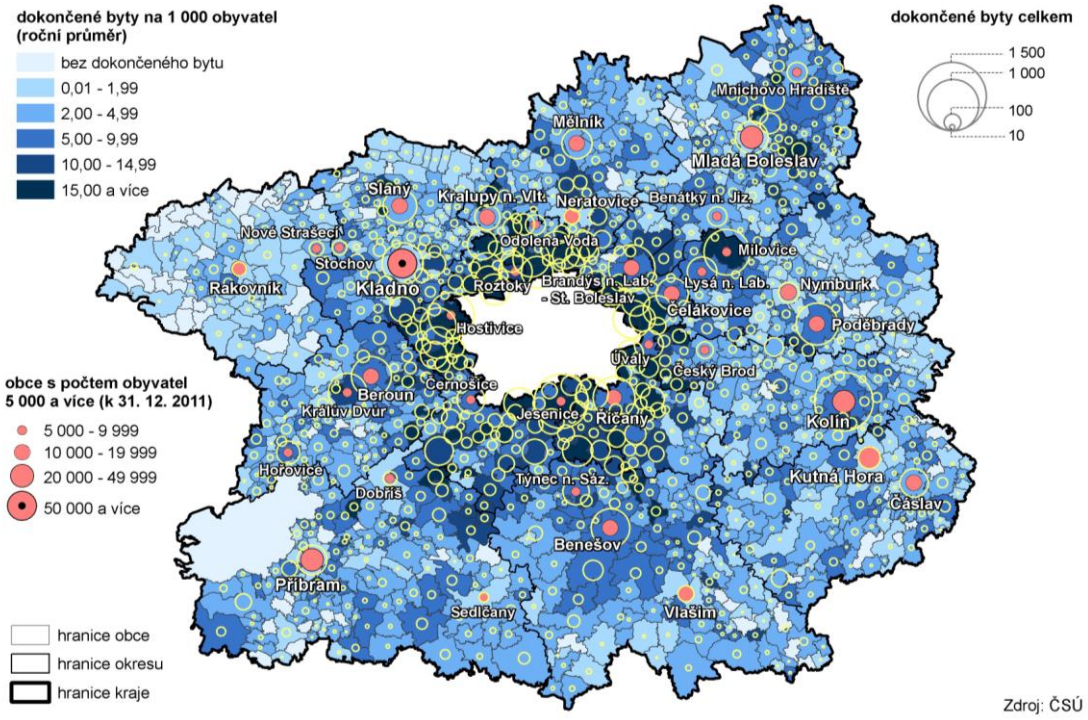

▪ VĚDA A VÝZKUM

Ve vědě a výzkumu přibývá pracovišť, roste zaměstnanost a zvyšují se náklady

Pracovišť pro vědu a výzkum každoročně přibývá. V roce 2010 bylo na území Středočeského kraje evidováno 225 pracovišť, tedy o čtvrtinu více než v roce 2006 a dokonce dvakrát více než v roce 2001. Většinou se jednalo o pracoviště podnikatelského sektoru (90,7 %), zbylá pracoviště byla z vládních, vysokoškolských a neziskových oblastí. Na vědu a výzkum bylo během roku 2010 vydáno celkem 11 900 mil. Kč, to bylo o 18,4 % více než v roce předchozím. Nejvíce výdajů směřovalo na experimentální vývoj (76,5 %), méně pak na aplikovaný výzkum (16,4 %) a základní výzkum (7,1 %). Ve výzkumných pracovištích Středočeského kraje bylo v roce 2010 v přepočtu zaměstnáno 5 325 osob, z toho každý čtvrtý zaměstnanec byla žena. Zaměstnanost v oblasti vědy a výzkumu každoročně rostla, od roku 2006 o 8,2 % a oproti roku 2001 dokonce o 86,4 %. Z celkového počtu zaměstnaných v této oblasti tvořili 54,2 % výzkumní pracovníci, 30,6 % technici a 11,1 % ostatní pracovníci.

▪ INFORMAČNÍ SPOLEČNOST

Internet si pořídila již více než polovina domácností

Počítačová gramotnost a používání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a u jednotlivců každoročně roste ve všech krajích České republiky. Podle posledních dostupných výsledků výběrového šetření, které byly za regiony zpracovávány za tříletý klouzavý průměr let 2009 až 2011, disponovalo 58,8 % středočeských domácností osobním počítačem a 55,9 % domácností kraje osobním počítačem s připojením na internet. Podíl domácností s internetem byl v kraji téměř stejný jako v celé ČR (56,0 %). V předchozím tříletém období (2008 až 2010) disponovalo internetem 49,1 % středočeských domácností a tak bylo poprvé v kraji zaznamenáno více domácností využívající internet než těch, které přístup na internet neměly. V porovnání s obdobím let 2005 až 2007 se počet domácností vybavených internetem dokonce zdvojnásobil.

Graf 28 Domácnosti vybavené osobním počítačem a internetem v krajích v letech 2007 až 2011

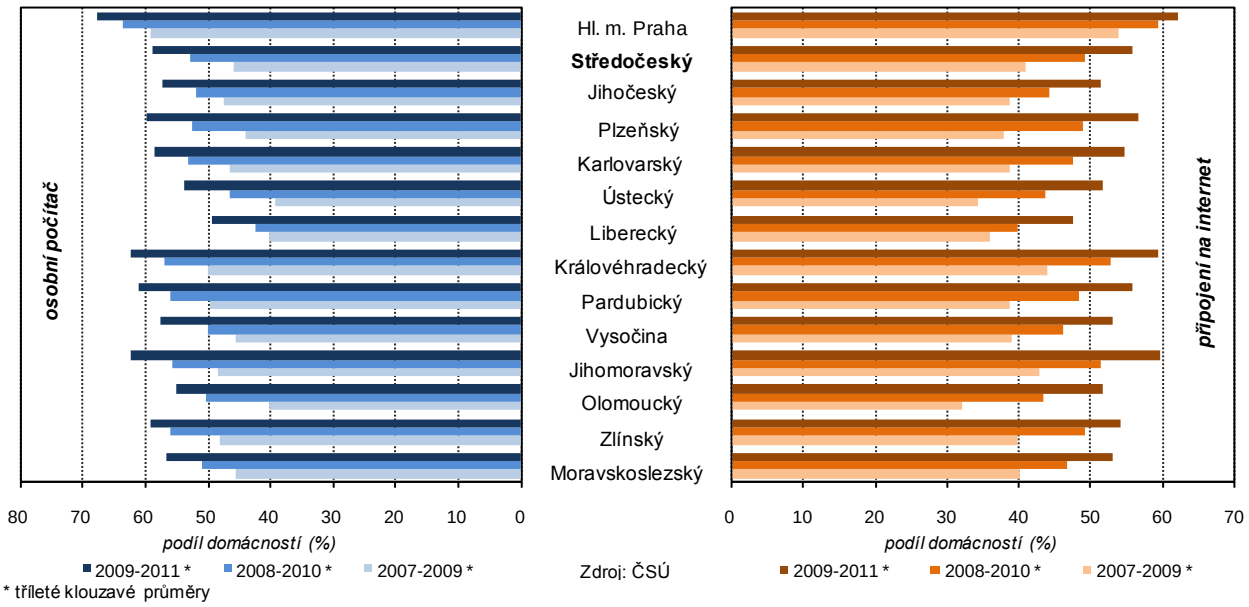

* tříleté klouzavé průměry

Zdroj: ČSÚ

Čtvrtina Středočechů nad 16 let nakupuje či prodává přes internet

Samostatných pravidelných uživatelů internetu (jednotlivců ve věku 16 let a starší) bylo v posledním šetřeném období zjištěno 56,2 %, což bylo mírně nad republikovým průměrem. Využití internetu je v současnosti různorodé, mezi efektivní způsoby patří např. poskytování prodeje nabízeného zboží či služeb zákazníkovi prostřednictvím internetu, kterého používala v období let 2009 až 2011 více než čtvrtina Středočechů ve věku 16 let a starší (26,3 %). V období let 2005 až 2007 využíval tuto službu pouze každý desátý.

▪ CESTOVNÍ RUCH

Zastavilo se dlouhodobé snižování návštěvnosti kraje

Během roku 2011 přijelo do hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) ve Středočeském kraji celkem 694 083 návštěvníků. To bylo o 62,7 tis. hostů více než v předchozím roce. Došlo tak k meziročnímu nárůstu v počtu ubytovaných o 9,9 %. Tím se zastavilo dlouhodobé klesání návštěvnosti kraje, které probíhalo od roku 2005. Meziroční nárůst zaznamenaly všechny kraje ČR, ten ve Středočeském kraji byl po Ústeckém kraji (16,4 %) druhý nejvyšší.

Graf 29 Počet ubytovaných v HUZ ve Středočeském kraji v letech 2006 až 2011

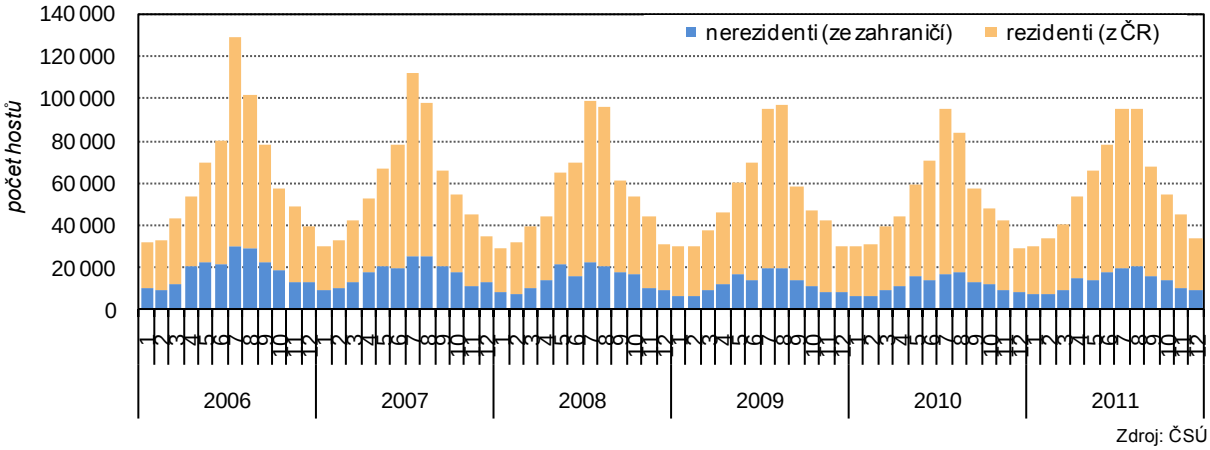

Zdroj: ČSÚ

Návštěvnost je mezi kraji průměrná, intenzita a hustota cestovního ruchu velmi podprůměrná

Návštěvnost Středočeského kraje patřila v roce 2011 v ČR k průměrným (6. nejvyšší). Intenzita cestovního ruchu byla ovšem vzhledem k velikosti a lidnatosti regionu oproti ostatním krajům velmi nízká a dosahovala jen 44 % celorepublikového průměru. Na 100 obyvatel kraje připadalo přibližně 55 ubytovaných hostů, na 100 obyvatel ČR připadalo přitom 123 hostů. Nižších hodnot než Středočeský region dosahovaly jen kraje Ústecký (41) a Moravskoslezský (46). Naopak nejvíce ubytovaných hostů na 100 obyvatel zaznamenaly Hl. m. Praha (404) a Karlovarský kraj (232).

Graf 30 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních ve Středočeském kraji v letech 2000 až 2011

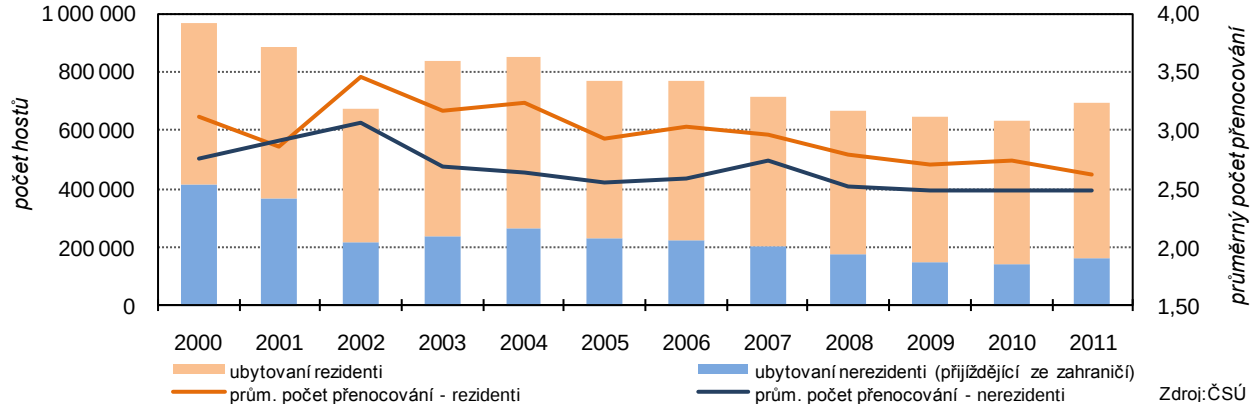

Zdroj:ČSÚ

Délka pobytu klesá a je pod republikovým průměrem

S počtem návštěvníků se v kraji zároveň v roce 2011 zvýšil počet přenocování o 6,4 %. Nárůst byl nižší než u počtu hostů a tak došlo k mírnému snížení průměrné doby přenocování 1 hosta z 2,68 nocí v roce 2010 na 2,59 nocí v roce 2011. Ke zkracování délky pobytu dochází nepravidelně již od roku 2002, kdy činila průměrná doba ubytování hosta 3,32 nocí. Průměrný počet přenocování byl v kraji v roce 2011 nižší než celorepublikový průměr. Ze všech krajů vynikal Karlovarský kraj, kde byly uskutečňovány nejdelší pobyty (6,19 nocí na hosta).

Počet rezidentů i nerezidentů meziročně stoupnul, podíl vzrostl u nerezidentů

Mezi nejčastěji ubytované hosty Středočeského kraje patřili tuzemští návštěvníci, tzv. rezidenti. V roce 2011 se jich ubytovalo 532,8 tisíc. Početně tak došlo k nárůstu návštěvnosti hostů z ČR o 9,0 %, jejich podíl na celkovém počtu ubytovaných (76,8 % v roce 2011) však poprvé od roku 2004 meziročně klesl.

Meziroční snížení podílu rezidentů vyplývalo z vyššího procentního nárůstu návštěvníků přijíždějících ze zahraničí, tzv. nerezidentů. Těch se v roce 2011 ubytovalo přes 161 tisíc, to bylo o 13,1 % více než v předchozím roce.

Více než čtvrtina hostů ze zahraničí přijíždí z Německa

Nejvíce zahraničních návštěvníků přijíždí dlouhodobě z Německa (28,1 %), ale již méně než např. před pěti či deseti lety. V porovnání s rokem 2006 se v kraji ubytovalo o čtvrtinu a v případě srovnání s rokem 2001 dokonce o polovinu méně Němců. Mezi další v pořadí nejpočetnější ubytované nerezidenty patřili v roce 2011 návštěvníci ze Slovenska (podíl 12,1 %), Polska (7,7 %), Rakouska (6,5 %) a Nizozemska (5,1 %). Rok 2011 přilákal opět turisty z Jižní Koreje. Těch přijelo 2,7krát více než v roce 2010 a tvořili tak čtvrtinu přírůstku zahraničních hostů celkem.

Graf 31 Hosté v HUZ Středočeského kraje podle nejčastějších zemí příjezdu v letech 2006 až 2011

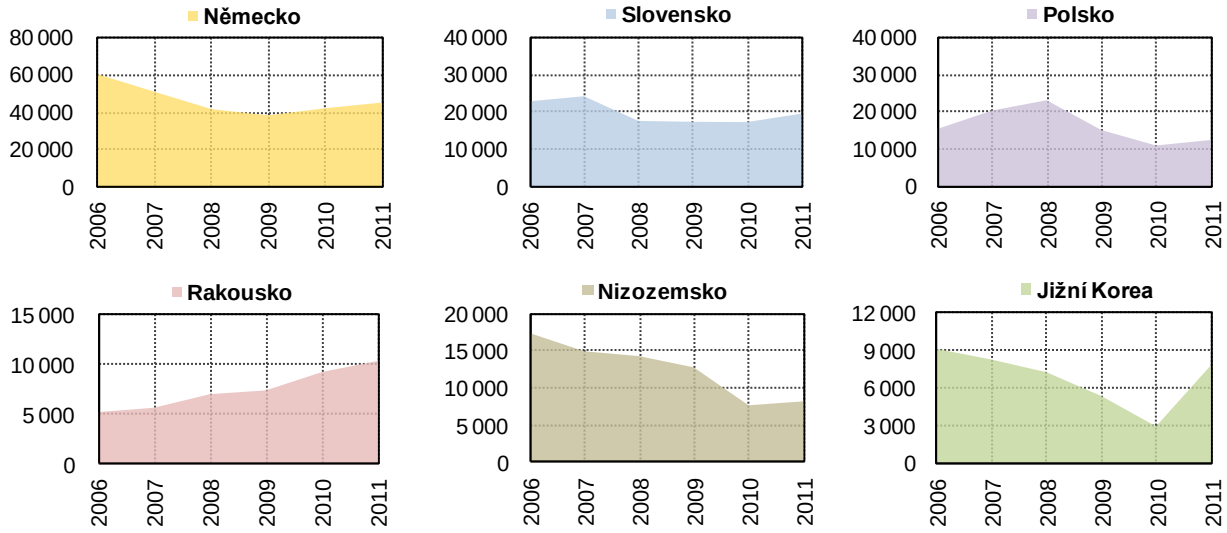

Pozn.: grafy hodnotí vývoj ukazatelů v čase a vzhledem k různým stupnicím neslouží k přímému porovnání hodnot

Zdroj: ČSÚ

Průměrná délka pobytů zahraničních hostů je nižší než u tuzemských

Průměrná délka pobytu zahraničních návštěvníků ubytovaných v kraji v roce 2011 činila 2,48 nocí a byla o 0,15 nižší než průměrný pobyt tuzemského návštěvníka. Průměrná délka nerezidentů již třetím rokem po sobě držela stejnou hodnotu a v porovnání s rokem 2006 klesla pouze o 0,10 na rozdíl od rezidentů, u kterých se snížila o 0,40. Z nejčastěji přijíždějících zahraničních hostů byli v průměru nejdéle ubytováni návštěvníci z Ruska (5,57 noci), nejkratší pobyty naopak vykazovali hosté z Jižní Koreje (1,02 noci).

Pokles návštěvnosti lázeňských ubytovacích zařízení tuzemskými hosty

Lázeňská ubytovací zařízení Středočeského kraje navštívilo v roce 2011 celkem 28,5 tis. hostů, tj. o 2,8 % méně než v předchozím roce. Vývoj návštěvnosti lázeňských ubytovacích zařízení v kraji byl v posledních deseti letech značně kolísavý, v porovnání s rokem 2001 došlo k poklesu o 2,1 %, ve srovnání s rokem 2006 naopak k nárůstu o 38,2 %. Z celkového počtu ubytovaných lázeňských hostů v kraji převažovali rezidenti a to i přes meziroční 5,9% pokles. Ze zahraničí přijel v průměru jen každý osmý lázeňský host. V rámci celé České republiky se Středočeský kraj na návštěvnosti šetřených lázeňských ubytovacích zařízení podílel 4 %. Nejvyšší návštěvnost vykazoval Karlovarský kraj, kde bylo ubytováno přibližně šest z deseti lázeňských hostů v ČR.

4. VÝVOJ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

▪ PŮDNÍ FOND, CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

Polovinu území kraje tvoří orná půda, její výměra se zmenšuje

Ve Středočeském kraji byla v roce 2011 polovina území využívaná jako orná půda. Od konce 90. let však dochází k pozvolnému zmenšování orné plochy; mezi roky 2001 a 2011 to bylo o téměř 8 tis. hektarů méně (tj. o 1,4 %). V dlouhodobější časové řadě se nepatrně snížilo i procento zornění (tj. podíl orné půdy na zemědělské půdě), s hodnotou 83,0 % však i nadále zůstává nejvyšší mezi kraji ČR. Nejvyššího procenta zornění v kraji dosahoval okres Nymburk (91,9 %), nejnižšího naopak okres Příbram (70,7 %). Ostatní složky zemědělské půdy kraje (zahrady, ovocné sady a trvale travní porosty) naopak zaznamenaly během desetiletého období lehký nárůst plochy (celkově o 1,4 %).

Podíl chráněného území na rozloze kraje je třetí nejnižší v ČR

Na území Středočeského kraje se v roce 2011 nacházely plochy zvláště chráněného území[8] o výměře přibližně 92,7 tis. hektarů, což představovalo 8,4 % území kraje. To zařadilo kraj po Hl. m. Praze (5 %) a Jihomoravském kraji (6,6 %) na třetí v pořadí s nejnižším podílem chráněných územích na rozloze kraje. Mezi rokem 2010 a 2011 ubylo v kraji téměř 1 tis. hektarů chráněného území, podíl na krajské výměře se snížil o 0,1 procentního bodu.

▪ EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Počet ekofarem roste

V roce 2011 hospodařilo na území Středočeského kraje celkem 266 zemědělců hlásících se k ekologickému zemědělství. Počet ekofarem meziročně vzrostl o 16,7 %, proti roku 2006 o více než sedminásobek. Výměra ekologicky obhospodařované půdy meziročně vzrostla o více než třetinu (36,7 %) na celkovou plochu 9,7 tisíc hektarů, což odpovídalo 2,4 % z celkové zemědělské půdy kraje. Podíl ekologického zemědělství je silně ovlivněn možností získat dotace, proto je tento způsob hospodaření nejčastěji uplatňován v oblastech s těžšími podmínkami, např. podhorské a odlehlé oblasti. I proto Středočeský kraj nedosahoval tak významných výsledků v oblasti ekologického zemědělství, jako ostatní kraje. V meziokresním srovnání České republiky byl rozdíl v podílech ekologicky obhospodařované půdy ještě citelnější (0,1 až 58,4 %).

Graf 32 Ekologické zemědělství v okresech Středočeského kraje v letech 2006 a 2011

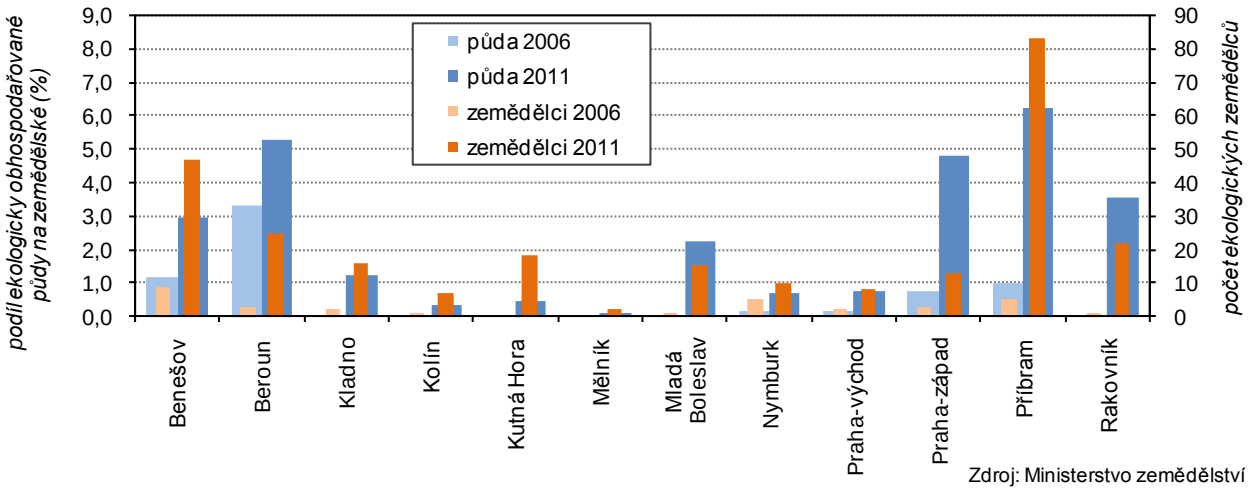

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

▪ VODOHOSPODÁŘSTVÍ A KANALIZACE

Druhý nejnižší podíl obyvatel napojených na veřejný vodovod

Podle výsledků šetření o vodovodech a kanalizacích bylo ve Středočeském kraji v roce 2011 zásobeno vodou z veřejných vodovodů 84,5 % obyvatel kraje. Přestože podíl v kraji dlouhodobě stoupá (mezi rokem 2006 a 2011 o 1,7 procentních bodů), byly na tom ostatní kraje vyjma Plzeňského stále lépe. Celorepublikový průměr byl vyšší o 9 procentních bodů.

[8] zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ)

Středočeši jsou ve spotřebě pitné vody nad průměrem ČR

Spotřeba pitné vody ve středočeských domácnostech dlouhodobě narůstala, ve srovnání s rokem 2006 bylo vyfakturováno o 11,6 % kubíků více. Na jednoho Středočecha připadala v roce 2011 průměrná denní spotřeba pitné vody o objemu 89,3 litrů, což byla hodnota pohybující se mírně nad celorepublikovým průměrem a mezi ostatními kraji čtvrtá nejvyšší.

Druhý nejnižší podíl obyvatel napojených na kanalizaci

Nadále přibývá obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci. V roce 2011 bylo připojeno na veřejnou kanalizaci o 106 tisíc více obyvatel než v roce 2006 a podíl takto vybavených obyvatel na populaci kraje se zvýšil o 2,9 procentních bodů na 68,9 % za rok 2011. I přes dlouhodobý nárůst ve vybavenosti kanalizací dosahoval podíl kraje o 13,8 procentních bodů méně než celorepublikový průměr a po Libereckém kraji (68,3 %) byl druhý nejnižší v ČR. Nejvyšší úroveň napojení na kanalizaci vykazovaly Hl. m. Praha (100 %) a Karlovarský kraj (93,3 %).

Když kanalizace, tak s čističkou

V oblasti kanalizace dlouhodobě dochází také k budování a připojování nových čističek odpadních vod. V roce 2011 bylo v kraji v provozu celkem 431 čističek, tj. o 67 (18,4 %) více než v roce 2006. Podíl obyvatel žijících v domech napojených na kanalizaci s odvodem na čističku činil 68,5 %. Z celkového počtu obyvatel připojených ke kanalizaci mělo 99,4 % kanalizační připojení na čističku. Po Hl. m. Praze (100 %) se jednalo o druhý nejvyšší podíl v ČR.

Kartogram 7 Obyvatelstvo využívající veřejný vodovod a kanalizaci v krajích v roce 2011

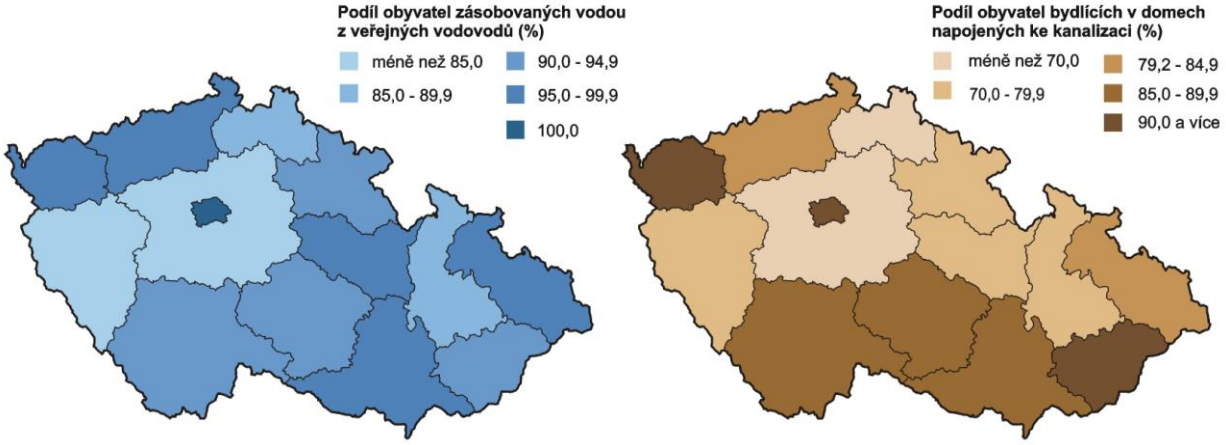

Zdroj: Český statistický úřad

▪ ZNEČIŠTĚNÍ VZDUCHU

Údaje o znečistění ovzduší (stav emisí) jsou přebírány z Českého hydrometeorologického ústavu a poslední dostupné údaje jsou za rok 2010.

Nejvíce emisí škodlivých látek v okrese Mělník

Nejvyšší množství měrných emisí znečišťujících látek v kraji bylo dlouhodobě zjištěno v okrese Mělník. Především se jednalo o naměřené oxidy dusíku, na kterých se z největší části podílí komplexy elektráren na území okresu. Emise z mobilních zdrojů zařízení se za území okresů nezjišťují.

Graf 33 Měrné emise znečišťujících látek (REZZO 1-3) v okresech Středočeského kraje v roce 2010

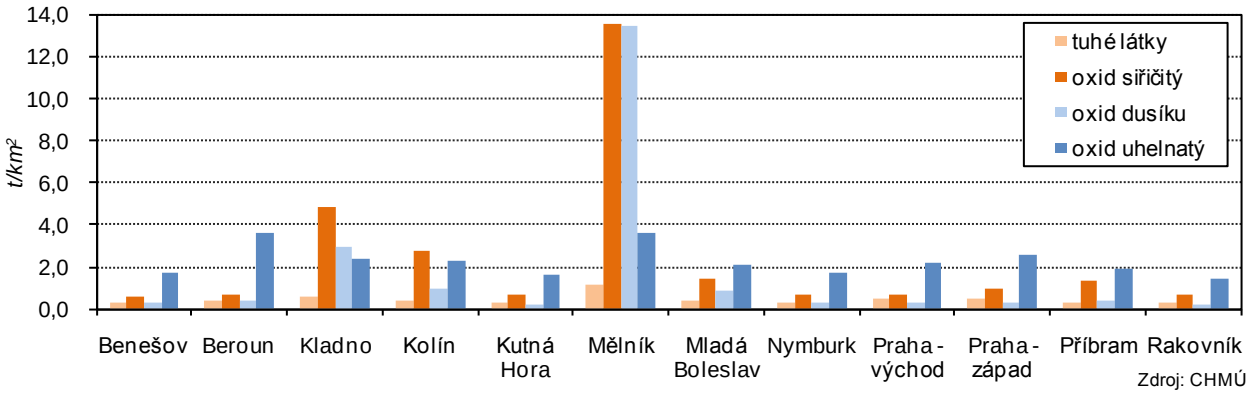

Zdroj: CHMÚ

Pětinové snížení produkce oxidu uhelnatého z aut mezi rokem 2009 a 2010

Největší pokles naměřených emisí (REZZO 1-4) od roku 2006 mezi šetřenými škodlivými látkami vykazoval ve Středočeském kraji oxid uhelnatý (CO), a to o více než 17 %. Vzhledem k centrální poloze a blízkosti metropole vedou přes kraj všechny významné komunikace. Více než polovina (56 %) naměřených emisí oxidu uhelnatého v roce 2010 tak pocházela právě z mobilních zdrojů (REZZO 4). Přesto výsledky za rok 2010 byly oproti předchozím letům příznivé. Ve srovnání se stavem z roku 2009 došlo k redukci emisí o více než pětinu, se stavem z roku 2006 dokonce o třetinu. I přesto, že průměrné množství měrných emisí oxidu uhelnatého na plochu se v roce 2010 pohybovalo těsně pod celorepublikovým průměrem, patřila kraji třetí příčka s nejvyšším průměrným naměřeným množstvím v ČR (po Hl. m. Praze a Moravskoslezském kraji).

Třetí nejvyšší průměrné množství CO mezi kraji

Naměřené emise oxidů dusíku klesají od 2008

Vysoký nárůst produkce emisí oxidů dusíku (NOx) byl v kraji zaznamenán v období let 2003 až 2005. Od roku 2008 již dochází k pravidelnému poklesu. V roce 2010 tak bylo naměřeno o osminu mižší množství emisí než v roce 2006. Více než poloviční podíl na produkci oxidu dusíku připadal na mobilní zdroje (56 %), na zbytku se podílely především velké stacionární zdroje. Průměrné množství měrných emisí oxidů dusíku na plochu se v roce 2010 pohybovalo mírně pod celorepublikovým průměrem a kraji patřila pátá příčka s nejvyšší naměřenou hodnotou v ČR.

Graf 34 Měrné emise (REZZO 1-4) ve Středočeském kraji v letech 2000 až 2010

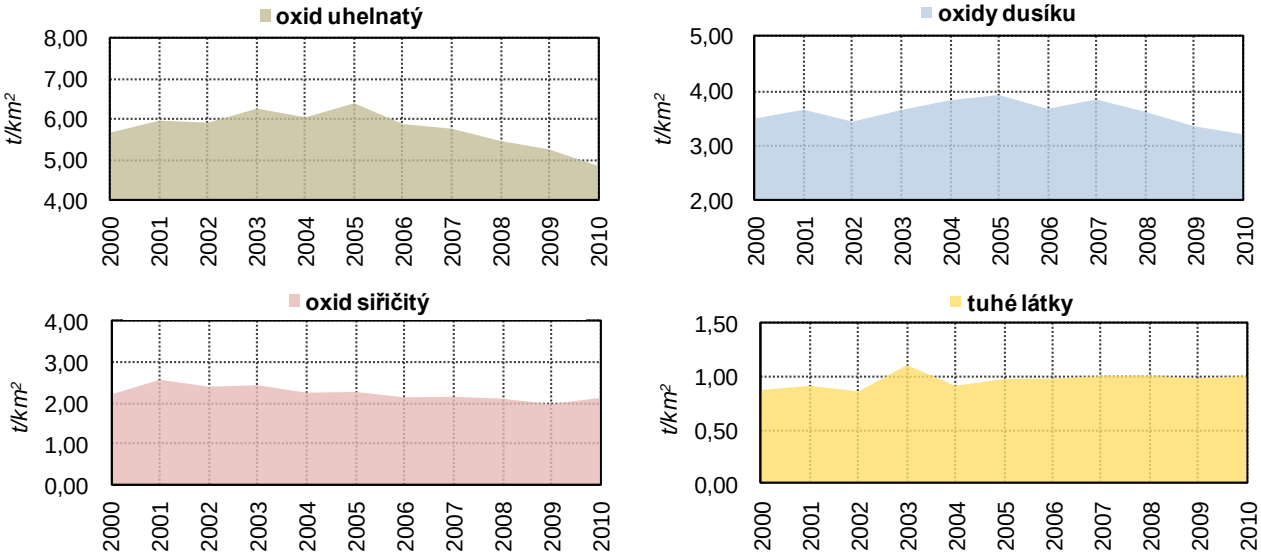

Pozn.: grafy hodnotí vývoj ukazatelů v čase a vzhledem k různým stupnicím neslouží k přímému porovnání hodnot

Zdroj dat: CHMÚ

Emise oxidu siřičitého klesaly v dlouhodobém pohledu, ale v roce 2010 vzrostly

U produkce emisí oxidu siřičitého (SO_2) v kraji došlo v posledních letech k ročním výkyvům, v porovnání s rokem 2006 byl stav nižší pouze o 0,5 %. Vyšší pokles byl patrný z dlouhodobého pohledu, kdy během deseti let klesla produkce o 4 %. Na vzniku emisí oxidu siřičitého měly největší podíl velké stacionární zdroje (70 %). Průměrné množství měrných emisí oxidu siřičitého na plochu kraje za rok 2010 se pohybovalo těsně pod celorepublikovým průměrem a kraji patřila šestá příčka s nejvyšším průměrným naměřeným množstvím v ČR.

Polovinu emisí tuhých látek vyprodukují auta

Přes polovinu emisí tuhých látek je v kraji dlouhodoběji vykázováno z mobilních zdrojů a další čtvrtina připadá na malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3), ty představují především domácí topeniště. Průměrné množství měrných emisí tuhých látek na plochu bylo v roce 2010 zaznamenáno o čtvrtinu vyšší než celorepublikový průměr, více vykazovaly už jen dva kraje (Hl. m. Praha a Moravskoslezský kraj).

▪ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Produkce podnikového odpadu se po poklesu v roce 2009 opět v roce 2010 začala navyšovat

Středočeské podniky vyprodukovaly během posledního šetřeného roku 2010 celkem 1,5 mil. tun odpadu, tedy o 14,6 % více než v předchozím roce. I přes meziroční nárůst objemu se stále jednalo o 11,6 % nižší produkci než v roce 2006. Z celkového množství vyprodukovaného objemu v roce 2010 bylo 11 % nebezpečného odpadu. Tento podíl byl po Libereckém a Ústeckém kraji třetí nejvyšší v ČR. Na jednoho obyvatele kraje připadala v roce 2010 produkce 422 kg průmyslového odpadu za rok. Tato hodnota mírně překračovala celorepublikový průměr (o 5,5 %) a v mezikrajském srovnání byla třetí nejvyšší (po Moravskoslezském a Plzeňském kraji).

Nejvíce komunálního odpadu na jednoho obyvatele mezi kraji ČR

U středočeských domácností dochází k dlouhodobému nárůstu vyprodukovaného množství komunálního odpadu. V roce 2006 ještě připadalo v průměru na obyvatele 343 kg vyprodukovaného odpadu, do roku 2010 se průměrná hodnota zvýšila o více než pětinu (21,2 %) na hodnotu 416 kg na osobu. Středočeši tak v průměru vyprodukovali nejvíce komunálního odpadu v ČR.

Zároveň kraj dosahuje nejnižšího podílu tříděného odpadu

Zvyšování podílu tříděného odpadu je důsledek vyšší vybavenosti a informovanosti o této problematice v celé České republice. Výjimkou nebyl ani Středočeský kraj, ve kterém se podíl odděleně sbíraných složek zvýšil z 8,1 % v roce 2006 na 11,6 % v roce 2010. I tak se podíl pohyboval o 4,3 procentní body pod celorepublikovým průměrem a výsledně byl nejhorším ze všech krajů.

▪ VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Za roky 2006 až 2010 druhá nejvyšší průměrná hodnota investic na ochranu ŽP podle místa investice na obyvatele v ČR

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2010 dosáhly pořízené investice na ochranu a obnovu životního prostředí podle místa investice ve Středočeském kraji na 1 obyvatele částky 2 246 Kč, což bylo o 12,4 % více než v roce 2009, ale přitom o 19,9 % méně než v roce 2008. Průměrná roční hodnota investičních nákladů v kraji v letech 2006 až 2010 odpovídala přibližné výši 2 890 Kč na obyvatele a po Plzeňském kraji (3 290) byla druhá nejvyšší v ČR.

Dlouhodobý růst neinvestičních nákladů na ochranu ŽP podle sídla investora

Roční nepravidelné hodnoty investic na ochranu a obnovu životního prostředí vykazovaly i investoři se sídlem ve Středočeském kraji. V porovnání s rokem 2006 došlo ovšem k celkovému téměř polovičnímu poklesu (47 %). Největší část investic byla v roce 2010 použita na nakládání s odpadními vodami (63,1 %). Neinvestiční náklady na ochranu ŽP se oproti investičním nákladům odlišovaly dlouhodobým meziročním růstem, mezi rokem 2006 až 2010 vzrostly neinvestiční náklady podle sídla v kraji o 75 %. Více než dvě třetiny neinvestičních nákladů bylo v roce 2010 určeno na nakládání s odpady,

Kartogram 8 Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2006 až 2010

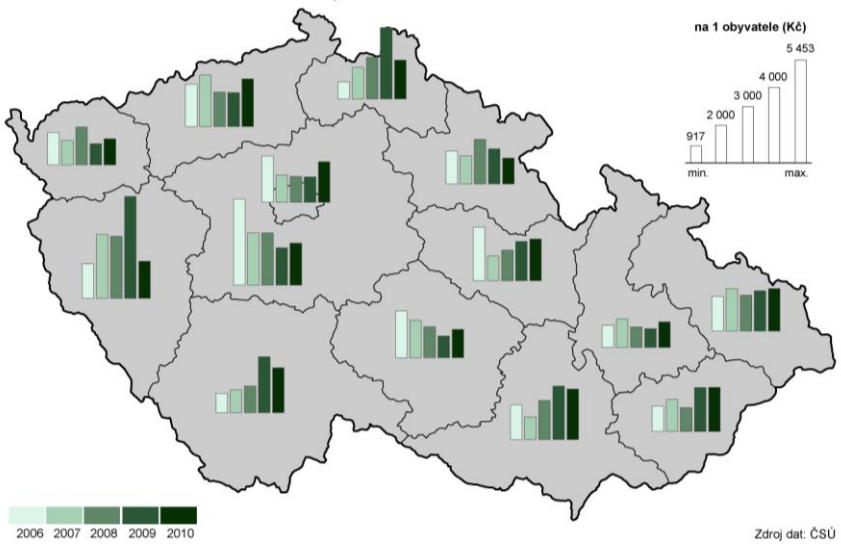

5. MEZIKRAJSKÉ SROVNÁNÍ

Do roku 2011 nevstupovaly kraje za stejných podmínek. Územní disparity se prohloubily v souvislosti se zpomalením ekonomického růstu již v roce 2008. V roce 2009, kdy se nejvýrazněji projevil ekonomický pokles, se meziročně snížil objem hrubého domácího produktu (ve srovnatelných cenách) ve všech krajích. V roce 2010 pokles dále pokračoval v Karlovarském kraji, v ostatních krajích již došlo k nárůstu. Regionální makroekonomická data budou za rok 2011 k dispozici až koncem listopadu letošního roku. Z dlouhodobějšího pohledu (při srovnání s úrovní v roce 2005) ekonomická výkonnost nejvýrazněji vzrostla ve Středočeském kraji (HDP vzrostl o 30 %). Naopak Karlovarský kraj zůstal v roce 2010 mírně pod úrovní roku 2005 (objem HDP v tomto kraji od roku 2008 stále klesá). Dopady do sociální oblasti (růst nezaměstnanosti, růst podílu osob odcházejících do předčasného starobního důchodu, zpomalení růstu mezd) byly v roce 2010 patrné ve většině krajů. V současné době známé výsledky roku 2011 ukazují na určité zlepšení celkové situace, ale rozdíly mezi kraji zůstávají v podstatě nezměněny.

Lidé se stěhují do zázemí Prahy a dalších velkých měst

Snížení přírůstku obyvatelstva se projevilo především v roce 2009 a pokračovalo také v dalších letech. Negativní výsledek stěhování, kdy převažoval počet vystěhovalých nad přistěhovalými, byl v posledních letech zaznamenán především v moravských krajích, s výjimkou Jihomoravského kraje, dále v Karlovarském, Ústeckém a do určité míry i v Královéhradeckém kraji. Naproti tomu pokračující suburbanizace zázemí Prahy vedla k vysokému růstu počtu obyvatel Středočeského kraje, i když přírůstek stěhováním se zde v roce 2011 proti roku 2008 snížil na polovinu a přirozený přírůstek také poklesl. Středočeský kraj si však udržel svou vedoucí pozici v dynamice přirozeného a migračního přírůstku před Hlavním městem Prahou. K suburbanizaci docházelo v omezeném rozsahu i v jiných krajích, zejména v zázemí krajských měst.

Graf 35 Přírůstek (úbytek) obyvatel v krajích v letech 2006 až 2011 (roční průměr)

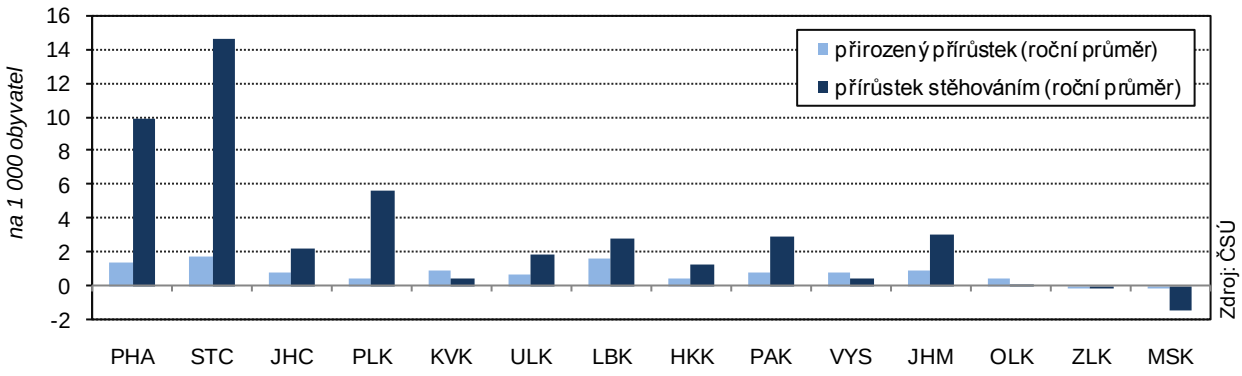

Porodnost již klesá ve všech krajích

Přirozený přírůstek měl na vývoj počtu obyvatel mnohem menší vliv. Projevoval se v něm především vývoj počtu narozených dětí. Jejich počty se do roku 2008 ve všech krajích zvyšovaly (i když s různou intenzitou), ale od roku 2009 se začala tendence obracet a v roce 2011 již došlo ve všech krajích k poklesu. Naproti tomu vývoj počtu zemřelých není tak jednoznačný, lze říci, že ve všech krajích mírně kolísá.

Podíl cizinců se snižuje od roku 2009

Zastoupení cizinců v populaci se začalo celostátně snižovat již v roce 2009. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha a Jihomoravský kraj, kde růst pokračoval i v roce 2009. V roce 2010 podíl cizinců nerostl v žádném kraji; výrazněji se snížil pouze v Plzeňském kraji.

Dětí do 14 let je více než osob nad 65 let pouze ve Středočeském a Ústeckém kraji

Nejstarší obyvatelstvo má Hlavní město Praha, je zde i nejvyšší index stáří (počet osob nad 65 let na 100 dětí ve věku 0 – 14 let). Naproti tomu Středočeský kraj má index stáří mezi kraji nejnižší a spolu s Ústeckým krajem jsou jedinými kraji s převahou dětské složky obyvatelstva nad počtem „seniorů“. Věkově starší populaci mají dále kraje Královéhradecký, Plzeňský, Zlínský a Jihomoravský.

Nejnižší podíl zaměstnaných v sektoru služeb je

Struktura hospodářství není ve všech krajích stejná. Vytvářela se v dlouhodobém vývoji a samozřejmě se v ní projevily změny po roce 1990, kdy došlo k restrukturalizaci řady odvětví. V současné době je nejvýznamnější sektor

v Libereckém a Zlínském kraji

služeb a jeho podíl se ve většině krajů dále mírně zvyšuje. Primární sektor má větší podíl pouze v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji. Naopak podíl terciárního sektoru je nejvýznamnější v Praze a ve Středočeském kraji, což je zřejmě dáno koncentrací těchto odvětví v Praze (ze Středních Čech tam zaměstnanci dojíždějí).

Graf 36 Zaměstnaní podle kraje jejich bydliště a podle sektorů v roce 2011

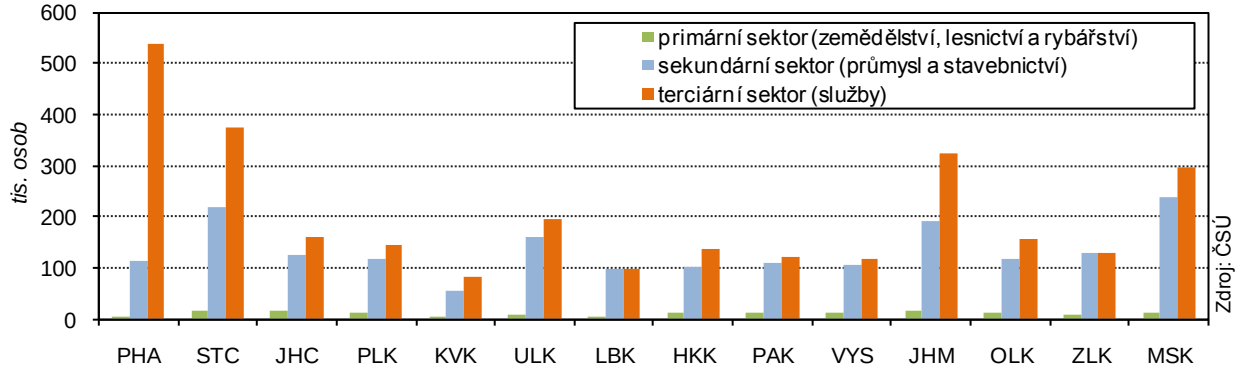

Míra zaměstnanosti nadále nedosahuje úrovně roku 2006

Nejvýznamnější dopady ekonomické recese jsou vždy v oblasti zaměstnanosti. I když trh práce reaguje na ekonomický vývoj obvykle s mírným zpožděním, došlo již v roce 2008 v téměř polovině krajů ke snížení zaměstnanosti (celostátní průměr ještě rostl). V roce 2009 se pokles zaměstnanosti už projevil v plné šíři, míra zaměstnanosti se snížila ve všech krajích s výjimkou Hl. města Prahy. V roce 2010 došlo ve čtyřech krajích ke změně trendu, v roce 2011 to bylo již v osmi krajích. Přesto se pouze v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji dostala míra zaměstnanosti nad úroveň roku 2006.

Od roku 2010 se ve vývoji míry nezaměstnanosti obnovila sezónnost

Ekonomickým i sociálním problémem je nedostatek pracovních míst a z toho vyplývající nezaměstnanost. Po několika letech relativně stabilní úrovně (s víceméně pravidelnými sezónními výkyvy) začala v souvislosti s hospodářským poklesem míra nezaměstnanosti růst již na podzim roku 2008. Ve všech krajích pokračoval nepříznivý trend v průběhu celého roku 2009. Rok 2010 byl pak provázen obnovením určité sezónní cykličnosti s náznakem zlepšování vývoje. Ke konci roku 2011 byla míra nezaměstnanosti ve všech krajích (s výjimkou Prahy a Středočeského kraje) nižší než na konci roku 2009. Praha a Středočeský kraj však dlouhodobě patří k oblastem s nejnižší mírou nezaměstnanosti.

Nezaměstnanost je nejvyšší v Ústeckém a Olomouckém kraji

Při relativně vysokém růstu míry nezaměstnanosti a jejím následném poklesu ve všech krajích zůstaly zachovány její regionální rozdíly. Mezi koncem roku 2008 a 2010 vzrostla míra nezaměstnanosti v Hlavním městě Praze na dvojnásobek (v roce 2011 jen mírně poklesla), přesto je zde nezaměstnanost v ČR nejnižší. Obdobně protipól – Ústecký kraj zůstává (při zvýšení z 10,3 % na 13,9 %) a následném poklesu v roce 2011 na 12,9 % regionem s nejvyšší nezaměstnaností. Ani postavení ostatních krajů na pomyslném žebříčku se téměř nezměnilo. Jedinou výjimkou je Olomoucký kraj, který se vlivem silného růstu nezaměstnanosti v zimních měsících posunul hned za nejpostiženější Ústecko.

Přetrvávají územní disparity nezaměstnanosti uvnitř krajů

Při podrobnějším pohledu až do úrovně jednotlivých obcí zjišťujeme i nadále poměrně značné rozdíly uvnitř jednotlivých krajů. V celém státě je menší nezaměstnanost kolem větších měst a mnohem větší problémy se koncentrují v odlehlejších oblastech s nedostatkem pracovních příležitostí a špatnou dopravní obslužností. Přitom tyto rozdíly zůstávají v časovém vývoji prakticky stabilní.

Růst podílu dlouhodobě nezaměstnaných se zastavil

V roce 2010 rostl podíl dlouhodobě nezaměstnaných na pracovní síle oproti celkové nezaměstnanosti rychleji (nárůst o téměř 1 procentní bod). V roce 2011 se pak tento nárůst prakticky zastavil. Nejvíce nezaměstnaných, kteří hledají práci déle než jeden rok, je v Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Relativně nejvíce jich však v posledních letech přibylo v Olomouckém kraji. Nejpomaleji

rostl v posledních třech letech podíl dlouhodobě nezaměstnaných v Praze – zřejmě v souvislosti s širší nabídkou volných pracovních míst i lepší kvalifikační strukturou nezaměstnaných.

Graf 37 Podíl neumístěných uchazečů o zaměstnání v krajích k 31. prosinci 2011

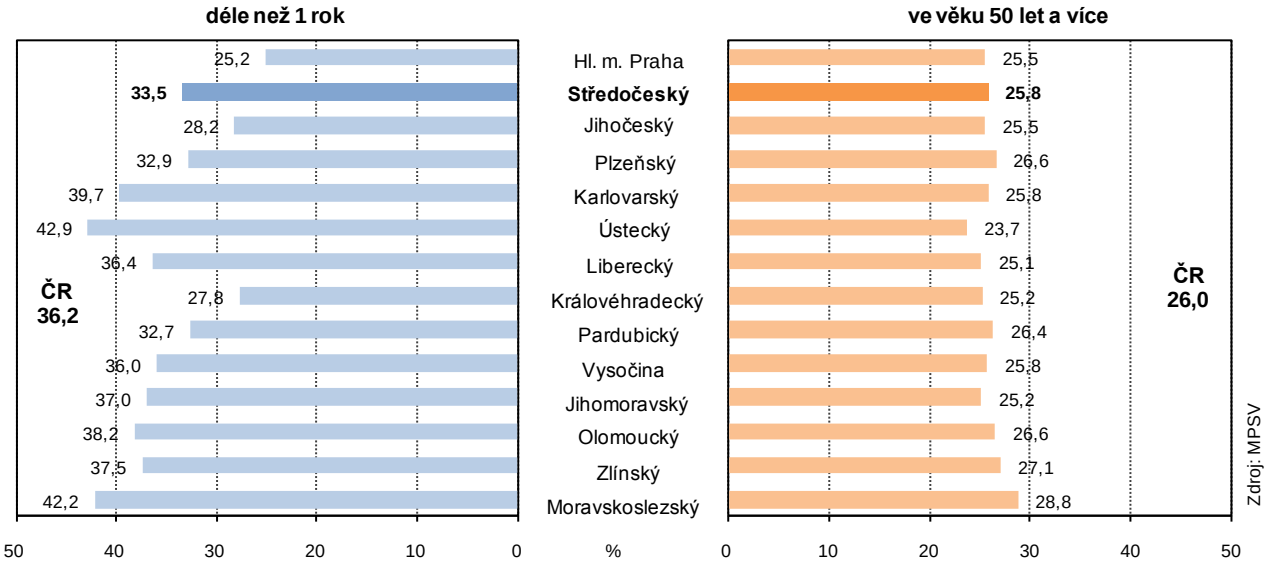

Pokles počtu zaměstnaných cizinců

Pomalejší růst nezaměstnanosti byl v letech 2009 a 2010 částečně umožněn snižováním podílu zaměstnávaných cizinců. Jejich podíl na pracovní síle byl v roce 2011 nižší oproti stavu z roku 2008 ve všech krajích kromě Moravskoslezského. Nejvýraznější pokles podílu cizinců na pracovní síle byl v posledních třech letech zaznamenán v Plzeňském a Pardubickém kraji, tedy v krajích s vysokou zaměstnaností v průmyslu. Změny v zaměstnávání cizinců se koncentrovaly téměř v plné míře na osoby mimo státy Evropské unie. Zatímco evidence zahrnovala ke konci roku 2008 celkem 205 tisíc zaměstnanců ze států mimo Evropskou unii, pak k 31. 12. 2011 jich bylo již o 68 tisíc méně. Naproti tomu za uvedené období přibylo 17 tisíc zaměstnaných osob ze zemí EU.

Oživení hospodářství bylo provázeno mírným růstem mezd

Relativně rychlý růst mezd se v roce 2009 značně zpomalil, až v roce 2011 bylo podle předběžných výsledků zaznamenáno mírné oživení. Nebylo však ve všech krajích stejné, meziroční nárůst průměrné mzdy se pohyboval od 0,1 % v Praze až po 3,3 % ve Středočeském kraji. Nárůst průměrných mezd především v letech 2009 a 2010 vycházel při omezení celkového objemu vyplacených mzdových prostředků ze změny struktury zaměstnanců (častěji propouštěni zaměstnanci s nižšími mzdami) a poklesu nemocnosti.

Mzdy v Praze o třetinu převyšují mzdy v ostatních krajích

Z dlouhodobějšího pohledu nejsou mezi vývojem mezd v jednotlivých krajích významnější rozdíly. V podstatě tak zůstávají zachovány tradiční diference mezi kraji. Nejvyšší průměrné hrubé měsíční mzdy byly v roce 2011 zaznamenány v Praze (31 109 Kč v přepočtu na plný pracovní úvazek) a naopak nejnižší v Karlovarském kraji (20 952 Kč). Obdobné rozpětí je i mezi mzdovým mediánem v těchto dvou krajích.

Roste podíl příjemců předčasných důchodů

Obtížné uplatňování osob starších 50 let na trhu práce vede dlouhodobě k vysokému počtu žadatelů o odchod do předčasného důchodu. Podíl příjemců předčasných důchodů se celostátně v roce 2011 meziročně zvýšil o 2,9 procentního bodu; tempo růstu bylo dvojnásobné v porovnání s dosud nejvyšším zaznamenaným přírůstkem z roku 2009. Nadprůměrný růst podílu příjemců předčasných důchodů z celkového počtu příjemců starobních důchodů byl v roce 2011 registrován v deseti krajích, nejvíce v Olomouckém a Pardubickém kraji. Nejpomaleji přibývá předčasných důchodů v Hlavním městě Praze, kde jejich zastoupení jen mírně přesahuje polovinu republikového průměru. Naproti tomu na Vysočině je průměr ČR překročen o více než jednu čtvrtinu; v tomto kraji každý třetí příjemce „sólo“ starobního důchodu pobírá předčasný starobní

důchod. Z hlediska pohlaví je vyšší podíl předčasných starobních důchodů u žen v devíti krajích.

V polovině krajů se snižují disponibilní příjmy domácností

V souvislosti se mzdovým vývojem se růst příjmů domácností v roce 2009 značně zpomalil. Meziročně v roce 2009 poklesl čistý disponibilní důchod domácností připadající na 1 obyvatele v šesti krajích a v roce 2010 (poslední dostupný údaj) dokonce v sedmi krajích – nejvíce v Jihočeském a Olomouckém kraji. V posledních pěti letech disponibilní příjmy na obyvatele nejvýrazněji rostly vedle Jihomoravského kraje v krajích s nejnižší úrovní příjmů, tedy v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji. Jako jednu z příčin tohoto vývoje lze spatřovat růst sociálních příjmů.

Problémy ve výrobních odvětvích vedly k omezování investic

Hospodářské problémy byly provázeny sníženou mírou investování. Zatímco v roce 2008 více než čtvrtina (26,8 %) HDP směřovala do tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK), v roce 2009 poklesl tento podíl na 24,8 % a v roce 2010 na 24,4 %. Snížení podílu THFK na HDP zaznamenalo v roce 2008 celkem osm krajů, v roce 2009 k němu došlo dokonce v deseti případech, v roce 2010 v šesti krajích. Snížení míry investic ve všech 3 letech zaznamenaly dva kraje (Středočeský a Jihomoravský kraj), ale celkově k největšímu poklesu proti roku 2007 došlo v Hl. městě Praze, kde je přesto průměrná míra investování v posledních 5 letech nejvyšší a přesahuje 32 %.

Vyšší sklizeň většiny plodin

Snížení zemědělské produkce se v roce 2009 nevyhnulo žádnému kraji, přitom v jedenácti krajích byla produkce na hektar zemědělské půdy nejnižší za posledních 5 let. Nižší rostlinná produkce ve srovnání s velmi úrodným rokem 2008 byla doprovázena poklesem živočišné produkce. V roce 2010 trend poklesu živočišné produkce dále pokračoval. Naproti tomu rostlinná produkce se vzhledem k vyšší sklizni meziročně zvýšila. Přesto celkový objem zemědělské produkce na 1 hektar nedosáhl v žádném kraji úrovně z let 2007 a 2008. Nejnižší produkce na hektar obhospodařované půdy zůstává dlouhodobě v Karlovarském a Libereckém kraji. Finanční výsledky roku 2011 zatím k dispozici nejsou. Lze předpokládat, příznivý vliv vyšší sklizně většiny plodin a růstu produkce mléka a vajec.

Růst tržeb v průmyslu

Oživení průmyslu (podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji) z roku 2010 pokračovalo i v roce 2011, kdy ve všech krajích tržby z prodeje průmyslových výrobků rostly. Nad úroveň roku 2008 se již v roce 2010 dostaly tržby v průmyslových podnicích Středočeského, Pardubického, Moravskoslezského kraje a Hlavního města Prahy, tedy zejména v krajích s vysokým podílem výroby dopravních prostředků a elektroniky a zároveň s vysokým podílem vývozu. V roce 2011 k nim přibyly další čtyři kraje.

Pokles stavební výroby pokračoval ve většině krajů i v roce 2011

V roce 2009 se snížil objem stavebních prací v deseti krajích, v roce 2010 dokonce všude. Ani výsledky roku 2011 nejsou příznivější. Při celkovém meziročním poklesu o 5,7 % objem stavebních prací meziročně vzrostl pouze na území Jihočeského kraje a Kraje Vysočina. Pokles intenzity výstavby se nevyhnul ani Hlavnímu městu Praze. Jestliže v roce 2005 zde činil objem stavebních prací na obyvatele 216 % republikového průměru, v roce 2011 to bylo „jen“ 181 %. Naproti tomu na obyvatele Královéhradeckého kraje byly „prostavěny“ jen necelé dvě třetiny průměru ČR. Kromě Královéhradeckého kraje je dlouhodobě nízký objem stavebních prací lokalizován do Libereckého, Pardubického a Zlínského kraje.

Počet dokončených bytů dosáhl maxima v letech 2007–2009

Bytová výstavba, zejména zahajování výstavby nových bytů, je velmi těsně spojena s hospodářským vývojem, a to především v ekonomických centrech a jejich zázemí. Zatímco výstavba největšího počtu nových bytů v ČR v uplynulých 20 letech začala v roce 2007 (v přepočtu na 1 000 obyvatel již o rok dříve), v Praze a Středočeském kraji bylo maximum zaznamenáno již v roce 2005. Naproti tomu v pěti krajích bylo nejvíce bytů zahájeno v roce 2008 a v Karlovarském kraji dokonce až v roce 2009. Počet dokončených bytů kulminoval celostátně v roce 2007 zásluhou intenzivní výstavby v Hl. městě Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji. V ostatních krajích byla maxima

zaznamenána později. Celkově však od roku 2008 počet dokončených bytů spíše klesá, v roce 2011 došlo k poklesu ve všech krajích, s výjimkou Ústeckého kraje, kde je bytová výstavba dlouhodobě nejnižší.

Kartogram 9 Bytová výstavba v krajích v letech 2006 až 2011

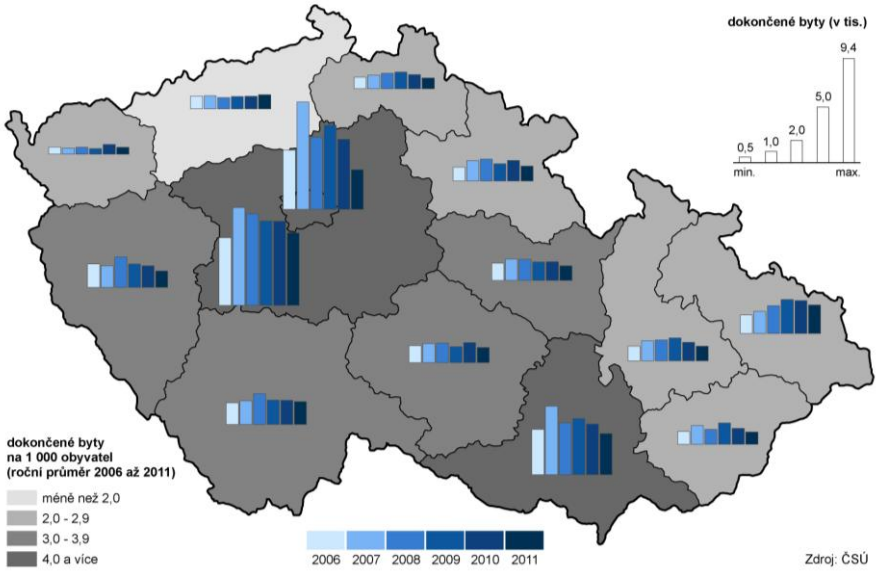

V cestovním ruchu se vrátil počet hostů na úroveň před recesí

Oživení hospodářství se v roce 2010 a 2011 projevilo i v oblasti cestovního ruchu. Po dvouletém úbytku počtu hostů hromadných ubytovacích zařízení se jejich počet v roce 2010 meziročně zvýšil o 1,9 % a v roce 2011 o 5,6 %, což znamenalo, že počet hostů se znovu vrátil na úroveň před rokem 2009. Rozhodující vliv na růst počtu hostů mělo zvýšení počtu ubytovaných cizinců v hlavním městě. Praha si tak upevnila dominantní postavení; v roce 2010 i v roce 2011 zde nocovalo 39 % všech hostů hromadných ubytovacích zařízení v ČR, přitom u cizinců byl tento podíl dokonce 65 %. Naproti tomu se od roku 2007 postupně snižoval počet hostů v Jihočeském, Ústeckém, Libereckém a Královéhradeckém kraji, ve Středočeském kraji dokonce od roku 2005. Změna trendu nastala v roce 2010 v šesti krajích a v roce 2011 se přidaly i ostatní kraje.

Z dlouhodobého pohledu se kvalita ovzduší zlepšuje; měrné emise tuhých látek však v roce 2010 vzrostly ve většině krajů a oxidu siřičitého v polovině krajů

Pozitivní vývoj v letech 2008 a 2009 v oblasti emisí souvisí s poklesem průmyslové výroby včetně výroby elektřiny z hnědého uhlí. Na pokles produkce oxidů dusíku mimo to působilo i snižování intenzity dopravy. Ke snížení měrných emisí oxidů dusíku došlo v roce 2009 ve všech krajích a v roce 2010 vzrostly pouze v Moravskoslezském a Pardubickém kraji. Měrné emise oxidu siřičitého (SO_2) vzrostly v roce 2009 ve čtyřech krajích, v absolutním vyjádření zejména v Ústeckém a Plzeňském kraji, v roce 2010 však v obou krajích poklesly pod úroveň roku 2008. Opětovné hospodářské oživení vedlo v roce 2010 k růstu emisí oxidu siřičitého v sedmi krajích, nejvýrazněji v Pardubickém kraji. Nejpříznivější situace z hlediska emisí SO_2 zůstává na Vysočině a v Jihomoravském kraji, emisí oxidů dusíku v Jihočeském a Libereckém kraji. Naproti tomu nejkritičtější situace z hlediska emisí oxidu siřičitého přetrvává v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, z hlediska emisí oxidů dusíku pak v Hlavním městě Praze a v Ústeckém kraji.

Královéhradecký kraj produkuje dlouhodobě nejméně odpadu na obyvatele

Na rozdíl od snížení produkce podnikového odpadu v roce 2009 v souvislosti s poklesem průmyslové a stavební výroby se produkce komunálního odpadu zvyšovala. Relativně největšími producenty komunálního odpadu (v přepočtu na obyvatele) byly v průměru let 2006 – 2010 Středočeský a Ústecký kraj. Nejnižší objem komunálního odpadu na obyvatele byl v tomto období zjištěn v Královéhradeckém kraji, tedy kraji s dlouhodobě nejvyšším podílem odděleně sbíraných složek komunálního odpadu. Naproti tomu Středočeský, Ústecký a Jihomoravský kraj mají podíl separovaného odpadu dlouhodobě podprůměrný.

V roce 2011 vzrostlo specifické množství vody fakturované domácnostem pouze v Praze, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji

Obdobně jako se od roku 2008 snižuje celkové množství fakturované vody dodané z vodovodů pro veřejnou potřebu, klesá i spotřeba vody v domácnostech. Meziroční pokles vody dodávané domácnostem byl v roce 2011 zaznamenán ve většině krajů, výjimkou bylo Hl. město Praha, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj. Ve Středočeském kraji klesala v posledních pěti letech spotřeba vody nejpomaleji. Tento jev může být mimo jiné i projevem suburbanizace. Zatímco ještě v roce 2006 byla ve Středo-českém kraji spotřeba vody na obyvatele 9 % pod republikovým průměrem, od roku 2010 je zde spotřeba již nadprůměrná. Nejvyšší spotřebu vody v domácnostech má Hlavní město Praha, průměr ČR na obyvatele zde byl v roce 2011 překročen o 18,7 %. Naproti tomu nejnižší množství vody fakturované domácnostem v přepočtu na 1 obyvatele mají ve Zlínském kraji a na Vysočině, což zřejmě souvisí s tím, že část domácností čerpá užitkovou vodu z vlastních studní.

Dlouhodobě bylo nejvíce investic na ochranu životního prostředí alokováno do Plzeňského kraje, v roce 2010 do Jihomoravského kraje

Investiční výdaje na ochranu životního prostředí byly v průměru let 2006 až 2010 v přepočtu na 1 obyvatele nejvyšší v Plzeňském kraji a naopak nejnižší v Olomouckém a Karlovarském kraji (podle místa investice). V devíti krajích v roce 2010 (poslední dostupný údaj) meziročně objem investic vzrostl. Více prostředků bylo v roce 2010 vynaloženo na budování čistíren odpadních vod, postupně se snižuje objem prostředků vynakládaných na ochranu ovzduší. Nejvíce prostředků bylo na obyvatele investováno v roce 2010 v Jihomoravském kraji.

Graf 38 Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí v letech 2006 až 2010 (podle kraje sídla subjektu, roční průměr)

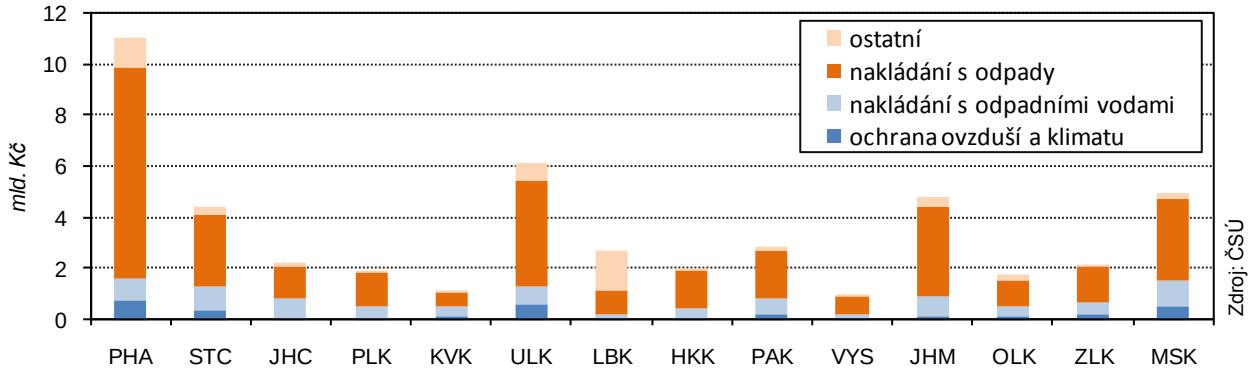

Nejvíce neinvestičních výdajů je určeno na nakládání s odpady

Zatímco investiční výdaje na ochranu životního prostředí v roce 2010 meziročně poklesly o 844 mil. Kč, vzrostly ve stejném období neinvestiční výdaje o 4,7 mld. Kč, nejvíce u subjektů v Ústeckém a Středočeském kraji. Nejvýraznější pokles neinvestičních výdajů (na polovinu) byl zaznamenán u subjektů z Pardubického kraje, a to především v oblasti nakládání s odpady. Právě do nakládání s odpady směřuje v posledních letech téměř ve všech krajích největší část neinvestičních výdajů. Výjimkou byl Liberecký kraj, kde bylo nejvíce neinvestičních výdajů použito na odstraňování dlouhodobých ekologických zátěží.

Kartogram 10 Přírůstek obyvatel v obcích v letech 2006 až 2011

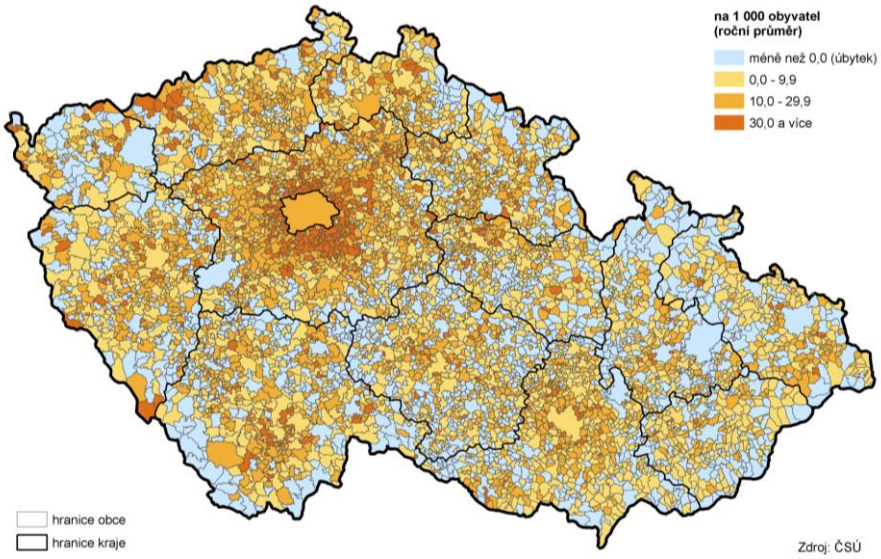

Kartogram 11 Míra nezaměstnanosti v obcích k 31. 12. 2011

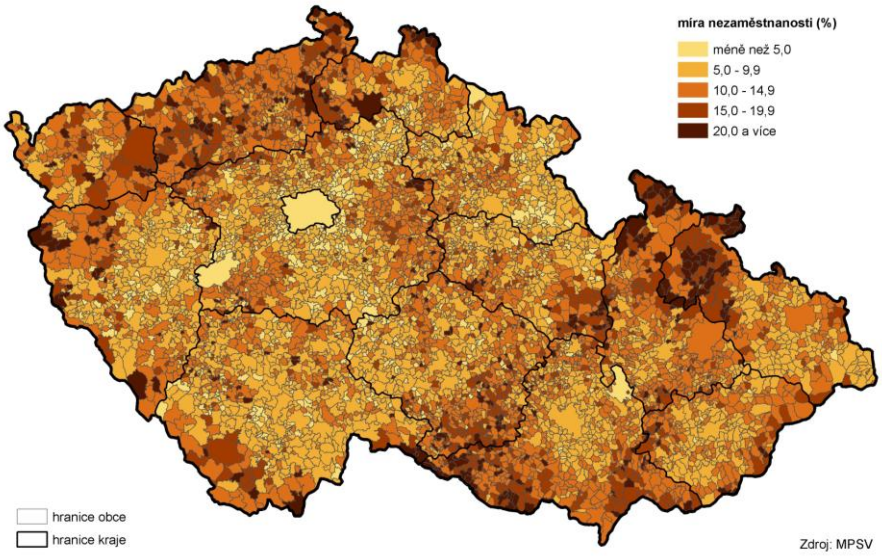

Kartogram 12 Tržby z prodeje výrobků průmyslové povahy v krajích v roce 2011

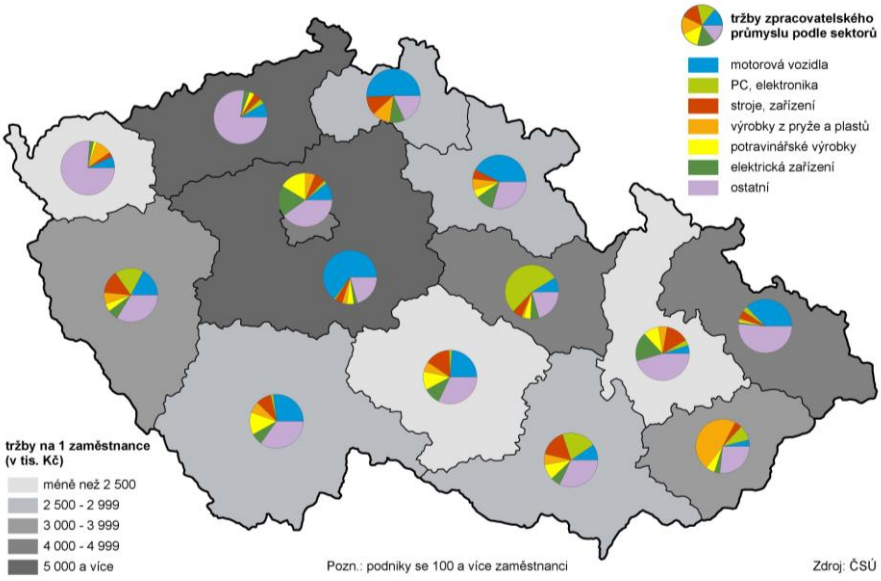

Kartogram 13 Sklizeň obilovin v krajích v letech 2006 až 2011

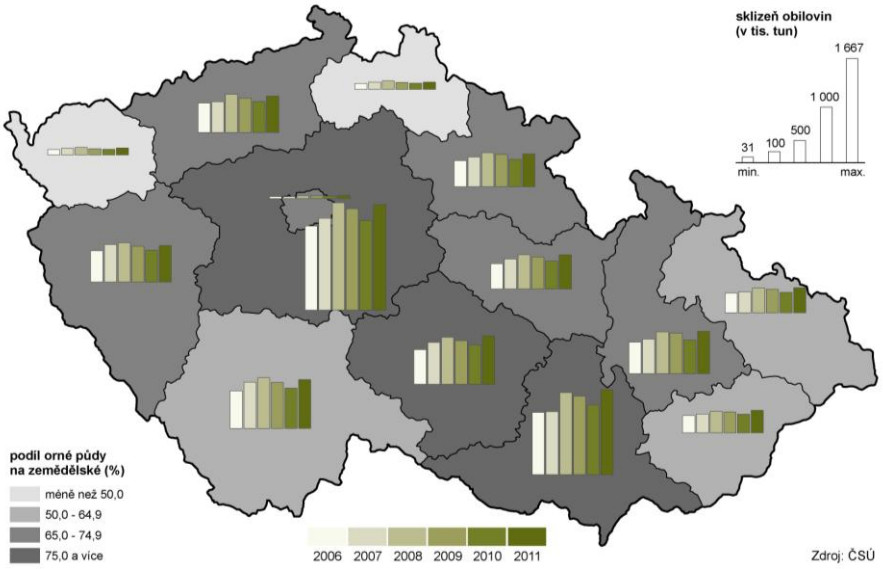

Kartogram 14 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2006 až 2011

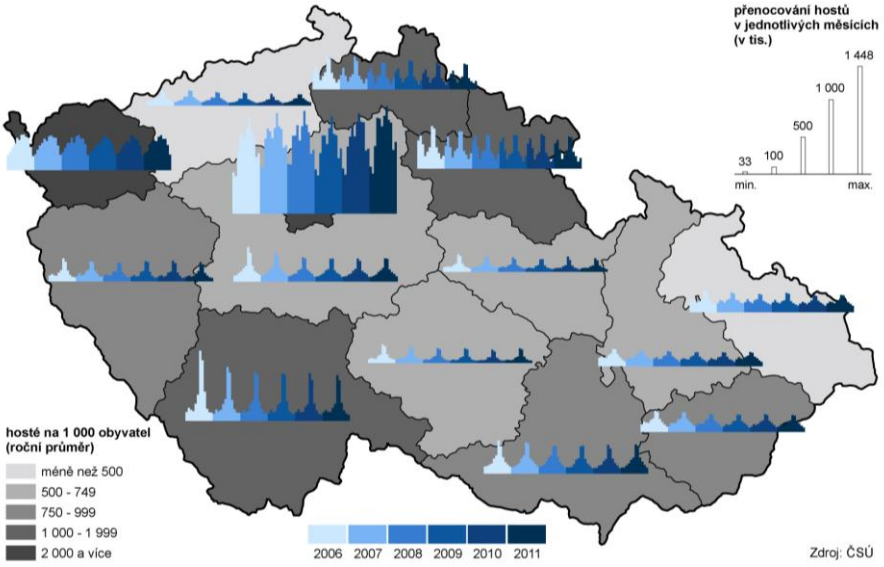

Kartogram 15 Komunální odpad v krajích v letech 2006 až 2010

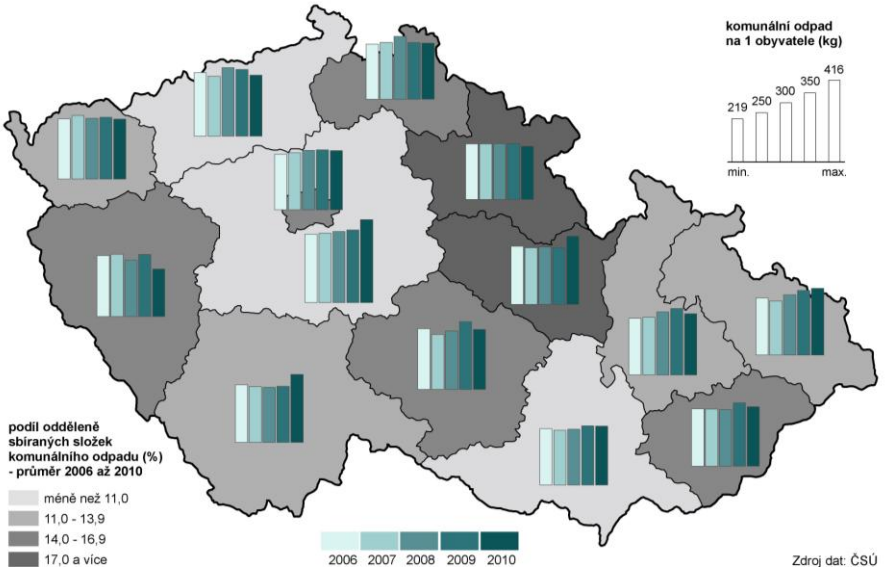

TABULKOVÁ PŘÍLOHA

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)														
2006	0,1	0,2	0,6	0,3	-0,2	0,7	0,3	0,8	-0,4	0,2	0,7	-0,1	0,2	-0,5	-0,2
2007	1,0	0,8	1,7	1,1	0,8	1,7	1,2	1,7	1,0	1,1	1,0	0,5	0,7	0,3	0,6
2008	1,4	1,7	2,5	1,3	1,1	1,7	1,5	2,1	1,3	1,3	1,5	1,7	1,1	0,4	0,3
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
	Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)														
2006	3,4	5,3	14,1	3,2	5,7	0,3	-0,2	3,3	2,7	3,2	1,1	2,1	0,9	0,0	-1,0
2007	8,1	19,2	20,6	4,1	10,9	7,6	8,4	5,6	3,7	6,0	3,0	6,5	2,2	1,3	-0,1
2008	6,9	15,5	21,3	3,6	14,0	1,3	4,2	5,6	2,9	6,1	1,9	4,1	-0,5	0,6	-0,1
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
	Živě narození mimo manželství (%)														
2006	33,3	30,0	29,7	33,0	34,0	51,1	48,3	38,1	31,8	30,0	24,9	27,8	33,4	23,5	38,1
2007	34,5	30,8	31,3	33,1	35,1	51,0	49,6	40,2	35,0	30,0	25,2	28,8	34,5	25,8	39,4
2008	36,3	32,6	33,2	35,6	37,3	53,9	50,2	40,3	35,9	32,6	29,0	30,6	36,7	27,9	41,7
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
	Index stáří (65 a více let / 0-14 let) (%)														
2006	100,2	128,8	95,5	97,7	105,5	88,4	83,0	89,0	103,7	98,1	97,4	106,1	100,3	103,7	93,5
2007	102,4	129,4	95,3	100,2	107,3	90,9	85,0	91,2	106,1	100,6	100,6	108,9	103,5	107,2	97,2
2008	105,1	130,0	95,6	103,2	110,1	93,7	87,6	94,1	109,6	103,7	104,5	112,3	107,1	110,8	101,2
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
2011[1)]	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
	Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry														
2006	73,2	75,2	73,0	73,7	73,4	72,3	71,2	73,0	74,4	73,4	73,9	73,2	73,2	72,6	71,9
2007	73,6	75,6	73,4	74,2	74,0	72,6	71,4	73,1	74,8	73,8	74,4	73,5	73,3	73,3	72,3
2008	73,8	75,9	73,8	74,3	74,4	72,8	71,7	73,3	75,0	74,2	74,5	74,1	73,5	73,4	72,3
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
	Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry														
2006	79,4	80,4	79,0	79,5	79,1	78,4	77,5	79,5	80,1	79,7	80,0	79,9	79,7	79,7	78,8
2007	79,8	80,7	79,6	79,9	79,6	78,8	78,1	79,4	80,0	79,5	81,1	80,3	79,9	80,2	79,3
2008	80,0	80,8	79,8	80,0	80,2	79,0	78,5	79,8	80,4	80,0	81,1	80,6	79,9	80,4	79,4
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
	Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)														
2006	3,1	8,7	3,6	2,0	2,8	5,3	3,2	3,1	2,4	1,5	1,4	2,5	1,3	1,1	1,6
2007	3,8	10,6	4,2	2,4	3,7	6,3	4,0	3,5	2,8	2,1	1,7	2,9	1,6	1,3	1,8
2008	4,2	11,5	4,9	2,6	4,9	6,6	4,2	4,0	3,0	2,4	1,9	3,1	1,5	1,4	2,0
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9

[1)] promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Míra zaměstnanosti (%)														
2006	55,0	60,3	57,1	56,5	56,7	55,3	52,2	54,6	56,1	55,3	55,4	53,2	53,5	54,3	50,5
2007	55,6	60,3	57,6	57,7	56,8	56,3	51,8	54,2	56,2	55,4	56,9	54,5	53,9	55,7	51,8
2008	55,9	60,2	58,0	57,9	57,8	56,2	52,6	53,8	55,9	56,0	56,4	54,5	53,6	55,7	53,1
2009	54,8	60,7	57,0	56,3	55,8	54,5	51,5	52,8	53,5	54,1	54,6	53,5	53,0	53,0	52,0
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
	Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. (%) (MPSV)														
2006	7,7	2,7	5,3	5,7	5,6	9,2	13,8	7,0	6,3	6,9	7,1	8,8	9,0	7,8	12,6
2007	6,0	2,2	4,2	4,5	4,4	7,3	11,0	6,1	4,7	5,4	5,6	6,9	6,7	6,0	9,6
2008	6,0	2,1	4,5	4,8	5,0	7,6	10,3	7,0	4,8	6,0	6,3	6,8	6,9	6,1	8,5
2009	9,2	3,7	7,0	7,8	8,2	11,1	13,6	11,2	8,0	9,6	10,3	10,6	12,2	10,8	12,1
2010	9,6	4,1	7,7	8,5	8,2	11,4	13,9	10,5	8,4	9,9	10,7	10,9	12,5	10,7	12,4
2011	8,6	3,9	7,1	7,5	7,0	9,8	12,9	9,5	7,5	8,4	9,4	9,8	11,4	9,4	11,2
	Dlouhodobá nezaměstnanost k 31. 12. (%)[1] (MPSV)														
2006	3,4	0,7	1,9	1,9	2,1	4,2	7,4	2,7	2,2	2,5	2,9	3,9	3,8	3,4	6,8
2007	2,5	0,5	1,4	1,3	1,5	3,2	5,7	2,2	1,4	1,9	2,1	2,8	2,7	2,5	5,1
2008	1,8	0,4	1,0	1,0	1,2	2,5	4,1	1,8	0,8	1,5	1,7	2,2	2,0	1,9	3,6
2009	2,2	0,4	1,3	1,3	1,6	3,1	4,5	2,6	1,2	2,0	2,3	2,6	2,5	2,5	3,8
2010	3,1	0,9	2,1	2,1	2,4	4,2	5,5	3,6	1,9	2,9	3,4	3,6	4,3	3,8	4,9
2011	3,2	1,0	2,4	2,2	2,4	4,0	5,7	3,6	2,2	2,8	3,5	3,7	4,5	3,6	5,0
	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2006	164,1	221,1	175,8	160,7	161,2	148,4	146,8	154,7	159,8	155,0	154,6	157,2	150,3	159,1	146,1
2007	174,4	230,6	187,1	168,1	172,9	156,1	153,0	163,0	168,9	165,3	165,7	171,2	160,6	168,5	157,1
2008	185,0	239,8	196,2	180,5	182,9	163,2	163,6	171,0	180,4	175,2	176,9	182,4	170,5	176,3	171,2
2009	186,8	239,0	196,1	180,3	186,7	171,8	171,6	176,6	182,0	175,0	176,5	184,7	171,8	173,8	173,8
2010	187,7	246,1	198,6	177,2	185,2	174,2	170,7	178,5	181,2	173,6	178,7	185,4	169,2	175,3	172,3
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)														
2006	19 512	24 941	20 086	17 950	19 555	18 025	18 947	18 622	17 912	17 620	17 971	18 628	18 518	17 909	18 933
2007	20 908	26 090	21 891	19 312	20 921	19 380	20 211	20 521	19 327	18 927	19 737	19 969	19 992	19 238	20 365
2008	22 217	27 900	23 133	20 259	22 154	20 103	21 156	21 730	20 637	20 486	20 961	21 287	21 345	20 280	21 564
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011[2]	21 826	26 896	22 570	20 594	21 453	19 229	20 581	21 084	20 338	20 636	20 461	21 238	20 805	20 336	21 603
	Podíl zaměstnaných cizinců na pracovní síle k 31. 12. (%) (MPSV)														
2006	4,6	11,2	5,8	2,9	5,7	5,0	2,5	4,6	3,5	3,7	2,5	4,1	1,5	2,0	2,4
2007	5,6	13,0	6,9	3,7	8,3	5,8	3,1	5,4	4,6	6,2	3,1	4,6	1,9	2,3	2,6
2008	6,4	15,2	8,1	3,9	9,0	6,7	3,7	5,5	5,0	6,8	3,4	5,9	2,0	2,6	2,9
2009	5,6	13,6	7,2	3,1	7,1	5,8	3,3	5,0	4,2	4,2	2,2	5,4	1,7	2,2	2,7
2010	5,4	12,7	6,2	3,1	6,8	5,7	3,3	4,9	4,1	4,3	2,2	5,5	1,7	2,4	2,8
2011	5,4	14,1	6,1	3,2	6,4	5,5	3,3	4,9	4,0	4,1	2,2	4,7	1,9	2,4	3,0
	Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu (%)[3] (ČSSZ)														
2006	19,7	12,0	17,8	19,4	23,9	21,0	22,3	17,2	19,1	23,0	25,9	18,8	20,1	20,5	23,0
2007	20,7	12,2	18,5	20,7	25,0	22,2	23,7	18,2	20,1	24,4	27,3	19,7	21,5	21,5	24,3
2008	21,6	12,4	19,2	21,8	25,9	23,3	25,0	19,3	21,2	25,5	28,5	20,4	22,9	22,3	25,6
2009	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010[4]	24,3	12,9	21,1	25,0	28,5	26,0	27,8	22,5	24,5	29,0	31,8	22,9	26,6	25,5	28,9
2011[4]	27,2	14,2	24,0	28,4	31,2	29,3	30,7	25,8	27,8	32,5	34,9	25,8	30,2	28,8	31,9

[1] podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

[2] rok 2011 není srovnatelný s předchozími roky; na rozdíl od nich zahrnuje i data za podniky s 1-9 zaměstnanci, fyzické osoby a neziskové instituce

[3] předčasným důchodem se rozumí přiznání starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; stav v prosinci

[4] v letech 2010 a 2011 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2006	326,6	687,1	306,2	294,8	310,8	243,9	267,4	265,5	276,9	273,0	273,3	297,1	241,0	265,6	271,6
2007	354,8	759,8	330,7	307,0	328,7	262,9	285,8	274,2	301,8	297,5	297,8	325,2	262,4	288,5	297,3
2008	369,0	797,5	341,3	308,5	315,3	264,0	295,5	276,9	313,5	300,5	296,3	347,4	275,4	313,4	314,6
2009	356,4	760,9	319,1	306,4	309,1	263,7	299,4	265,4	309,6	287,9	293,2	336,9	268,3	305,9	293,3
2010	359,0	777,0	322,8	306,8	306,6	259,6	299,4	268,5	308,9	283,7	292,7	336,0	271,0	301,4	297,2
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2006	83,8	221,9	79,7	62,8	103,2	56,4	62,7	53,3	46,9	47,4	53,7	80,4	54,4	57,5	63,5
2007	95,9	267,9	79,3	66,6	93,2	61,9	86,1	56,2	53,4	63,5	73,8	94,0	62,3	58,7	68,7
2008	98,9	281,9	74,8	67,7	75,6	67,4	81,0	75,7	54,3	70,9	57,5	95,8	62,1	59,0	85,7
2009	88,4	241,3	68,8	66,3	84,9	61,0	80,7	52,2	56,5	53,3	57,8	81,9	74,7	50,5	65,5
2010	87,8	207,2	66,7	77,9	77,5	73,0	105,3	54,3	54,2	65,1	59,9	78,6	72,7	55,3	69,9
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)														
2006	28,7	30,4		25,7	24,6	14,0	26,8	19,5	32,6	31,1	31,2	34,9	29,8	27,3	26,9
2007	33,4	36,9		29,8	29,2	15,3	29,0	22,5	37,3	36,0	37,7	40,1	34,5	32,1	30,2
2008	33,5	37,4		29,7	29,7	16,8	30,9	22,5	36,9	36,6	36,1	40,5	33,3	33,2	29,8
2009	27,6	30,8		24,4	24,7	13,3	24,1	18,7	31,2	30,9	29,2	33,2	26,9	27,1	24,9
2010[1)]	29,1	33,4		26,6	26,5	16,2	24,4	18,8	32,6	31,5	31,3	33,9	29,1	27,3	25,6
2011	.	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Vývoj tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (předchozí rok = 100)														
2006	112,5	113,6	110,3	108,1	124,7	105,5	111,1	114,0	101,5	118,4	122,5	109,1	115,0	114,3	109,5
2007	110,5	109,6	110,1	114,8	108,1	101,5	109,0	107,8	106,2	115,9	111,2	129,0	115,1	112,9	102,7
2008	101,0	106,3	92,3	112,5	104,6	102,6	110,4	92,5	93,3	95,2	94,2	99,6	99,2	100,5	108,8
2009	87,1	107,7	92,7	84,0	83,5	84,0	78,7	88,6	81,3	89,0	76,0	82,5	76,9	89,9	81,0
2010	110,6	94,6	111,1	98,5	111,5	105,7	118,8	109,2	115,9	121,0	112,8	105,1	98,2	105,1	126,8
2011	108,3	101,9	101,9	112,2	102,7	101,7	111,2	105,0	134,5	104,1	110,8	114,5	113,9	107,8	114,7
	Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2006	29,0	57,6	24,6	27,3	32,8	28,0	27,1	19,5	24,4	23,6	24,1	29,7	25,1	20,1	21,6
2007	31,2	63,1	27,3	33,7	32,3	31,7	31,5	19,2	24,0	18,9	24,9	27,5	29,9	20,2	26,7
2008	32,0	64,6	26,6	34,4	30,1	31,3	27,8	22,7	21,3	25,8	24,6	32,5	24,2	22,1	29,5
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
	Zahájené byty na 1 000 obyvatel														
2006	4,3	6,7	7,2	4,3	4,1	2,5	2,2	3,7	3,7	4,5	3,4	5,2	2,8	2,9	2,3
2007	4,2	6,6	6,9	4,1	3,8	1,9	2,3	2,9	3,8	4,9	3,3	4,9	3,4	3,4	2,6
2008	4,2	5,6	7,8	4,5	4,3	2,5	2,2	3,7	4,3	3,4	3,1	3,7	3,6	2,7	3,1
2009	3,6	4,6	6,1	3,0	3,6	2,7	2,0	3,5	3,5	4,0	2,7	3,8	2,9	2,2	2,5
2010	2,7	2,3	5,1	2,8	3,6	2,0	1,5	2,6	2,3	2,4	2,2	3,0	1,8	2,1	2,0
2011	2,6	2,2	4,6	3,4	2,9	2,4	1,4	1,9	2,3	2,7	2,4	2,9	2,0	1,9	2,2
	Vývoj počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (předchozí rok = 100)														
2006	102,9	100,8	99,6	107,6	104,0	113,6	101,9	104,5	101,0	107,2	104,8	101,2	103,8	104,0	102,2
2007	101,9	108,3	93,0	88,9	105,4	101,4	95,9	88,4	92,6	110,0	102,7	110,2	101,0	104,7	105,5
2008	99,0	102,3	93,2	95,6	94,8	100,1	97,4	99,2	99,3	93,0	94,5	100,6	98,1	93,4	99,6
2009	93,4	94,8	97,0	98,0	98,3	98,0	91,7	92,8	89,7	88,9	90,7	87,8	88,4	90,1	91,5
2010	101,9	109,1	97,8	97,4	101,1	100,7	86,2	96,9	99,3	98,8	93,7	100,1	100,1	103,2	90,0
2011	105,6	106,5	109,9	103,3	102,6	104,9	116,4	100,0	102,7	102,1	106,6	107,0	105,2	101,4	108,5

[1)] semidefinitivní údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km^2)														
2006	2,7	4,6	2,1	1,0	1,5	5,1	13,4	1,1	1,7	3,1	0,4	0,6	1,1	1,8	5,5
2007	2,7	3,0	2,1	1,0	1,4	6,4	14,3	0,9	1,6	3,1	0,4	0,6	1,0	1,6	5,6
2008	2,2	3,6	2,1	1,0	1,2	3,0	11,2	1,0	1,5	2,9	0,4	0,6	0,8	1,4	4,3
2009	2,2	3,4	2,0	1,0	1,4	2,8	11,7	0,9	1,2	2,6	0,4	0,5	0,9	1,4	4,1
2010	2,2	3,1	2,1	1,0	1,0	2,9	10,9	0,8	1,3	2,9	0,4	0,5	0,8	1,2	4,1
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1-4 (t/km^2)														
2006	3,6	19,2	3,7	1,4	1,9	3,6	13,2	1,6	2,0	4,1	2,1	2,7	2,3	2,1	5,9
2007	3,6	18,1	3,8	1,4	1,9	3,7	13,1	1,6	2,0	4,6	2,1	2,7	2,3	2,1	6,0
2008	3,4	17,3	3,6	1,4	1,8	3,6	11,9	1,5	1,9	3,9	2,0	2,7	2,2	2,1	5,3
2009	3,2	16,3	3,4	1,3	1,6	3,3	11,8	1,4	1,8	3,6	2,0	2,6	2,1	2,0	5,0
2010	3,0	13,9	3,2	1,2	1,6	3,2	10,8	1,3	1,7	3,6	1,8	2,4	2,0	1,9	5,1
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)														
2006	296	280	343	289	306	302	319	277	279	291	305	283	283	288	287
2007	293	288	349	281	313	320	300	286	279	283	276	275	289	287	272
2008	305	299	357	276	283	305	343	315	281	288	294	281	316	283	302
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	342	302	296	307	298	335
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)														
2006	10,8	12,5	8,1	9,1	14,4	7,2	8,6	12,0	17,1	12,2	13,3	9,6	10,8	11,8	9,4
2007	12,8	14,1	9,5	10,5	18,2	11,9	8,9	13,9	19,1	17,0	14,7	8,9	14,8	14,2	12,8
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)														
2006	17,6	10,2	14,2	24,8	18,9	8,3	6,4	7,5	5,2	30,3	9,6	35,3	24,6	18,7	21,5
2007	19,3	10,5	9,2	16,2	30,0	1,9	23,7	12,1	14,0	12,5	11,8	29,9	25,0	9,3	32,0
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)														
2006	97,5	130,0	89,1	89,5	96,8	100,5	98,3	95,5	92,3	87,4	84,1	93,2	87,7	83,7	101,9
2007	98,5	128,7	92,5	92,0	99,8	97,6	97,3	98,3	91,2	90,1	84,6	97,2	87,8	83,8	101,8
2008	94,2	122,0	90,2	88,1	96,1	95,6	87,5	89,3	88,0	84,9	83,4	93,2	86,5	81,6	98,1
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
	Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)														
2006	2 189	2 478	4 619	1 033	1 842	1 740	2 270	917	1 771	2 866	2 510	1 852	1 180	1 355	1 866
2007	1 928	1 470	2 782	1 229	3 425	1 311	2 760	1 692	1 514	1 329	2 014	1 200	1 526	1 728	2 275
2008	1 949	1 396	2 802	1 418	3 330	2 025	1 845	2 249	2 395	1 629	1 661	2 090	1 102	1 279	1 925
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Obyvatelstvo k 31. 12.[1)]	osoby	1 175 254	1 201 827	1 230 691	1 247 533	1 264 978	1 279 345
v tom: muži		577 220	591 863	608 114	616 058	624 470	631 696
ženy		598 034	609 964	622 577	631 475	640 508	647 649
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	3,6	4,2	4,9	4,7	4,6	4,5
Sňatky	počet	6 140	6 682	6 320	5 758	5 732	5 540
Rozvody	počet	3 743	3 696	3 695	3 541	4 130	3 615
Rozvody na 100 sňatků	počet	61,0	55,3	58,5	61,5	72,1	65,3
Živě narození	osoby	12 741	14 279	15 246	15 219	15 212	14 531
z toho mimo manželství	%	29,7	31,3	33,2	34,5	36,9	38,0
Úhrnná plodnost[2)]		1,385	1,523	1,600	1,580	1,577	1,524
Potraty	počet	4 654	4 706	4 992	5 194	4 878	4 957
z toho umělá přerušení těhotenství		3 015	2 945	3 182	3 353	3 085	3 233
Potraty na 100 narozených	počet	36,4	32,9	32,7	34,0	32,0	34,0
Zemřelí celkem	osoby	12 067	12 210	12 255	12 722	12 440	12 621
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		6 307	6 015	6 155	6 486	6 153	6 224
novotvary		3 229	3 316	3 317	3 458	3 435	3 314
Přirozený přírůstek	osoby	674	2 069	2 991	2 497	2 772	1 910
Přistěhovalí celkem	osoby	31 295	43 053	39 734	30 452	30 091	25 746
z toho z ciziny		9 889	17 266	11 182	5 268	4 405	2 591
Vystěhovalí celkem	osoby	14 823	18 549	13 861	16 107	15 418	13 297
z toho do ciziny		3 263	3 002	321	2 111	2 133	456
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	16 472	24 504	25 873	14 345	14 673	12 449
z toho s cizinou		6 626	14 264	10 861	3 157	2 272	2 135
Celkový přírůstek	osoby	17 146	26 573	28 864	16 842	17 445	14 359
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	10,9	12,0	12,5	12,3	12,1	11,4
zemřelí	‰	10,3	10,3	10,1	10,3	9,9	9,9
přirozený přírůstek	‰	0,6	1,7	2,5	2,0	2,2	1,5
přistěhovalí	‰	26,8	36,3	32,7	24,6	23,9	20,2
vystěhovalí	‰	12,7	15,6	11,4	13,0	12,3	10,4
přírůstek stěhováním	‰	14,1	20,6	21,3	11,6	11,7	9,8
celkový přírůstek	‰	14,7	22,4	23,7	13,6	13,9	11,3
Mrtvorozenost	‰	2,3	2,4	2,3	2,4	3,3	2,3
Kojenecká úmrtnost	‰	2,4	2,5	2,7	2,9	2,1	2,2
Novorozenecká úmrtnost	‰	1,1	1,3	1,6	1,6	1,3	1,3
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku[1)]:							
0-14 let	osoby	174 074	178 189	183 490	189 643	196 707	203 393
	%	14,8	14,8	14,9	15,2	15,6	15,9
15-64 let	osoby	834 952	853 824	871 832	877 036	881 823	880 832
	%	71,0	71,0	70,8	70,3	69,7	68,9
65 a více let	osoby	166 228	169 814	175 369	180 854	186 448	195 120
	%	14,1	14,1	14,2	14,5	14,7	15,3
Průměrný věk k 31. 12.[1)]	roky	40,0	40,0	40,0	40,0	40,1	40,3
v tom: muži		38,6	38,6	38,6	38,7	38,8	39,0
ženy		41,4	41,4	41,4	41,4	41,4	41,5
Index stáří (65 a více let / 0-14 let)[1)]	%	95,5	95,3	95,6	95,4	94,8	95,9
Index ekonomického zatížení (0-14 let + 65 a více let / 15-64 let)[1)]	%	40,76	40,76	41,16	42,24	43,45	45,24
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry)[1)]							
muži	roky	73,01	73,44	73,75	74,03	74,31	74,64
ženy	roky	78,98	79,61	79,79	79,90	80,20	80,58
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry)[1)]							
muži	roky	14,20	14,52	14,78	14,88	14,94	15,00
ženy	roky	17,33	17,76	17,82	17,90	18,12	18,47

[1)] v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

[2)] počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15-49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2006	2007	2008	2009	2010	2011
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	990,4	1 009,5	1 032,9	1 055,1	1 063,8	1 074,7
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	18,9	18,7	18,3	16,6	15,7	14,5
střední bez maturity	%	39,2	38,6	37,6	38,0	37,4	36,2
střední s maturitou	%	33,5	34,0	34,0	34,5	34,8	35,6
vysokoškolské	%	8,4	8,8	10,1	10,9	12,0	13,5
Pracovní síla	tis. osob	592,6	601,7	615,4	629,2	635,5	643,9
v tom: zaměstnaní v NH		565,7	581,4	599,4	601,4	602,2	611,1
z toho ženy		241,4	246,6	255,0	253,8	254,5	260,3
nezaměstnaní		26,9	20,4	16,0	27,8	33,3	32,7
z toho ženy		15,4	10,3	7,8	13,8	17,1	16,8
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	397,8	407,8	417,5	425,9	428,3	430,8
z toho: studující (vč. učňů)		81,9	83,0	87,6	88,7	88,3	90,0
důchodci		243,2	250,8	257,6	264,5	263,5	268,9
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	3,9	3,8	3,0	2,9	3,0	2,8
průmysl a stavebnictví	%	38,1	39,4	40,3	37,8	36,8	35,8
služby	%	58,0	56,8	56,7	59,3	60,2	61,4
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci	%	81,8	81,3	80,2	80,5	79,8	80,3
zaměstnavatelé	%	4,5	4,4	4,2	5,2	4,4	4,5
pracující na vlastní účet	%	12,1	13,1	14,2	13,1	14,6	14,3
Míra ekonomické aktivity	%	59,8	59,6	59,6	59,6	59,7	59,9
v tom: muži		69,7	70,0	69,7	69,7	69,7	69,6
ženy		50,5	49,7	49,8	49,9	50,1	50,6
Míra zaměstnanosti	%	57,1	57,6	58,0	57,0	56,6	56,9
v tom: muži		67,3	68,0	68,1	67,0	66,6	66,6
ženy		47,5	47,7	48,4	47,3	47,0	47,5
Míra nezaměstnanosti	%	4,5	3,4	2,6	4,4	5,2	5,1
v tom: muži		3,4	2,9	2,3	3,9	4,4	4,4
ženy		6,0	4,0	3,0	5,2	6,3	6,0
NEZAMĚSTNANOST k 31. 12. (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	35 498	29 273	31 220	49 144	54 716	50 594
z toho: ženy		19 640	16 271	16 511	24 037	26 835	25 606
absolventi škol a mladiství		2 608	2 027	2 295	3 270	3 332	3 215
osoby se zdravotním postižením		5 623	5 104	4 994	5 680	6 053	5 967
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		12 713	11 615	14 653	19 968	19 578	14 059
dosažitelní		33 471	27 490	29 930	48 328	53 764	49 558
v tom podle věku:							
15-24 let		6 297	4 862	5 705	9 566	9 758	9 572
25-34 let		8 841	6 919	7 259	11 920	12 672	11 510
35-44 let		7 182	5 833	6 399	10 129	11 835	11 417
45-54 let		8 295	6 904	6 788	10 118	11 368	10 728
55 a více let		4 883	4 755	5 069	7 411	9 083	7 367
průměrný věk	roky	39,1	39,9	39,4	38,8	39,5	38,9
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	11 256	8 994	9 030	12 728	13 971	13 582
střední bez maturity	osoby	14 969	12 345	13 274	21 622	23 879	21 262
střední s maturitou	osoby	7 938	6 697	7 310	12 197	14 168	13 065
vysokoškolské	osoby	1 335	1 237	1 606	2 597	2 698	2 685
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1 - 3)		4 742	4 263	4 705	7 425	8 432	6 689
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		9 372	7 447	7 995	13 034	15 636	16 093
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6 - 8)		7 106	5 875	6 404	11 414	13 399	10 975
nekvalifikovaní (třída 9)		11 422	9 254	8 971	11 461	12 344	11 876

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2006	2007	2008	2009	2010	2011
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	11 147	10 166	13 259	17 441	19 285	15 227
3-6 měsíců	osoby	6 542	5 560	6 454	12 090	10 739	9 788
6-12 měsíců	osoby	5 685	4 741	4 623	10 708	10 013	8 654
od 1 roku do 2 let	osoby	4 529	3 282	2 671	4 926	8 966	8 465
více než 2 roky	osoby	7 595	5 524	4 213	3 979	5 713	8 460
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	4 898	5 267	5 884	6 103	6 056	5 863
Míra registrované nezaměstnanosti	%	5,3	4,2	4,5	7,0	7,7	7,1
v tom: muži		4,2	3,3	3,7	6,2	6,8	6,1
ženy		6,8	5,5	5,6	8,2	9,1	8,5
Dlouhodobá nezaměstnanost[1)]	%	1,9	1,4	1,0	1,3	2,1	2,4
Volná pracovní místa	počet	12 478	19 691	11 399	3 296	3 599	4 054
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	2,8	1,5	2,7	14,9	15,2	12,5
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ							
Zaměstnaní cizinci k 31. 12.	osoby	36 803	44 893	54 261	49 902	42 926	42 543
z toho ze zemí mimo EU[2)]		22 711	26 825	26 981	30 815	25 557	26 536
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	28 958	37 340	45 572	39 105	31 560	31 420
z toho ženy		7 912	10 825	13 331	11 675	9 605	9 724
s platným živnostenským oprávněním	osoby	7 845	7 553	8 689	10 797	11 366	11 123
z toho ženy		2 107	2 027	2 283	2 905	3 163	3 271
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	205 031	222 153	238 740	243 119	249 688	.
na 1 obyvatele	Kč	175 760	187 150	196 208	196 115	198 607	.
průměr ČR = 100	%	107,1	107,3	106,1	105,0	106	.
MZDY[3)]							
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců	Kč	19 123	20 662	22 032	22 686	23 202	23 971
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD[4)]							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	22 811	25 035	26 445	26 671	27 001	.
v tom: muži		25 302	27 828	29 508	29 642	30 106	.
ženy		19 110	20 636	22 016	22 524	22 638	.
Medián mezd	Kč	20 086	21 891	23 133	23 158	23 386	.
v tom: muži		21 762	23 883	25 472	25 115	25 548	.
ženy		17 516	18 917	20 110	20 465	20 444	.
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA							
Přiznané dávky celkem	počet	3 223 224	2 974 075	1 858 144	1 593 425	1 394 901	.
z toho přídavek na dítě		2 211 754	2 087 840	1 059 648	792 864	601 448	.
Hodnota vyplacených dávek celkem	tis. Kč	3 602 206	5 416 171	4 807 324	4 782 188	4 733 905	.
z toho přídavek na dítě		1 121 599	1 037 783	613 646	455 900	363 195	.
Hodnota vyplacených dávek státní sociální podpory na 1 obyvatele	Kč	3 088	4 563	3 951	3 858	3 765	.
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci)							
Příjemci důchodů celkem	počet	300 640	305 004	310 609	315 485	319 828	329 409
z toho ženy		184 299	186 670	189 071	190 952	192 874	197 490
Příjemci starobního důchodu celkem[5)]	počet	155 318	159 510	164 659	170 126	184 909	196 232
z toho ženy		85 125	87 571	89 695	91 853	98 439	104 101
Příjemci předčasného starobního důchodu[7)]	počet	27 658	29 516	31 534	34 274	37 112	44 838
z toho ženy		16 135	16 972	18 046	19 452	20 855	24 523
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem[6)]	%	17,8	18,5	19,2	20,1	20,1	22,8
Příjemci předčasného starobního důchodu[7)]	počet	27 658	29 516	31 534	34 274	37 112	44 838
z toho ženy		16 135	16 972	18 046	19 452	20 855	24 523
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem[6)]	%	17,8	18,5	19,2	20,1	20,1	22,8
v tom: muži		16,4	17,4	18,0	18,9	18,8	22,1
ženy		19,0	19,4	20,1	21,2	21,2	23,6

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Průměrná měsíční výše důchodu celkem	Kč	8 026	8 586	9 460	9 851	9 940	10 360
v tom: muži		8 623	9 223	10 135	10 580	10 683	11 122
ženy		7 648	8 181	9 025	9 376	9 450	9 850
Průměrná měsíční výše starobního důchodu celkem (sólo)	Kč	8 195	8 766	9 673	10 101	10 184	10 629
v tom: muži		9 185	9 826	10 772	11 251	11 321	11 796
ženy		7 378	7 896	8 756	9 121	9 185	9 597
Podíl průměrné výše starobního důchodu celkem (sólo) na mzdovém mediánu	%	40,8	40,0	41,8	43,6	43,5	47,1
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemoc. pojištění celkem	tis. Kč	2 902 234	3 133 932	2 942 648	2 416 555	2 102 239	1 941 424
z toho dávky:							
nemocenské		2 407 433	2 556 773	2 326 895	1 725 621	1 417 629	1 250 484
peněžitá pomoc v mateřství		419 481	495 735	540 165	618 273	643 657	628 412
ošetřovné		74 799	80 693	74 486	71 199	40 004	61 061
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)[8)]	počet	3 424	3 752	3 826	3 920	3 963	3 985
z toho lékaři v nestátních zařízeních		3 308	3 643	3 733	3 823	3 896	3 917
Lékaři[7)] na 1 000 obyvatel	počet	2,9	3,2	3,1	3,2	3,2	3,1
Nemocnice		25	25	25	25	25	25
lůžka	počet	5 653	5 589	5 577	5 796	5 908	5 804
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	194,2	198,1	199,8	204,3	203,7	204,2
průměrná ošetřovací doba	dny	7,7	7,6	7,2	7,4	7,4	7,3
využití lůžek	dny	264,3	265,1	258,9	260,8	256,3	255,1
ŠKOLSTVÍ							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		32 673	33 818	35 343	36 954	39 420	42 317
základních škol		98 728	96 442	94 719	93 988	94 809	97 190
studium)		47 141	46 958	46 783	46 148	44 464	42 117
vyšších odborných škol (denní studium)		1 706	1 568	1 509	1 557	1 586	1 536
Studenti vysokých škol k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		28 301	31 615	34 385	36 389	37 371	37 791
s místem výuky v kraji		2 285	2 831	3 075	3 394	3 506	3 925
z toho v prezenčním studiu	%	57,6	54,4	53,4	55,3	57	.
Absolventi vys. škol s místem výuky v kraji	počet	349	388	449	618	705	782
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	37 188	43 956	42 601	41 171	38 217	37 654
na 1000 obyvatel		31,9	37,0	35,0	33,2	30,4	29,6
Objasněné trestné činy	počet	11 688	13 825	12 900	14 405	13 778	14 293
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	160	201	166	124	106	97

[1)] podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

[2)] v letech 2005-2007 mimo EU 25, v letech 2008-2011 mimo EU 27

[3)] podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců, "pracovištní metoda" za přepočtené osoby. Nesrovnatelné se strukturálním šetřením

[4)] Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výdělku) a MF ČR (IS o platu a služebním příjmu); rok 2011 není srovnatelný s předchozími roky, zahrnuje totiž i data za podniky s 1-9 zaměstnanci, fyzické osoby a neziskové instituce. Údaje ze strukturálního šetření jsou vypočítávány odlišnou metodikou a nelze je srovnávat s výsledky běžného zjišťování. Vztahují se ke vzorku zaměstnanců, kteří pracují na plný úvazek, pracovali ve zpravodajské jednotce většinu roku a nebyli např. dlouhodobě nemocní.

[5)] příjemci tzv. "sólo" starobních důchodů - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; od 1. 1. 2010 jsou do počtu příjemců starobních důchodů zahrnuti i příjemci invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

[6)] předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995

[7)] v letech 2010 a 2011 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

[8)] v roce 2006 bez smluvních lékařů

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2006	2007	2008	2009	2010	2011
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	357 151	392 597	415 250	395 557	405 837	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	114,2	107,9	107,7	93,2	105,5	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	306 164	330 739	341 272	319 081	322 811	.
průměr ČR = 100	%	93,8	93,2	92,5	89,5	89,9	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	677 084	709 478	738 487	699 115	721 868	.
průměr ČR = 100	%	100,6	98,5	99,9	96,1	96,6	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	323 552	354 199	375 490	356 548	365 999	.
v tom sektory:							
primární	%	3,1	2,8	3,0	2,4	2,0	.
sekundární	%	45,7	45,7	45,2	44,2	44,0	.
terciární	%	51,2	51,5	51,9	53,4	54,0	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	92 927	94 170	91 045	85 256	83 801	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyv.	Kč	79 661	79 332	74 825	68 773	66 657	.
průměr ČR = 100	%	95,1	82,8	75,7	77,8	76,0	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště[1)]	osoby	527 485	553 361	562 299	565 796	562 203	.
z toho zaměstnanci		428 043	449 485	448 851	452 081	428 878	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	28 715	29 450	31 105	31 173	32 429	.
z toho: přímé náklady		20 445	20 876	22 183	22 527	23 260	.
sociální požitky		440	405	386	380	466	.
sociální náklady a výdaje		7 642	7 767	8 089	8 068	8 449	.
personální náklady a výdaje		363	412	493	312	332	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	8 525	10 560	9 782	10 051	11 900	.
z toho: mzdové		2 157	2 550	2 500	2 889	2 952	.
financované z veřejných zdrojů		1 223	1 224	1 307	1 411	1 414	.
Zaměstnanci ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	4 924	5 056	5 176	5 230	5 325	.
z toho výzkumní pracovníci		2 677	2 763	3 025	2 889	2 888	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti používající:[2)]							
osobní počítač	%	33,8	39,6	45,8	53,0	58,8	.
internet	%	27,7	34,9	40,8	49,1	55,9	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	275 787	282 761	293 024	298 099	307 761	317 598
z toho fyzické osoby		224 277	227 871	233 830	234 122	240 669	249 462
z toho živnostníci		201 210	205 260	211 123	220 240	227 297	235 520
Z celku jednotky typu podnik k 31. 12.[3)]	počet	147 223	144 343	159 017	161 649	168 004	176 907
z toho fyzické osoby		118 519	114 782	124 083	128 399	130 906	137 869
z toho živnostníci		105 974	102 543	111 762	118 344	120 144	126 564
Vzniklé subjekty	počet	8 953	11 093	12 870	13 649	13 517	13 455
z toho fyzické osoby		5 746	7 136	8 142	8 298	9 623	9 990
z toho živnostníci		5 541	6 881	7 896	7 859	8 930	9 581
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem[4)]	mil. Kč	17 482	21 413	21 572	17 625	18 939	.
z toho: rostlinná produkce		10 262	13 588	13 146	10 973	12 162	.
živočišná produkce		6 383	7 179	7 603	6 000	6 180	.
Obhospodařovaná zemědělská půda[5)]	ha	564 170	568 307	565 330	560 881	555 785	553 077
z toho orná		500 806	500 456	496 305	491 223	486 311	483 142
Sklizeň: obilovin	t	1 304 713	1 428 455	1 667 361	1 576 511	1 388 775	1 639 869
brambor	t	157 104	172 995	165 469	165 921	143 438	173 839
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4. následujícího roku[6)]: skot	počet	152 850	151 671	145 484	145 711	146 094	147 209
prasata	počet	437 434	386 226	329 352	312 896	302 400	296 906
drůbež	počet	5 867 460	7 084 359	6 101 596	6 199 898	5 077 911	4 555 360

Tab. 2. 3 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežího)[6]	t	57 262	59 115	55 851	51 101	49 973	46 501
z toho: hovězí (včetně telecího)		9 356	10 003	9 066	8 255	7 476	7 822
vepřové		47 861	49 066	46 736	42 801	42 453	38 636
Výroba mléka[6]	tis. l	331 803	338 886	335 520	332 352	324 039	339 294
Snáška vajec (komzumních)[6]	tis. ks	178 257	293 312	389 232	349 660	333 750	323 253
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	2 398	2 717	2 479	2 663	3 012	3 054
Těžba dřeva	m^3 b. k.	1 722 620	1 712 389	1 791 087	1 720 986	1 721 171	1 630 162
z toho nahodilá živelní		390 393	1 310 726	1 116 588	741 819	438 709	229 214
PRŮMYSL (za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	230	237	234	244	227	206
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	461 480	507 893	468 805	434 737	483 003	492 410
na 1 zaměstnance	tis. Kč	4 735	5 075	4 618	4 623	5 314	5 697
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	97 471	100 083	101 514	94 043	90 898	86 426
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	22 980	24 942	26 493	27 018	28 539	30 365
STAVEBNICTVÍ (za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjetů	počet	69	64	59	64	58	53
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	8 479	9 305	10 814	11 241	9 337	9 197
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 181	1 291	1 554	1 545	1 404	1 592
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	7 178	7 209	6 957	7 278	6 652	5 776
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	19 361	21 375	24 483	27 275	26 391	26 504
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem[6]	mil. Kč	28 733	32 396	32 321	33 416	24 683	23 096
z toho pro veřejné zadavatele		10 209	10 574	11 170	16 553	9 637	7 957
STAVEBNÍ POVOLENÍ A OHLÁŠENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	43 017	42 789	49 706	47 058	49 268	50 731
z toho: budov (bytových a nebytových)		32 709	33 483	40 121	32 212	32 821	37 209
na ochranu životního prostředí		4 102	3 475	2 968	5 965	9 587	4 559
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	1 722	1 999	2 239	2 258	2 529	2 490
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	8 407	8 201	9 516	7 516	6 448	5 846
z toho v rodinných domech		5 581	5 441	6 902	4 802	4 209	4 309
Dokončené byty	počet	5 957	8 599	8 041	7 421	7 405	6 376
z toho v rodinných domech		3 610	4 895	5 555	5 077	5 106	4 463
Průměrná hodnota 1 m^2 obytné plochy dokončeného bytu							
v rodinném domě	Kč	31 052	31 226	33 206	34 892	35 025	35 301
v bytovém domě	Kč	36 111	38 181	41 894	38 587	38 444	32 673
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	548	566	544	529	529	577
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	29 179	29 969	30 407	30 024	29 677	32 063
Hosté celkem	osoby	767 477	713 507	665 178	645 443	631 356	694 083
z toho ze zahraničí		224 215	204 600	176 555	148 183	142 575	161 293
Průměrná doba pobytu	dny	3,9	3,9	3,7	3,7	3,7	3,6
z toho hostů ze zahraničí		3,6	3,7	3,5	3,5	3,5	3,5

[1] odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

[2] tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2010 je vypočten z dat roku 2009, 2010 a 2011)

[3] subjekt, který podle statistického zjišťování nebo administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou aktivitu

[4] v roce 2010 semidefinitivní výsledky

[5] k 31. 5. daného roku

[6] údaje společně za Středočeský kraj a Hl.m.Praha

[7] za subjekty s 20 a více zaměstnanci

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Středočeský kraj – vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2006	2007	2008	2009	2010	2011
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	666 067	665 547	664 804	664 285	663 524	663 087
z toho: orná půda		553 891	553 184	552 471	551 884	551 096	550 320
zahrady a ovocné sady		37 725	37 791	37 832	37 958	37 888	37 993
trvalé travní porosty		70 737	70 884	70 830	70 870	70 978	71 223
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	435 406	435 931	436 696	437 208	438 007	438 442
z toho: lesní pozemky		305 311	305 439	305 475	305 576	305 902	305 997
zastavěné plochy a nádvoří		21 054	21 156	21 245	21 312	21 444	21 470
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (MZe)							
Ekologičtí zemědělci	počet	32	57	98	169	228	266
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	1 857	3 150	3 446	4 512	7 104	9 710
Výměra půdy v přechodném období	ha	1 593	2 934	4 711	6 169	6 544	6 099
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	0,5	0,9	1,2	1,6	2,1	2,4
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	89,1	92,5	90,2	88,5	90,0	89,3
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	66,0	66,8	67,3	66,5	68,7	68,9
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		65,5	66,5	66,9	66,2	68,3	68,5
Podíl čištěných odpadních vod	%	99,6	99,8	99,3	98,2	99,8	99,2
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4)[1)]	t/km^2	0,98	1,01	1,01	0,99	1,01	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,11	0,12	0,11	0,10	0,09	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,53	0,54	0,50	0,53	0,52	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1-4)	t/km^2	2,12	2,13	2,09	1,95	2,10	.
z toho velké stacionární zdroje (REZZO 1)		1,56	1,61	1,56	1,42	1,48	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4)	t/km^2	3,68	3,85	3,62	3,36	3,22	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		1,29	1,47	1,39	1,18	1,26	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,20	2,19	2,10	2,06	1,81	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1-4)	t/km^2	5,88	5,76	5,46	5,26	4,86	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,39	0,43	0,36	0,37	0,35	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		3,89	3,82	3,52	3,36	2,71	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyv.	kg	1 456	1 406	1 406	1 057	1 195	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyv.	kg	343	349	357	364	416	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	8,1	9,5	11,1	11,4	11,6	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	27,6	33,2	39,4	41,5	48,3	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	1 703	2 183	2 328	2 314	2 118	.
z toho nebezpečné odpady	%	12,9	11,1	12,5	8,5	15,4	.
Podíl využitých odpadů	%	16,2	11,8	12,5	15,0	22,3	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)		14,2	9,2	8,6	9,8	13,0	.
Podíl odstraněných odpadů	%	32,2	48,0	23,6	28,4	25,1	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	4 619	2 782	2 802	1 999	2 246	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	4 212 812	2 578 459	2 493 464	1 763 282	2 227 925	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	9,3	19,0	9,2	9,3	14,4	.
nakládání s odpadními vodami	%	42,3	33,9	44,8	58,8	63,1	.
nakládání s odpady	%	5,4	6,7	16,8	16,2	13,0	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	3 282 599	3 705 369	4 649 719	4 721 025	5 756 439	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	11,3	9,8	6,7	6,2	6,2	.
nakládání s odpadními vodami	%	24,9	25,2	20,4	20,3	19,1	.
nakládání s odpady	%	58,9	58,8	68,6	63,5	67,2	.

[1)] od roku 2007 včetně emisí z chovů hospodářských zvířat, od roku 2008 navíc včetně emisí ze stavebních činností

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Středočeského kraje

	Rok, roční průměr	Kraj celkem	v tom okresy		
			Benešov	Beroun	Kladno
Obyvatelstvo k 31. 12.	2006	1 175 254	91 685	79 586	153 295
	2011[1)]	1 279 345	95 445	86 056	159 133
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	2006[2)]	3,6	1,5	3,3	3,1
	2011	4,5	2,3	3,6	3,6
Přírůstek na 1 000 obyvatel:					
přirozenou měnou	2006-08	1,6	0,0	2,0	0,8
	2009-11	1,9	-0,1	1,8	0,9
stěhováním	2006-08	18,7	8,5	16,6	10,4
	2009-11	11,0	6,5	11,2	8,1
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%):					
0-14 let	2006	14,8	14,4	14,6	14,7
	2011[1)]	15,9	15,1	15,9	15,2
15-64 let	2006	71,0	70,8	71,3	70,9
	2011[1)]	68,9	68,7	68,3	68,8
65 a více let	2006	14,1	14,8	14,2	14,4
	2011[1)]	15,3	16,2	15,8	16,0
Průměrný věk k 31. 12.	2006	40,0	40,4	40,2	40,3
	2011[1)]	40,3	41,1	40,5	40,9
Index stáří (%) (65 a více let / 0-14 let)	2006	95,5	102,3	97,3	98,3
	2011[1)]	95,9	107,5	99,9	105,0
Index ekonomického zatížení (%) (0-14 let + 65 a více let / 15-64 let)	2006	40,8	41,2	40,3	41,1
	2011[1)]	45,2	45,5	46,4	45,4
Uchazeči o zaměstnání celkem k 31. 12.	2006	35 498	2 087	1 929	6 486
	2011	50 594	2 933	3 201	8 020
z toho:					
ženy	2006	19 640	1 183	1 076	3 428
	2011	25 606	1 441	1 712	4 080
absolventi škol a mladiství	2006[2)]	2 608	190	179	432
	2011	3 215	248	180	509
osoby se zdravotním postižením	2006	5 623	378	195	757
	2011	2 746	238	139	423
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2006[2)]	12 713	1 025	684	1 700
	2011	13 876	1 018	822	1 796
dosažitelní	2006	33 471	1 931	1 767	6 123
	2011	49 558	2 852	3 121	7 798
Podíl uchazečů o zaměstnání z celkového počtu uchazečů k 31. 12. (%):					
ve věku 50 a více let	2006	27,3	28,2	27,0	24,4
	2011	25,8	25,8	23,2	23,8
evidovaných 12 a více měsíců	2006	34,2	15,9	31,7	45,8
	2011	33,5	20,7	34,5	41,6
Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. (%)	2006	5,3	3,9	4,3	7,4
	2011	7,1	5,5	6,7	8,9
v tom: muži	2006	4,2	2,9	3,5	6,2
	2011	6,1	4,9	5,6	7,7
ženy	2006	6,8	5,2	5,1	9,1
	2011	8,5	6,3	8,0	10,5
Dlouhodobá nezaměstnanost k 31. 12. (%)[3)]	2006	1,9	0,7	1,5	3,6
	2011	2,4	1,2	2,4	3,8

v tom okresy								
Kolín	Kutná Hora	Mělník	Mladá Boleslav	Nymburk	Praha - východ	Praha - západ	Příbram	Rakovník
91 154	74 389	95 943	117 883	86 845	121 085	100 322	110 185	52 882
96 703	74 333	104 169	123 736	94 360	151 451	124 799	113 662	55 498
2,4	2,6	4,9	6,4	3,6	4,6	5,3	2,1	2,2
3,3	2,3	5,3	7,1	3,8	6,5	6,9	2,5	4,4
0,5	-1,0	1,5	1,8	1,7	4,4	5,8	-0,2	-0,1
0,9	-0,8	1,3	1,8	2,0	5,8	6,7	-0,6	-0,5
13,3	6,5	13,0	20,5	15,4	44,7	47,7	5,3	12,6
6,2	2,2	7,7	-0,6	10,3	29,9	28,7	4,3	6,2
14,3	13,9	15,2	14,2	14,9	15,7	16,6	14,4	14,3
15,2	14,1	15,4	15,0	16,2	18,5	18,9	14,5	14,3
70,3	70,8	70,9	72,3	70,5	71,0	71,1	71,3	71,0
68,3	68,8	69,5	70,1	68,1	68,5	68,1	69,5	69,8
15,4	15,3	13,8	13,5	14,6	13,3	12,3	14,4	14,6
16,5	17,1	15,1	14,9	15,7	13,0	13,0	16,0	15,8
40,7	40,8	39,8	39,8	40,1	39,4	38,8	40,2	40,5
41,0	41,8	40,3	40,3	40,3	38,3	38,2	41,2	41,2
107,3	109,7	90,8	95,3	98,3	84,3	74,4	100,2	102,1
108,7	121,5	97,8	99,0	96,6	70,6	68,6	110,7	110,6
42,3	41,3	41,0	38,3	41,8	40,8	40,7	40,3	40,8
46,4	45,4	43,9	42,7	46,8	46,0	46,8	43,8	43,2
3 427	3 292	3 589	2 370	3 706	1 326	1 217	4 186	1 883
5 160	3 723	4 860	3 499	4 910	2 957	2 568	6 147	2 616
1 941	1 884	2 159	1 412	2 042	755	697	2 012	1 051
2 560	1 919	2 538	1 943	2 443	1 490	1 317	2 805	1 358
271	198	250	166	240	108	94	314	166
254	121	417	194	287	230	198	372	205
569	621	545	409	598	201	208	677	465
175	96	370	144	248	211	184	343	175
1 415	1 007	1 073	902	1 247	757	636	1 536	731
1 401	1 094	1 119	1 061	1 232	1 088	831	1 747	667
3 322	3 192	3 388	2 236	3 464	1 225	1 069	3 991	1 763
5 073	3 684	4 684	3 474	4 879	2 828	2 525	6 079	2 561
28,0	26,2	27,5	30,4	25,5	31,0	30,9	29,0	27,2
25,0	28,2	25,7	30,0	23,9	26,7	24,6	27,9	26,1
26,3	38,5	41,8	33,4	36,9	14,2	16,0	33,9	31,0
33,1	33,2	36,6	32,7	38,6	16,0	18,8	36,9	33,8
6,1	8,4	6,8	3,1	7,9	2,1	2,1	7,0	6,1
9,9	9,2	8,0	4,6	10,1	3,3	3,9	10,1	8,4
4,6	6,1	4,7	2,1	6,2	1,7	1,6	6,7	4,7
8,3	7,9	6,5	3,5	8,9	2,8	3,3	9,7	7,1
8,1	11,5	9,8	4,5	10,2	2,6	2,8	7,5	7,8
12,1	11,0	9,9	6,4	11,7	4,1	4,7	10,6	10,1
1,7	3,3	3,0	1,1	3,1	0,4	0,4	2,5	2,0
3,3	3,1	3,0	1,5	3,9	0,6	0,7	3,8	2,9

Tab 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Středočeského kraje

dokončení

	Rok, roční průměr	Kraj celkem	v tom okresy		
			Benešov	Beroun	Kladno
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem					
- stav v prosinci (%)[4]	2006[2]	17,8	20,4	21,7	16,5
	2011	24,0	29,5	27,6	22,0
v tom: muži	2006[2]	16,4	19,9	19,6	15,2
	2011	23,4	30,1	26,1	21,3
ženy	2006[2]	19,0	20,7	23,5	17,6
	2011	24,5	28,9	29,0	22,5
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2006[2]	31,9	22,1	31,6	36,6
	2011	29,6	26,7	31,1	23,6
z toho násilné a mravnostní	2006[2]	1,5	1,2	1,3	2,2
	2011	1,9	1,3	2,1	1,9
Soukromí podnikatelé (živnostníci)					
- počet vzniklých na 1 000 obyvatel	2006-08[2]	5,7	5,9	5,5	5,4
	2009-11	7,0	6,9	6,9	6,8
Podíl zaměstnaných cizinců					
na pracovní síle k 31. 12. (%)	2006[2]	5,8	3,2	4,8	4,3
	2011	6,1	3,6	5,5	3,9
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa					
stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)[5]	2006-08[2]	26,2	21,3	21,3	23,5
	2009-11	21,5	28,5	29,7	28,6
Počet bytů na 1 000 obyvatel:					
zahájených	2006-08[2]	7,3	5,3	6,9	3,6
	2009-11	5,3	4,2	7,0	3,5
dokončených	2006-08	6,3	5,0	5,3	3,1
	2009-11	5,6	4,5	6,0	3,3
Hromadná ubytovací zařízení:					
lůžka	2006[2]	29 179	3 948	1 618	1 287
	2011	32 063	4 163	1 425	1 102
lůžka na 1 000 obyvatel	2006[2]	24,8	43,1	20,3	8,4
	2011	25,1	43,6	16,6	6,9
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):					
orné půdy	2006	50,3	47,7	39,2	62,8
	2011	50,0	47,5	38,7	60,0
a dopravních ploch	2006	1,9	1,4	2,0	2,7
	2011	1,9	1,4	2,0	2,6
Měrné emise (t/km^2) (REZZO 1-3):					
tuhých znečišťujících látek	2006[2]	0,5	0,4	0,5	0,5
	2010	0,4	0,3	0,4	0,6
oxidu siřičitého	2006[2]	2,1	0,5	0,7	5,1
	2010	2,1	0,6	0,7	4,9
oxidů dusíku	2006[2]	1,5	0,3	0,7	4,0
	2010	1,4	0,2	0,4	3,0
oxidu uhelnatého	2006[2]	2,0	1,4	3,4	2,5
	2010	2,1	1,7	3,6	2,4

[1] promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

[2] údaje za rok 2006 nejsou přepočteny na území okresů platné od 1. ledna 2007

[3] podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

[4] údaje za příjemce tzv. "sólo" důchodů - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

[5] za subjekty s 20 a více zaměstnanci

v tom okresy								
Kolín	Kutná Hora	Mělník	Mladá Boleslav	Nymburk	Praha - východ	Praha - západ	Příbram	Rakovník
18,0	17,3	21,9	14,7	16,9	17,6	14,7	16,1	20,9
24,7	24,9	26,9	20,2	23,6	22,7	18,6	24,2	27,1
17,4	16,3	20,5	12,9	17,1	16,8	12,9	12,5	19,5
24,9	24,6	25,7	19,3	24,8	22,5	17,7	21,3	27,0
18,5	18,1	23,1	16,2	16,8	18,3	16,2	19,4	22,1
24,5	25,1	27,9	21,1	22,5	22,8	19,5	26,7	27,2
30,3	22,0	31,0	37,3	28,0	41,4	31,5	33,7	26,6
38,3	23,5	27,8	26,8	26,8	34,2	35,7	32,3	24,8
1,3	1,6	1,5	1,5	1,2	1,2	1,3	1,5	1,4
2,7	1,2	2,1	1,5	2,5	1,4	2,1	1,6	1,9
5,6	4,9	5,6	4,9	5,7	6,3	6,4	6,5	4,9
6,6	6,4	6,7	5,9	7,0	8,3	8,1	7,5	5,6
5,6	3,0	3,1	15,3	3,8	9,7	5,2	3,0	3,5
6,0	3,2	3,8	12,5	4,0	11,6	5,7	3,0	4,6
32,4	27,5	20,9	33,7	23,0	32,9	39,2	16,3	14,4
23,7	17,2	18,7	17,4	18,5	20,6	26,7	12,2	9,1
6,3	4,5	5,6	4,8	6,1	17,3	16,2	5,1	2,7
4,1	4,2	4,3	3,6	3,6	9,6	10,2	3,4	3,1
6,2	3,1	3,3	3,8	6,0	14,4	18,5	2,6	1,2
4,2	2,8	4,7	3,5	4,5	13,7	10,6	3,3	1,5
839	2 481	2 011	2 970	2 893	1 960	1 949	5 033	2 190
528	3 210	2 208	3 119	3 028	2 868	2 061	6 072	2 279
9,2	33,4	21,0	25,2	33,3	16,2	19,4	45,7	41,4
5,5	43,2	21,2	25,2	32,1	18,9	16,5	53,4	41,1
61,7	55,0	58,5	54,7	64,2	58,6	47,7	30,8	44,1
66,1	54,6	59,1	54,6	64,0	53,4	46,8	31,2	44,9
2,4	2,0	2,3	2,0	2,2	3,0	2,4	1,1	1,4
2,5	1,9	2,5	2,0	2,2	2,8	2,6	1,2	1,4
0,5	0,3	1,2	0,4	0,3	0,6	0,4	0,4	0,3
0,4	0,3	1,2	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3
1,9	0,7	12,8	1,6	0,8	0,6	0,8	2,1	0,5
2,8	0,7	13,6	1,4	0,7	0,7	0,9	1,4	0,7
0,9	0,2	12,2	0,9	0,4	0,4	0,4	0,7	0,2
0,9	0,2	13,5	0,8	0,3	0,3	0,3	0,4	0,2
2,1	1,4	3,6	1,8	1,6	1,8	2,7	1,7	1,4
2,3	1,6	3,6	2,1	1,8	2,2	2,6	1,9	1,5